

СЕРГЕИ АГЫНДИА

Ари амза амаза

Ажәеинраалақәә

Ақәә
Апқхәынтшәкәтыжырта
2016

УДК 821.35
ББК 84 (5А6х) 6-5
А 22

Агындиа, С. А.

А 22 Ари амза амаза : ажәеинраалақәа / Сергей Агын-
диа. – Ақәа: Ақхәынтшәкәтыжырта, 2016. – 216 д.

Апоет Сергей Агындиа иаңхәащәа шәахь деиҗам-
щәахьцит атыхәтәантәи ашықәсқәа ирылагзаны иаңицаз
иажәеинраалақәа еидызкыло, «Ари амза амаза» хәа зеиңш
хны измоу ишәкә җыц ала.

Уи ищымтақәа рыла иубоит, аханатә дзыкәныкәаны иааи-
го истиль харак дацәымцакәа, иқәыңшра аамта дтагылоушәа
(ари аизга ажәащәатәи шәкәуп), аиҗартәышьәатә форма ашәага-
загақәа, аинтонация ухәа ркны аҗыцдшьгарақәа иешырзишәо.
Ари, хымҗада, зыңшааратә мәа ианымшәо апоет имаурехәаша
акәны ипхәызатәуп.

Ашәкә җыц – аиңыларә җыц. Аҗыцрақәа еснагә агәыҗра
җыцқәа рыдхәалоуп.

УДК 821.35
ББК 84 (5А6х) 6-5

© Агындиа, С. А., 2016
© Ақхәынтшәкәтыжырта, 2016

Амза гылаанза

Амза гылаанза... бжык саҳалоит:
«Уара, аҗаимбар араҗа дымҗасма?»
Ашәтқәеи ашьаџи ааҗәымтцзо еизцаалоит,
Иахтәым хәаақәак хархысма?..

Амза гылаанза... быччапшь ськәшәоит,
Иахьатәи амш – са сгәы амаза...
Ных, ных, сгәыҗра ашәт сыцәканзоит,
Зана бнапы кәымшәышәқәа идсыркаанза.

Амза гылаанза... лапшы хаак сыхьчоит,
Сара ашәымтак уи сақәыркаанза.
Ажәџан иалшәан гәырџаак ацәкашәоит,
Амра ахықә аҗны иназаанза.

Амза ангыла... уи хатцх каччоит,
Абзиабара азиас цәџқәа ирхытцаанза.
Аеш цыхәабаба схәыцра иахьзоит,
Амза гылаанза... амза гылаанза...

* * *

Амшын хахәқәа аҗәара зырцәажәо,
Шәтып шәахымтцуа ара шәыпшуп.
Ацәқәырп шәыжәлоит еснагь игәжәажәо,
Пшак анапы хаала шәшьышьуп.

Цәартас ишәзалхуп адгьыл хьшәашәа,
Ажәџан гәытбаа хыхьтә ипшуп.

Зны игәыҗекаагоуп аҗныш ашәә,
Цәқәырҗак атдан зны шәтәәхуп.

Шәара рыжәтәтдас шәхьаа ишәылсуа,
Ақәара аҗслымз еипш, иҗсақьатәуп.
Дгьыли-жәәани мацәыск анагәылсуа,
Шәгәырәәа хеыгас ахәырбҗыц җшаатәуп.

Избан, җсгарҗак шәымамкәә шәызгәәқуа,
Мазак ықоуп, мазак җшаатәуп.
Сеидру, аҗстәзаараҗы шәә шәзыргәәқуа,
Маалықьтдас гәыҗрақәак разуп...

Ғышықәса...

Абар, дырәегьх бара баҗааит,
Амшын Еиқәә – җагалан, Амзара.
Исыҗстәзаароу сыҗсадгьыл ушәтлааит,
Ишьҗыхуп сатәәца – иныхәаз аҗара.

Ғышықәса – ә-зиаск изеипымлаз,
Ә-гәык ирҗазсон аҗсаатә.
Аҗстәзаара ацәқәырҗ ихзылаз,
Ианбақало сгәыҗрақәә назартә?

Ә-хәыхәк ибгәыҗдаршәу сархагоу
Иахьеипш сгәы мшәәхәәзац.
Стыс иатәә сыҗхыз исзалоу,
Убақоу? Ааскьа убжьы смаҳазац.

Ацәқәырҗа хәмаруеит ақәараҗы,
Амшынаҗы хгәыҗрақәә хьчоуп.
Игәырҗацәоит амра ахаҗы,
Сылаҗш уи аҗхәызба илхьыршоуп.

Хаштра зкәым атх

Ҳара ҳауҗааит, уа хәлыбзиа,
Сбаҳча аабатәи ақштәи...
Ажәван иагәытшәоит атх бзиа,
Ахышәахәа амза – агәыхәтәи...

Аңааимбар ҫыхәа, мышьтабзиа,
Уара сгәығра – сара сразкы...
Бара сыңшза, бара сқиа,
Шә-баҳчак рышәтқәа зегь рыңсы.

Зана лыблақәа – смал беиа,
Сааңын ақәыңшра – ухацкы.
Аңсабара ҳагәытшәәуп ҳгәәтеиуа,
Иҳарцәоит ҳамшғы хәылңазы.

Цәкәырқак ҳашьтнахуеит, иңеиңеиуа,
Ҳазтәом ҳлахьынца агәашә аркны.
Усзымдырзеит саңхәа инеиуа,
Ухәаңш ҳа ҳашқа – унапы ҳаркы...

* * *

Иаарту аңенңыырқәа раатра иавахеит,
Ашәышықәса агәығра – сәыхәа ихәуаз.
Шьыбжьон агәанынза амрагь халахьеит,
Ашьыжь наскьаргон азазағ ихәәҫуаз.

Шьякғы сырҫыхо сдақәа иртҫысит,
Ҙынч сзыңәозма, сабду даныңсуаз?!
Схәыңума шьта, слахьынцамәа санысит,
Бығкәак сырхыңшуеит сышықәсқәа ирцәкаңсаз.

Иеуран цшакгы шә-бахчарак ирхысит,
Шә-бахчарак ашәткәа рыблақәа анцәаакыз!
Знызатцәык, знызатцәык Зана ибызфыситит,
Абзиабара абахтаф сара сантакыз!

Иамузеит уаха, ашьшьыхәа хнейвысит,
Ацсаатә мөас иафызан хгәыгра ишәтуаз!
Хацстазаара азиас – амацәыс агәылсит,
Ахалазатә, ахала – сөыхәоуп уажә ихәуаз...

* * *

Ицоит адәыгба, цъара иаанфасуам,
Бзоу ацынтцеицш, афакь тфьоит.
Иахьцаша ицоит ахсаала хашьтам,
Камчдас ажәфан амацәыс афьоит.

Какан цыран акакацкәа зфәршәу,
Ацх иахьчәаз, аетә лацәкәуеит.
Маза сгәатдан гәыграк итаршәу,
Цацхак азыцшаан наф иасыркуеит.

Исыцәцаз адәыгба зны ухынхәуама,
Ацхи-амши, сеидру сзызтаара?
Слахьында исеижяз, дырөгегх сужьома,
Кәицкәак зхәытцаччои, мшәан, схәыштаара?

Ицоит адәыгба, сыцстазаара иалцәраа,
Мацдас иахьнеиуа илакьтоит.
Ицәгьагәышьоуп ацхыз хаа алцра, –
Схәычрашықәсқәа рыбжы дыргоит.

* * *

Исфәтәо қәа цәыкәбаруп,
Ажәван иафыкәкәо.
Аңсабара агәы раҳатуп,
Қәоуп зыбжыы схыкәкәо!

Амш агәырғъара ныхуп,
Алахь еикәуп иахьцо.
Аңстхәакәа ишәца-шәыхуп,
Ғыәцас цшоуп ирыхьзо.

Ашьхыцкәа ирзаамгаз зыхьуп,
Зыблақәа еикәаңхо.
Иахатәи атх баша иныхуп,
Иреиуам зыгәра ааго.

Ғазпыло хыхьуп, гәыхьуп, –
Ауафы зегьы злазо.
Ғынч аңстзаарагьы цшыхуп,
Сеидру, шьта ҳазлацо?..

* * *

Ғазшаз иҳәамтан ишәәхама,
Зегьы шаднакыло ауафәама.
Амбатә зымпыцкьаз ауафгәымха,
Уи даҒаалоит ибҒа ырхәа.
Аха абра иҒоу цьашьатәуп,
Аңшьа ыроуп – инапы иаку.
Ғаи, абааңс, иңсыжә мҒәзеит,
АҒәрышь дшашьтаз игәы канзеит.
Ғара ҳабаҒоу? Иара дабаҒоу?
Шьта дреиуоуп ауаа инагоу.
Ааи, дад, уи ихьз ҳаракуп,

Игәышпы җамтала ихыркуп.
Иҗамлац адунеиаҗ ак җамлеит.
Зааза Москвантәи дхынхәхьеит.
Хәыцьара, хә-уск изыпшуп,
Урт рыбжьара ных, дахауп.
Ацьныш илағырз ауп иҗыкәкәо,
Дазхәыцзом зны имра штәшәо.
Ауафы пылхат – хьаа змам,
Уацсыуоума? Гәатцәа зыграм.

* * *

Сыпсадгғыл, ухьаакәа имжьыжькуа,
Җазамакьат ашәаргәында ицәыпҗеит.
Итлапҗоу ашәала җагәкәа хызкуа,
Зааза цьюкы арыжәтә ицәашьит.

Ахьтәы шькыл цьюкы аныргыло,
Шьыжьза җазшаз иахь инаирпшит.
Иара дазыпшуп имра ангыло, –
Акы анизмырҗа, ижәфангь шәшьит.

Данылоит мҗакы дуазыруа,
Бағыркгы аблақәа цәаакит.
Пҗсоу ихьыз-пша змыруа, –
Гәымста ахықәан аҗашьит.

Хьаас имоу – дырбама, драҗама?
Иапсуара – уи ацьмакәа ртәтцәабжьоуп.
Дыҗазам иахьа, азиас дагама?
– Инапы еитцыхны ауахәамаҗ дтәоуп.

Җаи, абаапс, аҗамтақәа ихәтоуп...

* * *

Абат абз еиңш, ибзамыкәра иццәыртцуеит царауафк,
Ицъма жакъа иарцеицеиуеит ихыдоу аңша.
Адуinei еикәыбгама? Инапы ианыңшылоит уашәфык.
Ишәтаһыда: аилага, алашә, – хыбжараа рахәшә.

Ашәышықәса иалазо –
Иахьатәи хамшгы иалазоит,
Амза хыызқәа итадырхо
Ацсуара азымыжь иалазсоит,
Урт роуп хаикәзырхо.

Абат абз зыхьнашыуа –
Бзамыкәраа азәгы шәеилымхкәа,
Ишәышьталан хагак иаауа –
Дцандаз ак имыхкәа,
Дцандаз ак хмырхкәа.

Амшын цәкәырца изаацсыло,
Поетк деицәкысуеит.
Ибзарзы цхызцас икакьо,
Изырхәоит: ак илцуеит.
Аамта аеыф дзыкәтәоу,
Уа азшьапык цымтәар...

* * *

Агәы қаңшь, ашьапы қаңшь,
Иауан иаха асы.
Атла иатәәкәа рыччаңшь,
Изытуан хәыч-хәычы.
Итааршәыз са сылаңш,
Ажәфан уажә аңштәы.
Уа, шьашәах иныхәеиңш,

Ихәмаруеит ацәашы.
Азын цхы ныхәо,
Асы қаңшь хзауеит
Махәтак уа ихырхәо,
Махәра урт ируеит.
Нас, ацәацә игәылшәо,
Азыткәакәа рцәахуеит.
Ацсабара зегь знышәо,
Шәтцас абла хтуеит.
Агәы қаңшь, ашыпы қаңшь,
Иауеит хәыц-хәыцы,
Азынраз асы, –
Иеилыргам ацштәы...

* * *

Аеыкәашеипш, алашыцара наскьоит,
Ахалазатә азыцәа амцәыжәоакәа акьоит.
Абасоуп, атц атынчра мөасуеит икашьшы,
Аиашеи атцабырги еинышәоит шыжыы.

Ашыжь азамәа атцаа афашөит,
Атцаа иарчалаз атцаракәа шытасит.
Иеыжәу ахауа цьбара иакьоит акамчы,
Алөоуп хуацьяк ахәлымшәа зырчы!

Гәартак арахә цәырцалоит адәы,
Ацәкәа, акамбашькәа зегьы-зегьы рыхкы.
Сангы ахәыштаарафәы ахш хазлыршуеит,
Алакәа тқыкза цисгы уахь ицшуеит.

Ацстазаара аблеипш хамш лашоуп
Аеыөчкәын изыхьгы амәа хароуп.
Атцхи амши рхәаа еилыргоуп,
Харгы иахьа хгәашәкәа аартцәоуп..

* * *

Псырзхатәи аңша иазытәахуама амаза,
Башаза уи амаза җара иахтәахлап.
Хазшаз иҗынза ахлымзаахра аныназа,
Шәаҗьхәара зуша аамтәкҗы иңшаап.

Уи далашәеит
Аамтә җыбгарра,
Ихысыз дааныҗны дцеит
Афәыгара,
Кәыҗьматҗас деикәдырхеит.

Аамтәикәшара,
Ақәыҗьма кәашара, хтархага,
Хтәзырхаша ииуеит...
Амәа данымтҗыр ахага,
Әазамакҗатҗы җеуеит...

Иңсы тынчума?
Аатраҗы еқәак җахәатәхеит,
Аңшазатә шәышәуеит,
Дҗыли-жәәани еиҗаңшуеит,
Псырзха ңхашәуеит,
Иара тынч дааңшуеит...

Пәқәашьтәи атәатцла

Ашәышықәсақәа иргәылпрааз аңсаатә,
Ауахәама аҗаңхәа атәатцла инықәтәеит,
Кьыршьал, амәа иаркараз, дааңсан,
Иңсы ишьарц амтәан ахҗыҗ днықәтәеит.

Исхаштхьоу

Сгәалашәара атәатцла – асаркьал
Сиаанза, цьоукы ихәцәғьычны иргахьан,
Ааңыпраказ
Ажәцарақәа ртыцқәа рыцшаауан.

Ижәйтәзоу сабду Пахәала ибызшәала,
Уи иаб Қыроу иццәыуон пхьарцак.
Ашамтаз –
Саб Арушьян сааныжьны дцахьан,
Аилашәшәымтаз –
Сан, сахәшьа Рита дхалцраан дылгахьан.

Атәатцла амахәқәа – еизынхаз хәфык,
Тәгалан зхьымзац, икамцсац быгьқәак.
Мазас ирыццои ашықәс трысқәа,
Сыфны ахыб ианықәкәашо ақәа?

Уажәгы атәатцла ахьгылоу,
Изса-зсоит амахәқәа, аңша анас,
Сцьынць даркәац сызфьыгоу
Ашьаҭа, ихәарехоума сара снафс?
Ааңырала,
Силоит.

Убас аңсаатә еицш сникакәа сцоит,
Кьыршьали Виачеслави ахьыкоу сыңшаалоит.
Акаҭа еицш иналашәаз, хаамта еиҭасымта
Агәашәқәа аркуп, иҭашәоит шыҭа аңсымра,
Сышьҭахьҭа зхыцтрацас...

Мышкызны

Сара истәу, сызкәйтү
Сара схинхәит,
Азаза бырлашқәа рчара,
Рзамѡа ашәаңшь еибакит,
Агындиа сышәтаһну?..

* * *

Ашәышықәса рыңшақәа ахъеиѣасуа,
Аңшахәаѣы сгылоуп.
Сазтаазом рхы-рцыхәа,
Саамта сахъзап.

Ахәыштаара иахакнаһауп архышьна,
Ахъурзы еилашлап.
Аңша хага шынца-кьынца,
Аатраѣы икәашалап.

Саамта – азиас аңшахәа иавоу,
Слахьынцамѡа дазтаап.
Иаашоит хәыцрақәак сышрышьтоу,
Азазагы нкашәап.

Ашамтаз –
Сара сѣымтра – цюукы ацәшәахьан,
Сызгычуаз, –
Шәара шәаңхьа сара сихьан...

* * *

Сағанеи Гәашьа. Ахьча Зартыжә,
Җәбина иацәугама ура уңсыжә?

Уңсы ацәумгар, ухҫа ҳацәтахон,
Сасрыҕаа ида Аңсынғы еибохон.

Сағанеи агәымшәа, Сағанеи ҳахәшья,
Зартыжә ихҫоума ғәғәала бзыршәа?
Нартаа дуқәа ирцәхышәтыз рхапшья,
Иахьягыи ҳзалымтцит иацәкашәаз атызшәа.

Сағанеи Гәашья. Сасрыҕаа анашца,
Аңсәзаара ахкәажә, хапсадгьыл атынха.
Нарцъхью амцарсәы, Сағанеи быцха,
Рхала изгылоузеи, инаскьяган настха.

Сағанеи Гәашья,
Ахья Зартыжә.
Ахатца Зартыжә,
Сағанеи Гәашья
Сағанеи Гәашья!..

* * *

Заблудился я в небе – что делать?
Осип Мандельштам

Уа сыжәәан, итбаауп уахтынра,
Цсаатәкгыи изалшомә уа атың арҳара.
Адгьыл саныцны ушкә сызцом, –
Уңсцхәә кәашқәә сызхара исызбом.

Цыск аашыыцган сацпырырц сцхуп,
Сылаңш ухымзо, даара уҳаракуп.
Уахтынра агәашәәҫ иазыңшума сыңсы,
Сызпылода, испылода, иҕоума сцхы?

Уахтыңра шана, шанашәа ишоуп,
Ауаатәықса рыңсы угәатәе еизгоуп.
Угәатәе еизгоуп, мытцмыцьтас иңсаҕыоуп,
Аетдәа зәғало ашәыртцлақәа рацәоуп.

Урт ашәыртцлақәа сыдгыл иазкаңхоит,
Ашара хтаазшәа атцыхгы ччоит.
Дгылы жәғани Хазшаз шәиңынхоуп,
Хгәыҕра аеыхәа шәаатрае иәахәоуп.

Аибашьы имшынца

Аибашьы ицәгычын имшынца,
Аңсны ахәаи агәырәеи зныңшуаз.
Иуеижәама, арңыс, уқәыңшра алахынца,
Иузгәамтеит атцхи амши анеиңырцуаз.

Уара акгы уашьтамызт уекинца,
Хәибашьра мца уанагәылсуаз.
Иумхын уцәаматәа, уеимаа – ушьатца,
Уаладыршәит атцх, асы анлеиуаз.

Асы анлеиуаз, агмыгра анухьза,
Шә-ңсык ухазаргы, акыхәа иңхьза.
Москва амцан аңсыуак дшеишеиуа,
Цәахәакгы гәникылон ипоемаз дгәәтеиуа.

Аибашьы умшынца – апоема ахата,
Ифит шәаргәындак – ужәла затцагылом.
Уабаҕоу, хфырхатца? Узгылом хәгәта,
Наунагза умшынцеи уарей шәзеиңдылом.

* * *

Севериан Гьаргы-ица Ашэанба ихънызылоит.

Хазшаз итцафы – хара хартцафы,
Рацхьатэи санбан дацааимбаруп.
Сара сеипш, дырпылахьан азэырфы,
Урт атцара дыртцаны, инаскьагоуп.

Инаскьагам среиуоуп, – сануп инапы,
Исзаатуа адунеи цэгъа ицшзароуп.
Сацахо сыкоума исцоит стцатэи,
Сырцафы ифынза саргъы сназароуп.

Сан леипш ихастцоит ихэатэи,
Илацш хаа хныцго дхалагылоуп.
Дзышза дхалагылоуп, иныцхьахэо ихахэи,
Адуцэа рдуinei – хацхьатэи гэыгроуп.

Иахьагъы сыкам, ашколшца стыцны,
Сырцафы ибзиабара сгэатцан итцэахуп.
Рацхьатэи сыбзиабара цсаатэтцас ишьтыхны,
Сылацш дырщегъх, сышкол ахь ицшуп.

Хацсадгьыл афы

Хацсадгьыл афы – ацсра ихашьташэарыцоз,
Иахнарцеит ибзиазан хара ахысшьа.
Уарбану, цым, сышны, сгэара сахызцоз,
Арахь умщахыцзар, ура ацсшьараз?

Дсасзамызт, ахэаа ихыцны иахтааз,
Хызатцэқэан, хамтас Ацсны иазишоз.
Нырцэи-аарцэи ақэыцъмеи абгеи еицацшуан,
Ускан ашьшьыхэа сбирак ашьа афашэуан.

Дыдрацас иаагеит ажәван абжбы:
Аңсуа хатца уажәы уаҥахуп Аңсны.
Адгғыл аагәынқыын, ицазшәа ицәырҥаит,
Нхыҥцааи-аахыҥцааи Сасрыкәа даҥзааит.

Аңсҥазаара еикәтәозма мшынҥас ицәкәырпоз,
Ғәы ҥалалла иатцәахуан, аңсқәа иҥахоз.
Дгғыли-жәәани ҥәаакәак еилдыргон,
Сыңсадгғыл унапсыргәыҥцаҥ, ашәабжь лашон.

Уажәы уабаҥоу, ҥасас?..

* * *

Сыбжбы баҥауама, Зана,
Аҥыҥтра саҥзоуп.
Уа сыхаара, са с-Зана,
Аҥкы шкәакәа лышәҥоуп.
Аҥх исцәалазыз, Зана,
Хьаак шсықәыҥхәәо сыңшуп.
Бабасыңшаауеи, Зана
Заа ишарц сҥахуп.
Сыңсымҥаз –
Сгәамаза ҥазхәода, Зана,
Имиц ашара ҥакуп.
Исцәызыз –
Ашәҥқәа быкәшәома, Зана,
ҥабжьара ҥардак лашьҥуп.
Сызхьымҥаз –
Сылаҥырзқәа бҥатәома Зана,
Былаҥырзқәа сырхәәҥырц сҥахуп.
Слахьынҥамәа –
Сызатцәра салыбгома Зана,
Сызатцәра истынхо баҥоуп.

Сыбжыы бахауама с-Зана,
Афытра саҕзоуп.
Сахьцалакгыы Зана, Зана,
Быхьыз сгәы ианцоуп.

* * *

Ҥынч асаркьалбжыы еиқәтәама,
Уаха хьаак ыкам рхәама?
Шьыцреи харамреи хадгьыл ианыцма,
Сыцсадгьыл, ухьз ахәаа ихыцма?

Ахәаа ихыцыз, ихьз ҕыцуп,
Ацсны узыхьчаз «рыцәа ҥынчуп».
Ирацәафызаргыы хара иахнымшәо,
Даргыы ирдырааит хшырцәымшәо.

Сыхәрабҕыыцны жәван саҕаршәуп,
Аиааира адунеи азы ижәабжьуп.
Амәа сахьықәу шыта исызцаарыда,
Адунеигыы еиҥымхоит сара сыда.

Ҥынч асаркьалбжықәа еиқәтәама,
Уаха хьаак ыкам рхәама?..

* * *

Макьана азәгыы издырам иарбан фронту,
Хацәынмырха шәахьейбашьуаз шәара...

Владимир Занҕариа

Сыцсадгьылаҕ ацсра сара сацәшәазом,
Иамоузеи, сҕахаргыы, сҕахаргыы, сҕахаргыы.
Переделкино шыкоу сыбналан сызцом,
Роман дук ашта сҕахаргыы.

Кындыҕ исышьталаз ахызатцәкәә сыхьзазом,
Алашьцара агәы сшьала иштәтхарггы.
Урыстәыла ихәйтатәоу хпоед дысшәизом
Ашәаргәында иоухәои, жәынгы-ғангы.

Уи ифронт ахысыбжыкәә еикәтәазом,
Хшәаргәында иоуп «ахьз-ацша» зыртәзгы.
Хазшаз дыкоуп, агәнаха зны изгазом,
Литфондаа хакәрышькәә иахьала итаирцәларггы...

Ғымтроуп

Иацы ғымтран,
Иахьаггы ғымтроуп.
Мцак нғыцаан,
Хәыштаарак рбгоуп.
Иацы изхыцран,
Иахьаггы изхыцроуп.
Аамтак ныкәыпраан,
Аамтак хырцәоуп.
Ғыцьхак дыкан,
Ғыцьхак дыкоуп.
Дсысымкаан,
Хара дтәоуп.
Хагак хәипырцан,
Хабла хәоуп.
Иацы шыцран,
Иахьаггы шыцроуп.
Ғәыҕрак ыкан,
Ғәыҕрак хароуп.
Ажәәан ыкан,
Ацх лашьцоуп.
Ажәла цәығыан,

Афымтра латцууп.
Ахэыцра иаамтан,
Ифызтуа...

* * *

Анафэ иагэылсит амра игылаз,
Алфэ зхылцуаз зыхьк аацшит.
Иаха сфыхэа адэы ицэхылаз,
Ашыацра ахэда арфэйдит.

Атцх иагэылццо асахьа тызхуаз,
Амза цсаатэшэа инаприт.
Атцхэызба ашэт какацкэа дхызхуаз,
Маалыкык дигэйтцак дыццакит.

Ашыац иатцэа амфэ иантэалаз,
Заа, зааза ацэа иакит.
Тэым мфохэастак са сызнылаз
Сазымдырма? Наф инацшит.

Саагазфэазит амза атфымтаз,
Лацшыла Хазшаз ишыта снахьыцшит.
Сгэыцра лаша амахэ икэтэаз, –
Сацхьа игылаз сынасыц иагэзит...

* * *

Ифкан атцх,
Атцх ыфкам, –
Сара сгэыхь,
Сан бахьыфкам.
Ифкан насыцк,
Насыцк ыфкам.
Иныкэцпраит цыск,

Хьаак изыргам.
Ихьшәашәоуп ҳағгәынк,
Агәы ылгам.
Иахыпшзоу хәык
Ашьта нагам.
Адуinei ағштәык,
Асаба ақәтәам.
Изыз тоурыхк,
Аха ҳамам.
Адгьыл уағсдәык,
Амшын иргам.
Абырг хахәышлак,
Ишьта аным.
Иқан ағх,
Ағх ықам...

* * *

Амәа иқәу ағша мақаруеит,
Ашәышықәса ағытыбжыы аарла иаәуеит.
Дгьыли-жәәани амца шәкыма,
Аетдә рыпхра шәыццышә блыма?

Унан, сымш уа убла хтыма,
Ағх сзиас ушьта урзма?
Адәы иқәу сыетцыс хәмаруеит,
Асаркьал абжыы ара икаәуеит.

Иағтәи схәа дырәегьх уцәыртца,
Умшәазакәа ағха уқәсма?
Жәәан иағтәара агәы хтуеит,
Слахьынцамәа сашьтоуп, сығшаауеит.

Сдуinei маза, ушә аатыма,
Угәашә сшылагылоу ус саанужьма?

Ихышхытцәо зиаск леиуеит, –
Сыдгыл җынчым – игәәҗеиуеит.

* * *

Ибҗахзамкәа...
Убас бааччеит... ибҗахзамкәа...
Баацәырцит...
Схәаа быҗеналак... баацәырцит.

Ибҗахзамкәа...
Иахәа баацәырцит... ибҗахзамкәа...
Бызацәра...
Быҗытцас икаҗсоуп... бызацәра...

Истахзамкәа...
Убас сааччеит... истахзамкәа...
Инеиҗаҗшит...
Иааҗсоуп җазатәра... инеиҗаҗшит...

* * *

Узтәыуозеи саамта, – схәычы,
җынхада, амҗаду уантәалоуп.
Аҗсадгылы? Амалуаа рнапы,
Җаҗсуара агәашә иаҗаркызоуп.

Итәыуо атчыс иатцәа абжы,
Идагәоу, уи абжы раҗазом.
Адыд иацаәоуп уҗамчы,
Ажәфан ура ушьта азбазом.

Аҗстҗәа быбышқәа – рыткы,
Амш иацәхәыҗхеит, иазышәтдом.

Саңхьа аеканаршәуеит мѡакы,
Мѡахәастак санытцит, иззом.

Аңсеивгаха маңк, хамтакы,
Смаҗагы шыта дсыхьзароуп.
Ашықәсқәа сыртысаанза шәкы,
Сышрызхәыцуа аҗхқәа сыршалароуп.

* * *

Ғынч, ашышыхәа, аңхыз сшалаз,
Аҗх аҗынчра сгәы инықәтәеит.
Иабастахыз уажә са сыцәа зырҕылаз,
Сабитцас цәахәақәак саатцраҗ сызҗыртүеит.

Саргы сразцааит: арахь шәабақаз?
Шәыңсыз җысшыан, зны шәыстәыуеит.
Шыта шәабазгои шәара интәаз,
Ашара сыхьзаанза аҗх сшәысхуеит.

Шәара шәоума сгәыла дзыршәаз,
Шәыргәыбзығны иашта шәҗеигалт.
Сара схәаа адәны исцәынхаз,
Ғаѡра беиан иара җеигалт.

Изымдырит зны аѡнықа шәышгьежьюаз,
Аетдәақәа шәгәйдкылан ных, шәыбналеит.
Башаза атәым жәла лазцаз, –
Аҗықәреи аҗықан, аҗәа ааирыхуеит...

* * *

Аамта җылас – сара сыҗеура,
Шәашыас иастои ура ушоура?

Аапынтәи ашәтқәа шыта иканзоит,
Ғагалан ахы әеижьра сәғанаҕсоит.

Игоит акәукәу абжыы,
Уи амш шәахәатқас иахыкәкәоит.
Сымаалықь изеилагылеи ухәы-ужыы,
Маң-маң абна бызшәа уцалоит.

Алу еиңш аамта еикәшоит,
Игоит акәукәу абжыы.
Хәаак наухыңрааны ицоит.
Сыңсҕазаара аапын – сразғы.

Ахухәа сабду излагара лагоит,
Ихәәсыз ашәышықәса – аҕытбжыы.
Сыдыхкәа сыгәтыхақәа рҕыкәкәоит,
Сгәыҕра имбылыц – ацәашыы.

Аәныҕа

*«Домой. Мне надо домой», –
Ихәеит Иури Кузнецов иңсра аламҕалазы.
Агазет «Литературная Россия» №4 (2938), 2010*

Ацх бжыыда – насың шкәакәа,
Узымәасуеи мазак мхәазакәа.
Хыхынтә иқәҕыртит иҕахзамкәа,
Иәныҕа дгьежьыроуп ҕымтзақәа.

Уахь ицамәа? Арахь дыжәбама?
Иара дцароуп маза-аргама.
Кыр ҕалама? Кыр ҕалама?
Иңсы узалакшои уара аҕама...

Ғыхәак наӑ ҕара икыркыруеит,
Зиаск дызмыырц ацәкәырц гәрымуеит.
Изкәыршәшәо ажәџан ду уазыруеит.
Адгыыл дахыкәу дыџеит, дыџеит.

Зны агәыҕра, ҕазны агәала,
Иура, уабацо, уара ҕшьяала?
Улахынтцамџа зегыи неихшьяала,
Уџныӑа узыгыежыма, ухала?..

* * *

Ацәәӑәа азыжәра иаҕуп,
Бжеикәә-бжашла дазыҕшуп.
Мрагылара аблақәа ӑаҕшуп,
Мраґашәара ашья аҕашәуп.

Ғшак гәәҕеиуа иубазом,
Ғьаргыи имацәысуам, идыдзом.
Аґар рґырґырбыжь уаҳазом,
Ахаґа иӑама изӑьазом...

Бжеикәә-бжашла днаґрысит,
Инґадыдит, ҕара ихысит.
Кәыдры ґаґа агәы мыґрысит,
Геи-шьхеи амацәыс ахысит.

Ғаамґа иґысыз ишьґа збада,
Ишьґа ихылан иара дзыґшаада?
Аґша ижәыло аха змада –
Ғаґгәынк ашӑа ма дназанда...

Мрагылара аблақәа ӑаҕшуп,
Мраґашәара ашья аҕашәуп...

* * *

Цѣыкѣбарқѣак абар, быкѣа иѣашѣоит,
Быкѣа иѣашѣоит, бахьарбаазо иѣхашьоит.
Амѣахѣаста бизнугы, аѣароит, илакьѣоит.
Ажѣѣан иалахысуа қѣыршаѣыкгы быхьзоит.

Амра кѣаша, аѣы кѣаша,
Ицеит заа инықѣхѣаша...

Бшьапышьѣақѣа адгыл иазынрыжьѣеит мазак,
Ашьхыцқѣеи ашѣѣқѣеи зеиѣылом иахьак.
Лаѣшыла бнаскьазгоит сабитѣас бысгѣыѣақ,
Ех, иараби изыѣсааз, быччабыжь ѣамѣак.

Амра кѣаша, аѣы кѣаша,
Ицеит заа инықѣхѣаша...

* * *

Я пью вино из двух стаканов...

Пауль Целан

Ѡ-ѣѣыѣак аѣы ѣѣѣоума,
Ажьыргѣыцқѣа ашѣа рхѣома?
Ѥагалан уѣылас сахьзома,
Саамѣа хара сугома?

Слахьынѣамѣа угѣы ѣѣызааит,
Аѣѣарахьы ашѣ аартызааит.
Сызѣаху сѣызак ѣиѣааит,
Хѣѣѣѣахѣ ѣыла ихьѣѣлааит.

Аѣи аѣѣѣеи анеинышѣо,
Асас ѣагьа игѣы хьымшѣо.

Аңсҗазаара ухы ҳғәрҗхо,
Иаҳжәып аҗанза инҗаркәкәо.

Аңхәызба җәрышкәа ҳалгәаңхома,
Ма иныҗакны шәак ҳазхәома?
Аңсуа җатхь, еснагь уҗәызәаит,
Аңшәма уҗоума? Сызфьртлааит...

* * *

Смерть придет, и у нее будут твои глаза.
Чезаре Павезе

Урт аблақәа – аңсҗазаара аңсы,
Урт аблақәа – ашьаҗра, адәы.

Урт аблақәа – ашьхара, аҳаңы,
Урт аблақәа – амш аҳәатәы.

Урт аблақәа – иеыжәу иҗамчы,
Урт аблақәа – аңсызқәа рызҗачы.

Урт аблақәа – ааңын афьыҗбжы,
Урт аблақәа – афара агәынқьбжы.

Урт аблақәа – абнара аҗәҗәабжы,
Урт аблақәа – асаби ибжы.

Урт аблақәа – җагалан, ақәаршафы,
Урт аблақәа – аҗаҗа, афны.

Урт аблақәа – азынра, асырхәы,
Урт аблақәа – ауафара, аҳәатәы.

Унан, аңсра сыблақәа ухома,
Сыблақәа сыхны – иузгома?..

* * *

Аилашәшәымта иагәылпрааз азыцәа,
Иахатәи атхаҕ измыцәеит.
Бгассак абна дырхәацәон,
Ашьшьыхәа аетцәақәа хтынчра рыхьчон.

Атх алымха идагәоу алакәымха,
Аамта иагәылсыз рымч каңсон.
Адгыл иахагьежьюаз, асы асытәхәа,
Саркьал быжьны азынра иатынхон.

Сысаби шыта узхара уцәа, –
Иқәпраан ицахьеит азыцәа.

Абар, иаакьыркьырит Пахәала иҕыхәа,
Схәыцра сналган иаацкаит.
Санду рыцха лыбга ырхәа, –
Цьанцьыхәа еидарак наслырakit.

Сысаби, иаамтоуп, заа уҕыха, –
Елыр аус ауеит хцъар, хныха...

Абығьқәа

Абығьқәа рашәа – ицәыкәбарқәан,
Атцла амахәқәа ирхыкәкәоит.
Амра шәахәа ахы барбалқәа,
Амш аңарцалыкь блақәа цаңшьоит.

Ажәѡан бырлаш – аңсҗхәа гәшәкәа,
Хьчак ирахә җицан, дааңшуеит.
Адгьыл гәыраз мыцхәы иҗажәкуа,
Амшын ихықәҗәаланы илацәкәуеит.

Амѡа иқәу аеыхәа җрыскәа,
Зыхьк иаҗыхәарц иццакуеит.
Иахьа инҗәома имѡасуа ахҗыскәа,
Азара еихытыр, цәашьык зыҗуеит.

Ашьхыц зҗаауа ашәҗ зызымккәа?
Иацәкашәаргьы, – аҗа аауеит.
Ашьауардын нықәңраит аҗла ахыцәкәа,
Инцәыҗазан насыңк сыңшаауеит.

Абығькәа рашәа – ицәыкәбарқәан,
Аҗла амахәкәа ирхьыкәкәоит...

Иуль 30, 2010

* * *

Аҗх гароуп уаха агара,
җшак мыцәакәа иарҗысуеит.
Атыѡ бжьы җыѡуеит җышәикәара,
Абнаҗ аблақәа гәыкуеит.

Зыңсы ацназго аҗынчра хаара,
Аетцәакәа аҗлақәа рыгәзуеит.
Жәѡан иаҗаршәын аңҗеикәара,
‘Сыуаѡк д’еыжәлазаап, дыццакуеит.

Адгьыл иқәлашо амза хаара,
Адунеи еиужьраҗ аҳра ауеит.

Аамта аатгылеит иааңса-икара,
Злагарак алуқәа гьежьуеит.

Ашьац зырқәиаз амра цара,
Азаза ахраҕ ишьқыруеит.
Аңсаатә емпыз гәарапара,
Махәык аназараҕ игәыкуеит.

Атх гароуп уаха агара,
Ҕшак мыцәакәа иартцысуеит...

* * *

Амза атх акәа итысит
Ашәахәақәа мәа харак ианысит.
Ажәәан чабра тақа икаршәу,
Ашьац иатцәа абла иахәшәну?

Абла тнахуеит аңша хага,
Ақәрышь аназымшәа ашьха цага.
Нышык гәәтеиуеит амшын иху,
АцәқәырҔ жәылоит згәатца хәу.

Уаха исыхәлаччоит сабик игара,
Ашәышықәсақәа ирылсыз иааңса-икара.
Бжьык ааәуеит: да-ду, да-ду!
Ҕсуа гарада са саанхару?

Иуасхәои, уара, сдаракәац, шыжыы,
Ааскыа итхәрааз азыхь аҕытыбжыы.
Инытцак стәаца ашәак лхәалап,
Сысаби уабақоу? Угарагыы тцыслап...

Вологда

Вологда, исҕаччоз, амра сарыпхомызт
Цъара ицэыртцны, аҕсаатэкгы шәахәомызт.
Рлахьынҗа сазхәыцуан: Варлам Шаламов,
Аибашьра иабылуаз, Сергей Орлов, –
Аха, дхазын са сзы – Николаи Рубцов.

Ишьҗа схылан Тотманза сназеит,
Аурыс җаатцлақәа жәабжькгы рымхәеит.
Уахәамак сызтааз, уа ашәқәа аркын,
Исышьҗаз аҗшалас аблақәа гәыкын,
Ных, җатгәынкаҕе хьаақәак җәахын...

Вологда агәҗан дгылоуп җааимбарк,
Батиушков иеыхәа ирылгоуп уахьадк.
Бзоу кьыркьыруашәа бжьык саҗауеит,
Ахьибей Рубцови рнаурқәа сырхьыңшуеит,
Ғыҗьа аҗааимбарцәа шәҗык насдыркуеит.

Аамҗа гәыпҗәага иакызшәа уразкы,
Ианартәи аҗааршә иузалымгартә уҗсы.
Николаи, уара уда ажәаан дыдуеит,
Аси амацәыси җәаҕәак дырхуеит,
Ғәаҕәак дырхуеит, цәашьыкгы былуеит...

* * *

Ашьей алағырзи ара еилазомызт,
Ачархәааф инеиуаз, ашәаргәында дихьзомызт.
Ишеиуацәаз мәашьо аамҗак ибжьакын,
Рыламыс иаҕаҕом, ргәатца рҕәыҗын.
Ачархәааф иашҗаҕе – ачархәаафцәа еизан,
Аҗа иҗақәлаз иеимаақәа рзахуан.

Аңсадгьыл иагәйтшәаз ашәаргәында дхаран,
Москва амтан хыңхьартак иңшаауан.
Җсшьара дцазаргьы, азбахә ихъзеит,
Ацеицәа руазырбжыы, ддагәан имаҳазеит.
Хъзыказ уи ахатца Нальчикка дңырзеит,
Аха ушқа Аңсныка, зныкгы дмааңшзеит.
Аибашьра анеилга – Җазшазгьы дихъзеит,
Нарт Сасрыкәа ишькылкәа игәызуеит.
Ахьыр-хьыр, ахьыр-хьыр – хьыбжык гауеит,
Аңсны «уңаимбар», ишәтқәа пытуеит...

* * *

Мушьни Пахәала-иңа Гындиа игәалашәаразы

Җыц узаңылом амра игыло,
Иузытгом улаңш – уи анташәо.
Анцәа имшоума шыта узныло, –
Ушьта ихылода ашәтқәа кәшәо?

Уңсҗазаара нышь, аа, изхыцит, –
Иныху ушықәсқәа рыхә шәатәзам.
Пахәала иаҳтынра аҗарҗыцит,
Җьанаң агәашәқәагьы арқзам.

Аҳтынра аңьанаң – Анцәа итәарта,
Уахь зымша нагоу дҳазбазом.
Аңсаатә-мәас – адгьыл хәтцышаамта,
Җхызқәак иилап, дхызқәак ҳазхазом...

* * *

Агәы хтуп иахьатәи аамта,
Иахьнеиуа ашьапқәа хтуп.

Гәйрәеи хәаи рыҗерымта, –
Хазшаз иматтура иафуп.

Дгыли-жәәни рхәаафы,
Даатгылан сабик дыңшуп.
Шыжътәи амра ахәыцрафы,
Мпахьшы хәбабак ахьшыуп.

Зны алагамта дахьтәыуоит,
Ишьапышьтыбжь харацәоуп.
Ацстазаара аиарта днылаиоит,
Изыңшу илахьындамәа, мазоуп.

Илабфәбоу аамта, – уи иҳамтазам!
Ашьышьхәа! –
Ашьшьыхәа! –
Иуцуп макъана, иара узыңшзом...

* * *

Ааңын гәйраз абла хтит,
Саргы сабитцас заа сааңшит.
Ашәахәақәа са сышқа иааццакит,
Абаҳчарахь цшакгы нашәышәит.

Шыжътәи аҳамта, – азаза пкышқәа,
Ашьацра акәа итаҳәит.
Мазак еибырхәоит аецә пхызқәа,
Ацхафы цхыз мазакгы рцәахит.

Агәы раҳатуп амш хазпыло,
Ацсаатә рашәақәа хдыртит.
Ацстазаара шыабстоуп, абна илцо,
Цхәызбак лпенцьыркәа аалыртит.

Лѣара агәеисыбжь уи илыцәтыҗо,
Агәыҗра зиаск днахыҗшит.
Цәалашәарақәак еиҗыло еиҗыло, –
Бзиабара мцакгы еибакит...

Ааҗын гәыраз абла хтит,
Саргы сабитдас заа сааҗшит.

* * *

Җауатдас уажәы исзымхо,
Аҗстазаара уфыҗьбароуп сызфыхәо.
Акакала сымшқәа җацәуеит,
Җаҗшьак лаҗырзыла исыртәуеит.

Стыбгычаауа сара исышьто –
Сыҗоуп гәыҗрак агәра сзымго.
Жәәанафы аҗтақәа сырхыҗшуеит,
Схәыцра зызоит, сыхьҗашьуеит.

Ашьшьыхәа абыҗқәа икашәо,
Сышықәсқәа шәоума, изыҗәшәо?..
җагалан агәашәқәа аатуеит,
Харантәи җшакгы җзаауеит.

Маалықьдас быблақәа сзыхьчо, –
Урт роума иахьанзагы саазго?..
Сааҗын абырлаш еиҗш ишәтәуеит,
Издыруеит, ааҗныказ бхынхәуеит.

Ишәаҗау?

Мцы-җабыргыла ахьз ирҗау,
Аффы гахуеит, – ишәаҗау?

Иейкъазаргы ахәа дызхымцит,
Инышь хәычы Бзана изхымцит.
О, о-о-о – ашана.

Дзеитатцуам иара ихала,
Шынқәба иеышыкыл дахынхала,
Днеиуеит. Шьта дыжәбоу –
Ма ихъз шанақәа дырхәәеуоу?
О, о-о-о – ашана.

Акымзарак,
азәгы димбазеит.
О, о-о-о – ашана.
Ашана.

* * *

Ҳазыңшымзи, иара хынхәит,
Аңсабара абла хтит.
Зааза амра ааңшит,
Ҳамчтас шәәхәакгы инаидыркит.

Ашьац иатәара – адгыл аңха,
Амзырхаҫы цқәа укәаша!
Хатца дцахъеит астыңха,
Дызгазгы дақәтәалоит аңша.

Цқәыни зғәби – еырбароуп, –
Абзиабара исасны иахтоуп.
Шьыжъза асаби дааңшит,
Ҳазшаз хәмаргак наииркит.

Сеидру, издыруада илахынца,
Аңсәзаара игәәхәтәы дахьыгза!

Ҳазыпшымызи, иара хынхәит,
Аапын агәашәкәа аатит...

* * *

Амшын цәкәырға деипшын җазшьала,
Ақсадгьыл ағытыбжы – иныруан еакала.
Зны Аалзга ахықәан ахызатә икақсоз,
Иахбартахеит нас, Ақсны укәа иштәшәоз.

Абгақәа исышьтаз, сырзымфеит, срыцәцеит,
Ешыратәи арқыс – абгақәа ицәшәеит:
– Гәы-шьамхыла шәеитамхан абаапыс, –
Уажәоуп афырхатцара анаҗаху Ақсны.

Адунеиағ уаха, Ақсырт, сыбжы мгарц,
Икылкаан исеихсит назаза стадырхарц.
Ҳашьцәа нхытцаа ианраха сгәынқыбжы,
Амра гылаанза иааихьан җашьхақәа рханы.

Аурт баапыс, асытәхәа арака инатцысит,
Икьалаз хыкәалаак сзамға иағашәит.
Хьаа гәгәак сныруазаргы, ичҳаны саауеит,
Жәәанынтә ахақәитра стас иахзауеит.

Ибыбышза ишәтыз азын, асырхәы, –
Аға хәымга дамоуп ара дшьаҳаны.
Стәыла ахәаағы ажәәан дыдуеит, –
Стәыла ухәаағы убираққәа шәыршәыруеит...

* * *

Аамта, исараза, – исызхартә,
Харантә исықәғызтуа – дсыхьзартә.

Ацстазаарафы зны – мазак,
Ацэыкэбар ашэа – ацэақ, ацэақ...

Зынра амцэыжэа асы
Адгғыл зырпшз аз ацштэы.
Ажэаан аблақэа еикэацсоит,
Аурт ажэла ланатцоит.

Бара быччапшыаф – мазак,
Асаркыал бжыафы – ецэак.
Омашэа аамта еикэшоит,
Шэнасыпқ, шэыцъара сагоит.

Аамта, исараза – сназартэ,
Сқэыпшра ацхызаф – избартэ.
Адгғыл уашта саатакы,
Сымаалык зны сызфыты...

Ацэқэырц гэацэиуеит

Ацэқэырц гэацэиуеит агэыштца бахьхыршэлоу,
Амра ашьатца қацшь амшын иазгэышыуеит.
Ажэаан иатэара цсаатэцас бналашэкэоу,
Тагалантэи абыгъежыкэа башаза срызцаауеит.

Иааима, иааима абыгъкэа реипш хаамта?
Ацыхэтэантэи анаскыагара, акэап, анцэамта.
Сара слахьынцэ – Хазшаз ура умаза,
Снаскыаго уааиума, нас, нақ ахықэанза.

Инаскыагоуп ашьхақэа, ахэы цшзақэа, –
Хацхызаф иаанхома атыпхацэа, ацшзақэа?

Жәѡантдас исгәытдаршәуп аҗстҗәә шкәәкәәқәә,
Сөыжәыхуа шәзааиуеи са сышықәс хагақәә.

Ацәкәырҗ агәәҗеира саргыы исытдасуеит,
Бзиабарак җымтзо наҗ, исгәытдасуеит.
Иҗкалеи? Зааза асы шкәәкәә сықәнауратә,
Иҗызтҗа уарбану, стдыс иатцәагҗ урлахәыртә?..

* * *

Сыҗазам заа уи азҗыстырц,
Сыҗстазааратә еидара гәынго.
Хәык ыҗоуп макъана сызхымтцыц,
Сцәашыы лахынцоуп зыгәра зго.

Амацәыс ашьтаҗ зны уҗыхарц,
Хазшаз иоуп уи амѡа узырбо.
Сыдгылтә хъаақәә исхымтцәарц,
Еитцысхып сзыхь хәыч итабо.

Цәашыык скуп сашьцәә сныхәарц,
Ианартәи атцхаҗы аетцә анчырбо.
Зегыы шәымѡақәә ныхәзааит шәызқәымлац,
Доухала дшәыцзааит еснагҗ шәзыхьчо.

Шәыстаа нас ашәәқәә исзымхәац,
Смал ду, мышкызны истынхо.
Ғурақәәк неиуеит сызхьымзцац,
Рбырфын цыхәәқәә адггылаҗ икаҗьо...

Агәыҗра

Агәыҗра быхьзуп, бгәыҗроума?
Быхьз анысхәо сызуама?

Адунеи агәашә ду сзаартуп,
Ааскья азыцшыа сзаахуп.

Сеилызкаауа, иҗада?

Ари адггылаҗ счацшыафуп
Уахатәи атх сагәыларшәуп,
Схазы хьяак сгәытцаршәуп.
Сгәыҗра хара ихәытцапхоит,
Уа бхахәышла сгәытцысхәоит
Ааскья азыцшыа сзаахуп.

Сеилызкаауа, иҗада?

Агәхьяагара

Былацш хаа са исхымызт,
Мап, сара исхымызт.
Хьяас имкыкәа сгәырџа,
Бтәан бнацшуа зымџа.
Уабаҗоу сара сқәыцшра?

Сеидру, ус саауеит.

Амзара тынчроуп уамашә,
Лаҗрзтцас бзамџа саҗшәазшә.
Схьяаи сгәырџеи сзеиҗәымкит!
Асакәмал фџеицш, исыцәхытцит.
Уабаҗоу сара сқәыцшра?

Сеидру, ус саауеит...

* * *

Валери Хагба уахь

Ргэы ғығыуеит атлақәа,
Рыбла таа – иузыпшуп.
Хатца имцац аңсақәа,
Урт ргэыразра – хазуп.

Уара узцыло асасцәа,
Улапш хаа рхуп.
Апоетцәа ишытырхуа ратәцақәа,
Хардан ыыла итәуп.

Амзара ахықә – анапсыргэытцафы,
Хагаа рылџатә лакьюеит.
Дгылы-мшыни рхәаафы, –
Аңсуа шта гэыкуеит.

Амшын цәқәырца иаххымтәазац,
Хаңсадгғыл агәеипш еисуеит.
Уара – саңсуа шәа ирымхәац,
Маалықьтас – хузгэыкуеит...

* * *

Избан, иахьа сызгэыкуа мыцхәы,
Ақәара еипш утацәыма сгәы?
Сааигәа цыск атәыуабжыы саҳауеит,
Тәгалантәи бығықәак сырхыпшуеит.
Атлеи амахәқәеи ашышыхәа еизгэыкуеит.

Исыхъзеи? Саразәк слахәуеит.

Адгғыл иагәылшәтуа азиас ағытыбжыы,
Унапы иазыркыда ааңынра атқы?

Быжь-шьхак ирхысыз, насыпқәак ццакуеит.
Шыри! Быжьшык атыпқацаа сәапшуеит.
Атлеи амахәқәеи ашьшыыхәа еизгәыкуеит.

Исыхъзеи? Саразәк слахәуеит.

* * *

Тагалан – абыгъ џеижьқәа раамта
Аапын агәыгра лаша – антәамта.
Аамта аеыхәа зегъ хәеыжәлону,
Ихьяауп амџа хашьта зну.
Сеидру, сеидру пхьаҕа иахзыпшу?

Араҕа хәаауп, азәгы дызхымсуа.

Абгъыц џежьқәа, рашьк ашьапышьта,
Шьапышьтоуп изырфыхо са сашта.
Зны ахәырбгъыцқәа сымџахәастәф ипшаатәуп,
Нырцәи аарцәи шәгәахәара сатәуп.
Сеидру, сеидру пхьаҕа иахзыпшу?

Араҕа хәаауп, азәгы дызхымсуа.

Аамта уакәзар

Аамта уакәзар сышықәскәа фзырпуа,
Ацьықәреи еизхәхьоума аҕатца пытуа?
Зиастдас сымшқәа сыцәцоит ишьтхыс,
Идыды-мацәысуама ашьхарахь ихыс?

Гәырҕафхәашак атх акәа итаҕәоит,
Сыбзиабара иахьтәыуо қәакгы кәтәоит.

Сыгага акэзар, уа харантэи иаауа,
Ма аңша-фыртын зыбжыы шэмахауа.

Адгыл напсыргэытэе шэткэак былует,
Соупшэыл Аира лыцьымшыкэа сгэызует.
Дарбану жэаанае аетэа цыра зыңхязо,
Зшыамхы царыда сыкэра дахьзо?

Адуinei хымкаах ахэаакэа еилыргам,
Са исеиңшу еазэы уаха дзиуам.
Кэарак ахыкэахь амра лбааует,
Исфеахэмарыз слахынтэагы шыацэхыртэует...

Акаа, 2012

Сызфыхээз азыхь

Аира лахь

Бара бкышэқэа – сызфыхээз азыхь,
Исытэшшыцуа ашыыццэа ргэыхь.
Асаби иңхыз еиңш, цэгьалацэқьа ихаауп,
Фамоак снафыхэар – назаза сшыахауп.

Бара бкышэқэа – иныкэпэрааз аңсаатэ,
Рыжэтэцас исылсма лассы исхыңсаартэ.
Зных, баныччо шэтцас быңшзацэоуп,
Цхыбжэонтэи схэыцреиңш, зны бааигэацэоуп.

Бара бкышэқэа – ашыжытэи аңша,
Тэгалан зны ақэтэафэы ишэыңшаа.
Агэыхы ахыхы сгэтэафэы еизгоуп,
Лаңшыла игэыдыло ахара стэоуп.

Бара бқышәқәа – иґырым ажымжәа,
Быкәа иґаґсахьоузеи шаґа ажәа.
Исхәарызеи макьана – са сеибгоуп,
Шәахәақәак исґаччо са сыда шәеибоуп.

Бара бқышәқәа – сызґыхәаз азыхь,
Сыґсґазаара исцәалаґсаз акәыхь...

Амш алахь еиқәуп

Сара сеиґш амш алахь еиқәуп,
Ажәәан гәыхәашь қәак аґыґшәом.
Маґәоушәа аґсґхәақәа хыхь ихшьуп,
Мап. Сылахьеиқәра шыґа сзанышәом.

Бара ибыччабжьюшәа бжык сахалап,
Чыт бжык усґыи исаәшәом.
Сгәаґы рахәыцқәак рхала ишәахәалап,
Сыбзиабара абақоу? Имазоума? Исызцәыргом.

Иґынчуп амш. Анцәа ишґа сыґшлап,
Гәыґрак ашәахәақәа макьана испырґуам.
Аамґала сыґсґазаараґ сгәашә аасырґлап,
ґсаатәґас сгәатґа бызґыґраауам, иауам.

Сентябр хәба

Сшымгәыґзоз, ґыґхґәи схәыцрақәа брыцны өаґхьа,
Аґшеиґш бґежыит, бґежыит, бґежыит сынтәа.
Ари бара бакәу, сызжьаз сгәы акәу, аґәра згом,
Суада индәылґыз, аґша иагаз быбжыхаа сахазом.

Сыңсы сызтымкаауа, зынза исылышәшәар хәа сшәоит.
Ашанатәҗкә, избозеи? Саңхәа ахәа махә еилышәшәоит.
Иатцәарантә, хыхьынтә ашәахәа алыңыңыо
ацчабжь каңсоит,
Уи са сашьтоуп, сашьтоуп, сашьтоуп, аа, исыкәшәоит.

Сара издыруеит, усқан, иахьысымхәаз ба быгәшәа,
Уи аенеиңш, сшыбыңхьазо здыруеит схәыңшәа.
Аха, исабымхәеит, исабымхәеит сқышәкәа, аа, игәзы,
Сымаалыкь схәыңы, сыблы, сыблы, хәыңык... сыблы...

Сентиабр хәба, аамтаказы ба бгыежьит,
Афыртын тахамарышәа сара сшәа сарфашьит.
Абар дырөггыых! Ахәа махә еилышәшәоит,
Быччаңшь шакәу агәра згоит, агәра згоит... изгоит...

Акьяҗ еиңш

Итгаз акьяҗ еиңш бысшәысхит,
Нак бнаскәа, шьта сара сгәыхь.
Бзиас хьшәашәан сгәатца бтысит,
Уаха сашьталом хара хтоурых.

Шәак узымхәарцу уара сқәатца,
Бцъартас схәақәа нак иуқәных.
Схала сацаңшлап ажәфан аца,
Сыбзиабара ашәа нас ианых!

Уаридада, цлаҳәысҗак иҗаца,
Хәтгәынк бхықәгылаз бхы шьтыых.
Итгәыргәауама иахәа бгәатца,
Цәашьык бырцәеит абла тых.

Адгьыл сатәума

Ари адгьыл сатәума,
Ма, ажәџан сатәума?
Сеидру, нас, сызтәыцдәкьоу,
Аамтала ара сырхәыцдәкьоу?
Арака азәгы дызбылзом,
Схьаабжь усгы ишәахазом!
Башаза ус бзиа сбатәума,
Зааза цәашыкгы былтәума?
Сызатәраф схала сзынхазом,
Абнаршәыра сахьылсуа сшәазом.
Омак ацтәзааразы игәырџатәума,
Ма ажәџана ацахь ицштәума?..

Ашәацшь хәыцкьейт

Ацсәыхәы – Аира

Ашәацшь хәыцкьейт шыжьымтан,
Ацх агәы иагәылшәаз.
Ацлақәа рымцәыжәџа ааилышәшәан,
Заа лагырзқәоуп ирфьцшәаз.

Ахауа сәатәоит џыцьбаран,
Шыжьза сазыршыуаз.
Быбла цшзақәа уажә исцәыхаран,
Ашьшыхәа сзыткәаз.

Уа, снаџс ажәџангы цшзацәан,
Ацтәхәақәа зфәалоз.
Ачнышқәа ацәкәырдақәа ирыцәшәан,
Кәароуп рыбжьы зхалоз.

Ашыжь амахәқәа аадыршәшәан,
Бзиабара зыхьуп ихәытқьаз.
Ғагалан, ғагалан бығьқақсан,
Сықсоуп ибызғырхуаз.

Ақәа, 2012

Сыблақәа бышьтоуп

Сыблақәа бышьтоуп, брыцшаауеит,
Быблақәа сышьтоуп, срыцшаауеит,
Сыбғапшзом,
Бысғапшзом,
Акәап, акәап – ақстазаара нцәазом...

Сгәы сыцәтыңоит, сшәауеит,
Бгәы быцәтыңоит, бшәауеит,
Ифыстзом,
Ифыбтзом,
Цәқәырдақәак еижәылоит, еикәтәазом...

Ғазшаз ишқа снаңшуеит,
Ғазшаз ишқа бнаңшуеит,
Сышәтуеит,
Бышәтуеит,
Бзиабарак былуеит, хбылзом...

...Сыблақәа бышьтоуп.

Исыздырзом

Аира...

Исыздырзом сахьцо, сахьаауа,
Зегь мазоуп.
Адгьыл абжьы ансахауа,
Сымѡагь нагзоуп.

Исыздырзом цѡашьтцас сызбылуа,
Блақѡак срыѣхѡароуп.
Игѡыдыскылоит амѡа бызлаауа,
Мцак сыцроуп.

Исыздырзом азиас агѡыцшаара,
Игѡѡѣиуа исзыцшуп.
Иааѣѡымтцзо қѡакгьы анауа,
Быстѡызарц сѡахуп.

Исыздырзом быччабжь ансахауа,
Ибцѡызжѡыз хѡшѡуп.
Быблақѡа сабитцас игѡыкуа,
Иансыхѡацш – сѡакуп...

Сгѡы ашѡа

Сгѡы ашѡабжь бахѡазом,
Сгѡырғьара қѡа макьана ихкѡазом.
Сгѡыгра шѡтқѡа былацш иабазом,
Бысѣацшуеит ашьшьыхѡа, быччазом.

Бхала бааныжьны, мамоу, сцазом,
Ицѡыргоу бгѡыкыра ахѡаа сызѡазом.

Бгәы ңшқа аатцраҕ ахьта сакзом,
Инцәйтцазан бсалацәкәыр, ах, сҕахазом...

...сгәы ашәа абжбы.

Бгәы ңшқа – сҕыс иатцәа

Бгәы ңшқа – сыңсы аҕыс иатцәа,
Инықәпраан исцәалалт жәван иатцәа.
Сылаңш ахымзо сашьтоуп, исыңшаауеит,
Быда аңсабара аблақәа тацәуеит.

Быччабжь сыңсҕазаара ашәа хаа,
Ғарпын бжьюшәа сарҕыхалоит заа.
Аңхыз салоушәа сқәыңшрахь сзырхынхәуа,
Лағырзык ацәкашәома ңара сандәықәлауа?

Уаанза бзиабарак абахта сҕатәоуп,
Бгәатцәҕ сыңсасиаанза харашәа стәоуп.
Ихымкәазо игәыңцәагоу қәакгы ауеит,
Ибызгәамҕазо схәа баатцраҕ илаҳәуеит.

Бгәы ңшқа – сҕыс иатцәа...

Иамузеит

Сызатәреи бызатәреи зеиңымлеит,
Иамузеит.
Ҙсаатәцас ашықәсқәа ңырзеит,
Ицазеит.
Ааңын лағырз хәычык ацәкашәеит,
Ғабылзеит.

Ѓхызцас ҳаччабжь нкабеит,
Икабазеит.
Иахаггы сыпхызае бсымбазеит,
Ҳаицәызит.
Уаҳа ҳгәеисыбжь мгазеит,
Еиқәтәзеит.
...Адунеиае абас ҳаршазеит.

Абзиабара – қәра амазам

Аапынроушәа абзиабара – қәра амазам,
Уи закәытәкьоу еилкаазам, имазоуп.
Зны ақсҗаарааггы хьаак алазом,
Мәак ауп икоу – ажәәанггы харазоуп.

Слахынҗамәәе ҳамәәкәа еиңылазом,
Ацәәкәа еиңш лағырзқәак бәәтәоуп.
Шьта сгәыҗра қсаатәцас изыпырзом,
Ирхәхьоу сашәа еиңш қьара сыкәәтәоуп.

Имцәыуакәа цәашьыкгы зыбылзом,
Ѓхыз ссирк адунеиае сҗархоуп.
Былаңш хаа арыжәтә еиңш исылазом,
Сыхьчоушәа бгәы аатцрағы стәоуп.

...абзиабара – ақәра амазам.

Аира

Лара даныччо – амра қхозаап,
Лара даныччо – атҗар шәәхәозаап.
Абартқәа зеггы ус ишысгәәңхо, –
Издыруада ашьшьыхәа сышҗахо.

Саразэк сҥахаргы кыр калома?
Баша бгыцкгы ус икашэома?
Бара соуцшэыл, емырха кабцома?
Ма схьаа бгэытцак нак бнаскьома?

Сеидру, исхэара ашэткэа шэтузааит,
Сгэы атэаабжь – схала истэызааит.
Бара баныччо – сдунеи лашозаап,
Сыбзиабара мшынцас ицэкэырцозаап...

Бныжны сызцома?

Бныжны сызцома, бныжны сызцома,
Былацш хаа исыцу хара исызгома?
Игээзтода, икада сгэы амца шацро,
Инцэытцазан бсыкэныхэ, лашарак сырбо.

Мрашэахэак сагэылсны бышка саауеит,
Ибызкыдыртцаз цэашьушэа схала сбылуеит.
Знык снабыхэацшыр, слахьынцамоа шэтуеит,
Быхьз цыра-цыра шэтцас исыкэшэауеит.

Ихышхытэаз быччабжь иагэылсны ицоит,
Скэыцшра атэылахь сыргьежны сагоит.
Сыблакэа бырцэымзуа, – гэаныла сшэахэоит,
Сгэытракэа иеыжэлаз мшынцас ицэкэырцоит.

Бныжны сызцома, бныжны сызцома,
Былацш хаа исыцу хара исызгома?..

Ғынчроуп...

Ғынчроуп,
Ғша гызмалк бқышәқәа агәзуеит,
Ғынчроуп,
Исгәеисыбжьны бгәеисыбжь шәтүеит.
Ғынчроуп,
Мра шәахәан быччабжь ғсырпуеит,
Ғынчроуп,
Бара бҒынчрағ сара слахәуеит.
Ғынчроуп, Ғынчроуп...

Ажәған сазцаан

Ажәған сазцаан ғнағзом,
Адгғыл дагәоуп, сабазом,
Бара бабақоу,
Бара бабақоу?

Мцак сыцроуп, аха сбылзом,
Быбзиабарағ сара схәәезом,
Бара бабақоу,
Бара бабақоу?

Бара боума заа сзырғыха
Сара схәа, сара сыгәтыха,
Бара бабақоу,
Бара бабақоу?

Икыркыруеит ғахьхы сөыхәа,
Ғазшаз исеихәоит: лақхәа ухырхәа!..
Бара бабақоу,
Бара бабақоу?

Сара сабақоу?..

Схала, са схала

Схала, са схала, мѡак санын,
Ибызфыстыр, бѣыхар хѣа сшѣеит.
Амза хызазо абзиабара исцѣашьын,
Ажѡангы ецѣак ацѣкашѣеит.

ҫбакгы наҕ амшын ихын,
Ацѣкѣырѣаҕагы хѣыццас сыржѣеит.
Иххаза цѣашьык аркын,
Аарла ашара сыхьзеит.

Иаха азаза ѣакалаза ихѣын,
Ашьацра аткы ашѣнатѣеит.
Ацѣа хаҕа азамѡақѣа ҕацшьын,
Иахатѣи сыцхызѣѣ аѣезеит.

Схала, са схала мѡак санын,
Ибызфыстыр, бѣыхар хѣа сшѣеит...

Ҙагалан ѡежь

Ҙагалан ѡежь –

ас узблыда?

Амшын уцѣкѣырѣақѣа шьта изтѣыда?

Быҕькацсан, быҕькацсан –

исцѣажѣыз сгѣыҕра,

Сеыхѣагы аацсан,

исымнахуам сыҕѣра,

Сыбжьѣоуп гѣарабжьѣарак,

сышбышьтаз сҕьалан,

Ацх исцѣалалеит бжьык,

амза исцѣалҕьан.

Ғагалан џежъ –
ас узблыда?..

Ус изызбада

Ус изызбада –
зны ҳаиңыларц,
Амџа иқәу, –
еиқәтәом аңша,
Иахлахынцазма, –
нас ҳаиңәзырц,
Икьалаз хыкәалаан, –
срылоуп ауаа,
Ассир! Бжыда, –
ишьтыцит асы,
Илшьыз сыбзиабара, –
иақәыршәуп лкасы,
Ус изызбада –
зны ҳаиңәзырц?..

Узаңхьозар, уаңхьа

В душе любовь – иероглиф,
А в теле – книга для прочтения.
Шеймас Хини

Узаңхьозар, урыңхьа сцәахәақәа, –
Нбанқәоуп сцәа-сжыы ирылаткәацуа.
Ажәџан ду иахыкәкәоит ақәа,
Ақәа ашәоуп згәы еицамкуа.

Сыңсы цсаатә – ахәра антәтәуп,
Бақатцас цьара тыңк иазымкуа.

Сыбзиабара шәкәы адакьакәа аартуп,
Са сгәоуп амца ца иахаскуа.

Нас, сымшқәа акакала аешьра ианафү,
Сышықәсқәа рыблатәтә ызыхуа.
Цьанат ашәгәашәаф схала санцшу,
Сгәыгра шәтоуп сыңсы фызхуа...

Абырг унапы...

Абырг унапы қыңқыңқықәа наф урнах,
Упхәыс фа улыгәзып, ацәах!
Апхәтәи лнышәынтреипш уаргы уеикәшәып,
Уи лынасың шкәакәагь жәәанахь иңрып!

Мәак шәеицықәыз нас шәнапқәа еибаркны,
Ашықәсқәа икнархаз шәлахьынцә цәхәаны.
Цсыуала «Анасың» ахьзуп, ус иапуп, –
Ишәыршанхаз цәаимбаркгы аччара дафуп...

Сымшқәа акакала исыкәшәон

Сымшқәа акакала исыкәшәон,
Шьтақәак сырхылан сцон.
Занеи Аиреи уа срыбжьахеит,
Азәы дсалацәкәит, егы сылжьеит.

Еидарахаз сышықәсқәа хьантахон,
Ажәәангы ецәак ацәкашәон.
Сыңхыз цсаатәкәа пырхьейт,
Сгәыграқәа цәашьык адыркхьейт.

Сгәы амаза ашәкәа аасыртуан,
Сыбзиабара ашәтқәагы пытуан.
Иниас ицоз азиасгыы кәаратцеит,
Иааңсаз ңсаатәушәа инатәеит.

Зны атх акәаґы сґаңшьон,
Зызлан ґыңґаңәак кәашон.
Зазатас сқәыңшра нкабеит,
Мрашәахәала схы-сґы сырбахъеит.

Избан исхытцау шәзатцаауа

Избан исхытцау шәзатцаауа,
Ақәа анауа, ақәа анауа?
Акәукәу, акәукәу, суґатәеит,
Шыыжьза ажәәанахь сурңшуеит.

Етәак саңтамшәарц скаууа,
Ишәасхәо сыґазам санцауа.
Ңеи ишәасхәап, сааңсахъеит,
Бґыыжәтас сышықәсқәа сыңәкаңсеит.

Зәыр дґалозар исытцаауа,
Аґел сизасуеит санауа.
Ғазшаз игәашәкәа ааиртхъеит,
Жәәан цәашыла ейбаиркхъеит.

Зны хык исышьґаз икәлаауа,
Сытхқәа иргәылсит ибылуа.
Сымца еиқәыстдахьаз ейбакит,
Ных, споежны саадырңшит!

Избан исхытцау шәзатцаауа,
Ақәа анауа, ақәа анауа?..

Бысгәләшәазом

Бысгәләшәазом. Бара банбаказ?
Аңхыз салазу? Ма илабҗабазу?
Дгыли-жәәани рыбжьара иҗаз,
Иагәылпрааз җара иахлахынҗазу?

Җаицызма? Урт җамшқәа җьалан,
Җкарауараха җааңсаны.
Аҗх еиқәа аетәәқәа идырктан,
Ашьыжь изаңымлеит аңсы җаны.

Гәларшәарак ашьта – агәы ахьаа,
Уәхутит уара баша.
Сватқкыс иагәылчқаз бсахьа,
Сымаалықь изымҗәәц сашәа.

Иарбан аамҗоу – җазцәызыз,
Ишңарыцңароу – җлашәуп.
Аңсҗазаара лакә зхәыцыз, –
Иблақәа ихаччо дтәоуп...

... ара бысгәләшәазом.

Сҗынчра еилазго

Сҗынчра еилазго аңцышә каңсоит,
Бҗыыц хәычқәан сыкәа иҗаңсоит.
Зыңштәы зыңсахыз аҗәәан заңәхоит,
Аңла заңәқәа амш акәа җдырңсоит.
Азын, шьҗа ңштәыс иузынхазеи,
Иңцышәхаз асы заңә зуҗынхазеи?

Азынразгы сгәы узыбылуазеи,
Асцырақәа урыцны заа узцазеи?

Стынчра ахра – ацстазаара...

Ажәџан ацштәы

Амацәыс ашыта – ажәџан ацштәы,
Сахьала ихырчоу, иаарту ахапы.
Ажәџан алагырз – ихымкәазо ақәа.
Ашьхақәа рыччабжь – ахәқәа.

Ажәџан еиужьраф сашәа цәахуп,
Ецәак зышәахәом сара сзы.
Ацстхәа ихугы тынчрак иазыцшуп,
Уи сызҗыжәлом уажәазы.

Асцырақәа блызааит еицраланы,
Адгьыл зтәу сыцшаазом.
Ус, ашәтқәаг пшыз ишанханы,
Сҗытыбжьы сыцсахит, ишәахазом.

Сгәыграқәа нсыжхьейт иеҗыжәлахьаз,
Слахьынцәмәа агәала аеакуп.
Ацстазаара зейбафара иалахаз,
Стынчра зынзак аеакуп.

Амацәыс ашыта – схыларц стахуп,
Ари адунеиаф – сахьцалакгы исзыцшуп...

Инцәытцәзан сыблақәа

Инцәытцәзан сыблақәа ибархәаз мцзам,
Ббылуазаргы, сылапш быцыз уезгы.

Быблақәа исархәо рымаза сҭахзам,
Гәыҭрак ацәқәырҭ сахәаерым схаҭагы.
Уаха сашьталом етәак иҭашәаз,
Аҭша иацу дацыз дзатәны.
Илблызааит сгәызатә истынхаз,
Адунеи сықәызма сара смыцхәны?
Сымҭасәуп ус баша снаскьоит,
Зны-зынла фыртынк ласталоит.
Урҭ аблақәа рхәаа сҭынхалоит,
Сыбзиабара аҭыҭбжьы аеазоит.
Уаха, бышьта схылан сҭазом,
Абахчара сыҭчаланы ашәт ськәшәазом.
Сызнысхьоу сымҭақәа рашәабжь сахазом,
Сгәатәҭы баргы шьта бынхазом.
Сҭыс иатәа антәыуо шыжьла,
Исыцәкаҭсаз схәаа сахәацу сшәыҭшаала.

Сгәы иқәыҭсон

Я умираю молча, слушая твой смех.
Гийом Аполлинер

Сгәы иқәыҭсон аапын уҭхызқәа,
Аапын аҭсаатә зымтәыжәа еитдызхыз.
Сшьахитны салахеит схәычра аҭхызқәа,
Сгәыҭра аҭыхәа сгәатәҭы иҭакыз.

Ихышхытәоз арҭаш быччабжь абжьы,
Рыжәтәҭас исылсны наҭ инаскьоит.
Аҭх лашьца иагәылаҭәоит аҭәҭәабжьы,
Исхысыз быбзиабара мҭаны исыцраллоит.

Ажәәан сухәоит аамҭак сараза,
Аҭсҭазаара, маза-аргама усылаза.

Исзымхәаз ашәа лыччабжьала исзынагза,
Слахьынҗа җымткәа, иумоу уеалагза.

Сгәы икәыңсон ааңын удхызкәа,
Ааңын ңсаатә – зымтәыжәәа еитцызхыз...

Кешеи Лизеи

Кешеи Лизеи, Кешеи Лизеи, –
Ичырчыруа бахтак еицтатәоуп.
Урт ираҗәам гәабани хызеи,
Рдунеи ду ахәаа җшәацәоуп.
Аха, усгы, усгы, усгы, –
Изеиңырымҗуа урт еиҗәтәоуп.
Абжьы иацәшәом амацәысгы,
Бзиабарак амаза рҗартәоуп.
Иахзымдырзо еибырхәоит жәәкәак,
Аңсҗазаара аныкам, илахәуеит.
Имазатәкьоума еибырхәо иахьяк,
Икәашоушәа зны ишьацәхыртәуеит.
Кешеи Лизеи, Кешеи Лизеи...

Аңсаатә еиңш

Аңсаатә еиңш, ашәышықәса сагәылатәан,
Саркьалҗас игон зны са сыбжьы.
Ауафьтәыәса рыччабжь рәаш сгәыҗәтәон,
Ажәәан ишхылозгы зны-зынла ашәшы.

Иңьашәымшьян, иахьатәиума, саауеижьҗеи иҗзозеи,
Иҗалазеи амәа сықәхартә наңьнатә.
Сҗоурых мәәҗ шака хҗыс срыниахьоузеи,
Сыҗамызт ңымхеит акала исыцәшәартә.

Аха, шыта исазома сгэытца ахэаха,
Иацы исзымхэаз, уатэы зны инхартэ.
Изтаху шэеицхызла Ева лтэахаха,
Нас, сышэхаштну? Иахьанатэ, уажэнатэ...

Бара бызхэыцра

Бара бызхэыцра – сгэы ахьаа,
Икам цхызуп, башаза
сыцшуп.
Схэыцра мөасзаап цхызтас
заа,
Сгэыцра атламахэ иахшыуп.

Сымшын бтазсоит

Акалмахеицш, сымшын бтазсоит,
Сахьбыхэацшуа цэыкэбарк сыцэкашэоит.
Скэыцшра ыыхэақэа изса-зсоит,
Саацынра ыыхан сацхьа икашэоит.

Зыгэра сзымго амшын ду. –
Адунеи еиужьра – схьаа зыкэну.
Сгэырөа хьааума исызхымго, –
Лагырыз цэыкэбарума зыгэра бго?

Бара сгэыцра – ара сызпыло,
Зны сара исымран исыцташэо.
Азын шэыбтас ҳаршэшатэхоума,
Ма ҳнаскьаганы ҳтэахтэума?

Бара саацынра атцыс мөас,
Шэыблак шэыцъара иззыцшу.

Сгәатца тызблаахьоу ахымѡас,
Дырѡегьх, исзеилымкаац иупштәу?

Акалмахеипш, сымшын бтазсоит,
Сахьбыхәапшуа цәыкәбарк сыршәоит,
Сқәыпшра җыхәақәа изса-зсоит,
Зны ааңын гәтыхаггы аҗәзоит...

Уаха сыцәарц сгәы итазамызт,
Суада аңенцьыркәа зегь аартын.
Сымш ныкәа шыта ихынхәуамызт,
Цәгья атх аблақәаггы қапшыын.

Стыс иатцәа абжыы гомызт,
Бара быда сылахь еикәын.
Сызхыпшылоз амшынггы ак ахәомызт,
Атла рымтәыжәѡақәа така илашьтын.

Ахауа, ахауатәкьа зны исызхомызт,
Сара сыпшыын, сыпшыын,сыпшыын...
Ажәѡан аҗымтра ных, инаскьомызт,
Аетцә блақәа ма исгәызрын.

Уаха иамуит, нас имшазацызт,
Сгәыгра зыѡнакыз адунеи тацәын.
Абри еипш ассир сымбазацызт,
Сызатцәра еипш цтазаарак сзыпшыын.

Сара исыздыруам иахзыпшу,
Ажәѡан җә цштәык ала иршәу?
Ма, зынза атдыхгы лашәну,
Сеидру, сеидру, – иахзыпшу?

Ақәа хыҗеоит, икашәоит,
Лагырз цәыкәбарқәак җәа еизоит.
Җәара еизаз, хара ургоит,
Амшын уацлабуа зны уцәкәырцоит.

Иарбан ыыхаоу ура узықәтәаз,
Адгыл уанысны зышыта нхаз.
Еиҕахәашыас иамоузеи узцәынхаз,
Ирбартоу икоу, – иутынхаз...

Ацша зызымкауа – иҕахәоуп,
Инытқьаргыи ашьамхы гәгәоуп.
Ацх сагәылатәаны са сыцшуп,
Ахьтәи уасцәа – цәашык узаркуп...

Ашыжь агәеисыбжь

Ашыжь. Амшын агәеисыбжь. Амзара,
Сдунеи ду – суада аҕенцьыркәа аартуп.
Ацәкәырц аччабжь зәзәытуа аҕәара,
Зылан – зақкәажә леилыхра иафуп.

Ашықәскәа исзоужьу ишәгәалашәоу сқәыцшра,
Сзылан хагагыи лымтәыжәоақәа лқьап.
Иахьатәи амш – ҕнактәи смазара,
Сыцстазаара иагәылганы сахьцо изгап.

Амахә иқәтәоу амрашәахәа афымтра,
Сгәатцафәи хьаак цәашьтдас ибыллап.
Анафс, Амзара сқәыцшра, сфара
Пхыз хаак сгәаларшәо тынч снатәалап.

Ашыжь. Амшын агәеисыбжь. Амзара,
Сдунеи ду – суада аҕенцьыркәа аартуп.
Ацәкәырц аччабжь зәзәытуа аҕәара,
Зылан – зақкәажә леилыхра иафуп.

Q-лахынцак

Q-лахынцак сымазам,
Аамта зтэыда?
Аамта зтэыда?
Аамта згыычуа среиуазам,
Уи, иутиша – хамтазам.

Исымоу иреигу ртиует,
Ас, изызбыда?
Ас, изызбыда?
Уафы иимтиц ртиует,
Сыдгыл ршәиует...

Анцәа итыц аанкылан,
Уи дзыртәада?
Уи дзыртәада?
Ацсуа бирак ихаргылан,
Ацстазаара азиас дырган.

Аамта зтэыда?
Аамта зтэыда?
Уа хцәароуп,
Аамтадароуп,
Уа дыдроуп...

Еллада аңхыз

Н. Патулиди игәалашәаразы

Еллада аңхыз – Ацсны ацеи,
Цсаатәцас днықәпраан заа дымцеи.

Идгьылтә хьаакәа анынтәа, –
Ажәфан дхызар, дгәырғьатәа.

Иумазам шыта арахь хынхәышыа,
Ғыц иузырттода анбан ышыа.
Сыдгьыл уацәажәоит цсыуа бызшәала,
Дгьыл бызшәала – еилукаартә ухала.

Нас, шәара шәхала шәеизынхама,
Жәфанаф зәыр убжьы иаҳама?
Цсаатәк алағьрыз азиас ахылцуеит,
Ашьшыхәа уашәакәа наф иуцьырцуеит.

Ғагалан мшык ушыкәсқәа инарцрытцны,
Жәабжь хлымзаахны ашьха иахытәоит.
Угәыграқәа уцстазаарамахә иатәны,
Ғымт иахьныкәтәо назаза ицәоит.

Еллада аңхыз – Ацсны атцеи,
Цсаатәтцас дныкәпраан заа дымцеи...

Ашәеикәатәа ршәылеит

Ашәеикәатәа ршәылеит атызтыцқәа,
Хьаак еитымха ажәфан инауғацшит.
Ирымхәацыз еитархәон азыхьқәа,
Ацшазатә нышьтыцан, инаприт.
Ацдыхәтәантәи умш цхарсны, –
Ашәакгы ахала ахы акит.
Адыд – мацәыс уцстазаара ианысны,
Умфыхарц, ушьапышьтыбжь дыдит...
Азхықәаф...

Изгәағьзеи

Иури Кузнецов иҫыршны

Ных, ишҫеигәағьзеи ас ахәара,
Сара сазәыкуп – ара иҫоу.
Ас еипш, ассир изгәағьра,
Мшәан, спует духап, – изыргоу.

Шәышьта ихылода, шәца шәышцара,
Ацнариагьы дшәышьтамызт, иекынцта.
Ижәдыр, Агындиа соуп иҫазоу ара,
Егьырҫ зегьы шәыҫхызқәоуп, ихатца.

Ашьыжь шаанза

Ашьыжь шаанза лашбыжьқәак аафәуеит,
Ицәшьатәума иахьяафәуа урҫ рыбжьы?
Итацәыз ақытафә агәхьяагара леиәеиуеит,
Дарбану, сҫынцәафәы аҫстазаара зшьы?

Уаха тынчроума? Атцх гәәтеиуеит,
Иаркума ажәфәнафә уара уцәашьы?
Изызымкуа пшакгьы ахала иҫеиҫеиуеит,
Ашҫақәа ирҫысуеит ашәеиқәатцәа ашәны.

Цышә икәара цәыуабжьык тыфәуеит,
Аамта аатгылеит, ашықәсқәа ирзыҫшны.
Ихаракуп ажәфәан... цааимбарк даҫаауеит,
Ифәрхасуеит амшмышәла ацәа иакны.

Аҫшьаҫыҫ... усаркья сахьяқәак тнахуеит,
Назаза уафәы ииҫахым тынханы.

Зеггы акоуп ари адггыл еикәхахуеит,
Уаҕаап ауаҕы, уарггы зны усасны...

Саамта ҕыхәә

Сматҕа Баграт Ғаҕиә уахь

Саамта ҕыхәә, уааццакы,
Баграт хәыҕы унапы иркы.
Ааскыа дықәлеит адунеи, –
Еҕтәак жәәанаҕы имлашеи.

Уара уиҕыз аамта гәыраз,
Иҕхыз хаакәә еснагь урылаз.
Игара дгароуп уи дыччо,
Дызшаз иакәхап, нас дзыхьчо.

Сымаалықь, шыта ушьта схыз,
Цәашьуп слахьынтҕамҕаҕе исзакыз.
Уара уеицгәартәаит геи-шьхеи...
Инытҕак уашәахәггы сымхәеи.

Еснагь уаҕсуара ашьа улаз,
Инаугзааит уабду дызхьымзас.
Шьири. Дггыли жәәани еикәаҕхо,
Дад, иузхалааит аҕсабара уагәаҕхо.

Саамта ҕахәә, уааццакы,
Баграт хәыҕы унапы иркы.
Игара дахьгароу уи дыччо,
Дызшаз иакәхап, нас дзыхьчо...

Акәә, 2011

Иисус иблақәа

Уи иблақәа урхыпшылар,
Мра шәахәак уғапхоит.
Заа ауафы дызфыхар,
Илахьынтдамәа аухоит.
Апхынғы, нас ипхызар,
Иузоужьу утазоит.
Ашәышықәсқәа узыпшызар,
Умшқәагы пхьазахоит.
Цәашык узаркызар,
Утхқәа наскьоит.
Угәы ашәала итәызар,
Иисусгы уигәапхоит.
Азәы ишьта ухызар,
Избахәгы уахалоит.
Маалықьтдас ухәычызар,
Апсабара шәахәалоит.
Адгьыл агәы тәызар,
Утынчрагы еиқәхоит.
Зиаскгы уаха ихытзар,
Псызқәак ацәтахоит.
Шьыжьза саргы сызфыхар,
Сызшаз, сигәапхоит...

Ауафра хьантоуп

Ауафра хьантоуп...
Ацашьа ҳақәшәом...
Абырг иблақәа еипхышышьаауа,
Ирхуп ашәахәақәа лағырзышо.
Шә-гәнаҳак рыцуп ацәгьа зхәауа,
Ажәфан ицьашьаны адгьыл ихыпшылоит...

Сөызак, ифнынтәи саныхынхәуа,
Уаанхазеит хәа,
Аеыңныхәақәа спыргалоит,
Ас, шәызцаауеи, арыжәтә уаа?!
Ихәхәалааит,
Абырг уаха дыстан хәа,
Иара, дабақоу,
Хазшаз ишқа дымңшзеит...
Ауафрагы хьантоуп,
Акы хәатәуп хәа
Дымгылозар,
Уа, имра ташәахьеит.
Исақашаз, сақайт.
Смыхәхәазеит.
Стахеит.
Сеиқәшәырха.
Сшьа бжыы фныхәхәеит,
Ихьтакыз сдақәа.
Адәы атцыхәан еижәылеит,
Ашта итырцоз аеадақәа.
Стәоуп хьаак сгәытцакны,
Иажәит сара саапынра.

Ақәа, 2010

Бара быччабж – аңсҗазаара аңсқы

Сақашья ду Белла Барцыцҗа лахь

Бара быччабж – аңсҗазаара аңсқы,
Шьыжьза игәылшәаз ашәтқәа рыңсы.

Бара быччабж – аңсадгьыл Аңсны,
Бзыңтәи абаагәара, ашәақәа рахтны.

Бара быччабжь – ажәван ацштәы,
Еикәу амца, ихәытцаршәу апырғы.

Бара быччабжь – асаби, уацәы,
Псыуа хатцак изымкыац акамчы.

Бара быччабжь – апоезиа аґахәы,
Итцхәрааз азыхь ацашьа, ахәатәы.

Бара быччабжь – агәашәқәа аартны,
Алағырз зтамбац аблақәа руакы.

Бара быччабжь – Гәлиа ишьамхы,
Зыура тагалу Шьынқәба имхы.

Бара быччабжь – ацсадгьыл Ацсны,
Бзыцтәи абаагәара, ашәақәа рахтны.

Акаа, 2011

Ацх иалагылоуп аеқәа

Ацх иалагылоуп аеқәа,
Ишьахаушәа ршьапқәа.
Мза шәахәала рдырцәқәа рцоит,
Рыблақәа шәахәақәак рыкәшәоит.

Ацх иалагылоуп аеқәа,
Ишьтыхуп ажәваныхь рыхқәа.
Жәванәґы етәақәак тыцьцьоит,
Ацсабара атынчра рыхьчоит.

Ацх иалагылоуп аеқәа,
Ирхьяаха ирхыркыоз акамчқәа.

Змыжьтцас ашьацра хычөөит,
Ахала тцыс етдөөк шөөхөөит.

Атцх иалагылоуп аеқәа,
Ғәғәала ирцәеисуама рыгәқәа?
Ашьшыыхәа аамтә наскьоит,
Инаскьягоу амзагы ташөөит.

Атцх шкөөкәа

Атцх шкөөкәа, аеыхәа шкөөкәа,
Сыңхыз иалан, иеырбон.
Ахра шкөөкәа, асы шкөөкәа,
Амахә иқәтәаны иаршон.

Жөөан икыдыз амза шкөөкәа,
Шөөхәа шкөөкәак канаңсон.
Зыбжь еитцызхыз арбағь шкөөкәа,
Атцх арфыхон, хара ицон.

Атцх шкөөкәа, амшын шкөөкәа,
Усқьалафы тынчрак тәан.
Згәы тәмгылоз ацәқәырц шкөөкәа,
Урт аңхызқәа ргәы рыхшөөн.

Илабґабоума... атцх шкөөкәа,
Аамтә ашьшыыхәа инаскьон.
Ахра шкөөкәа, асы шкөөкәа,
Амахә иқәтәаны иаршон...

Атыңхацәа

Атцх андырлашо азыркәикәа,
Алашьцара абла шәтуеит.

Амра иацәкашәаз акәицкәа,
Рышьта узхылом, ибылхьеит.

Снеиуеит сарггы гәырѡак сеата,
Узыхьзазеи?.. сқәыпшра сызцаауеит.
Аха, атыпқацаа хәытдаччеит сангәарта,
Сгәыггра нцәытдапшын, иааччеит.

Рхы сгәадырпхоит агызмалкәа,
Нас, сааныжьны дара цоит.
Сызатәра ткәацуеит адунеи иамкуа,
Амзаггы, хяаада нак инаскьоит.

Сгәы асаркьал бжыы шаныѡуа,
Атыпқацаа рызмышьяф сызсауеит.
Апсҗазаарафы срышьтазарггы сыѡуа,
Сааныжьны, сыпкәкәа пыруеит.

Ашәышықәса

Ашәышықәса уагәылагылан уцәыуар, иабаухәо,
Иуархәама?.. уиаанзаггы зны арахь уаахьан.
Дгьылуп узлытыз, дгьылуп шытахька иухо,
Акырынтә ашықәсқәаггы быгьтас икапсахьан.

Аиашеи ахәахәеи дарбану нас еичзырчо?
Адгьыл ианытыз апсқәа ажәѡанахь ипырхьан.
Ашьа фәнатгәышьоит хдакәа иртаныкәо,
Нас иабакоу амаза, аблақәа еикәыпсахьан.

Иблақәа хәамызт Азәызатцәык хзымтахырхәо,
Илагырз цәыкәбарла хлахьында ипшьон.
Хлахьындамѡа зыхьтас зны инафыхәо,
Апсымра ажәѡан иатцаеырбо наскьон.

Иарбан цстазаароу цым, ихагәтыхоу,
Хапхыз лакәәҗ хазбахә рахахьан.
Асаби игараҗ зны асаби ицәахьоу,
Изыргам имаза аҗаимбар ицәахьан...

Изакә аамтоузеи

Изакә аамтоузеи? Ақьачақьцәа хрылахеит.
Атың цхақәа рзымхазеит, змыжк изалымтцзеит.
Ицәашәымшьан, рхала ргәахәтәы иахьзоит,
Дара рыхгы ржьоит, зегы рҗаҗәоит.
Ассир. Урт азәазәала хрыцшьоит,
Азәазәала, азәазәала хшыла харкәабоит,
Ағәра зәәку аеура еиңш хрыбжьоит,
Шьта урт ирылцуеи, баша иашшлоит.
Иразхәада, мшәан, дара рыда ишгазақәаз,
Дарбану избаз, Дадаҳ иццара шҗацәхьаз.
Уажәы ицәыртцзар, ахшыө цагыақәа зтынхаз,
Ирызгәамтәзеит рмакәанқәа царала изыртәуаз.
Ицхашьома? О, мап, цхьаҗа еихоит,
Абна илатәоу абгассеиңш рыбжьқәа еиқәшәоит.
Дырөегьых, цхызла рмацура тың иазцоит,
Уахь изланеиша мөак иантәалан ишәахәоит.
Ах, заку аамтақәоузеи, закә аамтақәоузеи,
Уа, аңсымтәқәа, нас, шәгәы итоузеи?
Ах, аамтақәа, ихәытцпрааз аамтақәа,
Шәниас шәышпацеи, шәзакәытцәҗьаз хамбазакәа...

Иахьа цәыцак

Человек в поэзии выпевает свою жизнь.

Имант Аузинь

Иахьа цәыцак, уатцәы ө-цәыцак,
Исызтартәаз, сара изжәуеит.

Аамта сацуп, слахьынца сгэыцак,
Схала, срызгэамтазо саауеит.

Нас, саамта, исоухэои уаха?
Баша усафымсын сгэы нырха.
Ицэшэо среиуазам сара ацсэаха,
Уи, адунеи иқәу зеггы раға.

Иахья цэыцак, уатцэы Ѡ-цэыцак,
Мшэан, ѡыла изыртэыда схацшыа?
Слахьынцамѡа, уара ихэыцак,
Иузыцсахуама шыта сказшыа?

Ёазнык цэыцак, ѳазнык цэыцак,
Хэыхэ шкэакэак цырпыруеит.
Апоезиа ахаракыраѳ, хэык,
Ацстазаара атцла шэтуеит...

Нас, саамта, исоухэои уаха?
Баша усафымсын сгэы нырха.
Ицэшэо среиуазам сара ацсэаха,
Уи, адунеи иқәу зеггы раға.

Иахья цэыцак, уатцэы Ѡ-цэыцак...

Зны дпоетын

Зны дпоетын, уажэы дартиступ,
Жэларык иахаиргьежьюеит инацэахы.
Ных, изырхэоит рацэа дцеиуп,
Ашьхараѳ цыым, иғәғэоуп ишьамхы.

Ахьз-ацша цхыз ибозаап,
Дцоит апоет бырг дыпканы.

Ҳазшаз иҗынтә бжык иаҗазаап,
Уи иахьагы дамоуп дьтҗәаны.

Аҗсны, улахьынтә иара идыркызаап,
Дхатцоуп, ихазымтдо уи ихәатәы.
Идоуха цагы җыкәреила идыртәызаап,
Аматтура данахагыла иара итәы.

Зны машәыршәа иаразәк дырхәызаап,
Дгылы жәвани шахатс ишьтны.
Иҗра шкәакәа амшын ихызаап,
Длашәуп изызгәамтдо уахь днаҗшны.

Зны дпоетын, уажәы дартиступ,
Раионк иахагыежьюеит идардха.
Илахьынтдамҗа шыта агәы рахатуп,
Изтаргалт илеимтцазац имхы.

Сыбжы

Сыбжы ашьақәа ирныҗуа,
Ҳазшаз имаҗазац.
Зиаск агәыҗәара сызмыруа,
Саатгылан, иҗамлац.

Ашәышықәса агәеисыбжә анхысуа,
Зныкгы сымшәазац.
Исхәо сақәымшәо, суазыруа,
Сызбахә мгазац.

Сыбзиабара сыҗсы узтыхуа,
Исылшома, сухьзарц?
Ажәванаҗ аетдә шәызҗызхуа,
Сышреиуоу рымхәац.

Ааңын сынтәа иеыжәтүа,
Сыбзиабароуп уи амархәац.
Инцәытцазан бжыык сызҕыызтуа,
Уара уакәхап, сдаракәац...

Ацла иаҕалаз – Амш

Гунда Сақаниаңха лахь

Ацла иаҕалаз – Амш,
Ажәәан иацәкашәаз – Ацх.
Саҕанеи лныхәаҕа – азьхампш,
Ахапшыагы аха инаых.
Уи лыжәла аҕыаша, –
Агарашәак зхәаша,
Дырмит ду изхаша,
Ацсны бзиарак ианиаша.
Ацсны ухатәы бжыы,
Ашәақәа рахтны...
Унан, Сақаниаа рбахчаҕ,
Ахәасашәт аблақәа хтит.
Хазшаз Ду иаатраҕ,
Гунда даапшит...

Бжыык исытанахәоит

Бжыык исытанахәеит, уааласы.
Ашьхарахь иқәцаанза асы.
Хәасакәашак гылоуп ишәтны,
Ааңынра аткы цшза ашәцаны.

Инықәпраан азынра цахьеит,
Хәыхә шкәакәан иңырхьеит.

Ерцахә шкәакәа ахәаны,
Бзоу гылами исзыпшны.

Аапын ашәтқәа рыгәтаны,
Бзиабарак самоуп сыткәаны.
Сқәыпшра уцомашь урханы,
Гәыграк снапы иаркны?

Стдыс иатцәа убжыы тганы,
Шәак сзыухәома ихыркны?
Уара саамта қәыпш, сразкы,
Саргыы сыказ, уара укны.

Бжыык исытцанахәеит, уааласы,
Ашьхарахь иқәтцаанза асы.
Хәасакәашак гылоуп ишәтны,
Аапынра аткы пшза ашәтаны.

Жәәан итазсоит

Жәәан итазсоит ацсаатә амцәыжәәа,
Мра зныццало, ихыркуп.
Дгылыи-жәәани, ахра, ағаәа, –
Насыпк шәымтцакны иркуп.

Жәәан иатцәараф иара зсомашь,
Пааимбарк иблақәа разуп.
Амш анапы ласқәа еиннакьомашь,
Ашәахәақәа рызсашья хазуп.

Акы ахәоит нас, мазак ицәыргам,
Уи амазатцәкья Хазшаз ихатәуп.

Агәыр затәы рахәыцкгы зытдам,
Җыстаак иаѡстаара былтәуп.

Ахақәйтра еипш, аамта еиужьра,
Заа иеыжәлаз, аамта ртәуп.
Адгьыл иагәтыхоу җсаатәк аҗырттра,
Адгьыл аеыкәаша ашьамхы ласуп.

Жәѡан итазсоит аҗсаатә амтәыжәѡа,
Мра зныччало, ихыркуп...

Аҗсаатлақәа рымаза

Аҗсаатлақәа рымаза, амахәкәа инцәытцаза,
Аҗенцьырқәа рахь иҗшуеит игәыкуа.
Амшын цәкәырҗақәа аҗәарахыы изхытцаанза,
Аҗнышқәа шәоума гәыҗрала сызыхьуа.

Быбла гызмалқәа уахаггы схырхаанза,
Снабҗыртцны сцап сгәы атәыуара иакуа.
Сгәәтеилап, нас, атх ду сыцәшаанза, –
Цәашьык ауп сзеипхызуа, сара сызбылуа.

Снабҗылап ашьыж лаҗшыцәгьак бхьысаанза,
Быччабж ршәәхәа хаа сгәатәҗы еизгауа.
Ара сьдгылаҗ җсаатәтцас бара саанбыжәанза,
Сыҗсы быцыз, быхцәы җшза еилыршәшәауа.

Аамта сухәоит маҗк иаасараза, –
Иараби, иараби сқәыпшроума сызхьыпшуа?
Иахьаггы, ных, машәыршәа ҳаипылаанза,
Сазтаарц сҗахгәышьам схәыхә банҗыруа.

Аңсатлақәа рымаза, амахәқәа инцәытцаза,
Аңенцьырқәа рахь иңшуеит игәыкуа.
Амшын цәқәырқақәа аҕәарахьы изхытцаанза,
Сзыслан боума ашәт шытцәра зсыркуа?..

Амца акызшәа

Агәмаркатыл мца акызшәа, абна былуеит,
Ҥагалан уахраҕы ңша хаак шәышәуеит.
Адгьыл иацәтәыму ңстҕхәа лашак лацәкәуеит,
Нартәа рхаңшыазатә ыла аҕартәуеит.

Аңшзақәа – рыңшза Адам уа ухатқы,
Ҥнапы иауркәышьеит иҕатәамыз аразкы.
Адуinei иазынужьыз, са сами уцкы,
Мәа харак сангылоуп гәырәала сытәны.

Аңстазаара сагәылхо схала саауеит,
Ажәәан сгәаңхара, зны ахышә аатуеит.
Сыкәнатц адгьылаҕ зегьы сыцәшәауеит,
Исызгәамтазо ашьшьыхәа, ашьшьыхәа сажәуеит.

Ҥазшаз сахьыугзома мышкызны сыгәтакы,
Уара уами са сымра, инаскъазго сыңсы.
Сгәыҕра аҕыхәа сәыжәнахуеит уа зны,
Сани саби сңылома, саҳәшьа лнапы данкны?..

Ушьа ҕнатуама

Атәитәых ушьа ҕнатуама,
Уазгәышьуама ахәура?

Тырқәтәылантә бжык уаҳама,
Итацәуп усқантәи уҕәара.

Баша ушьтыхны уаҳзааргама,
Уаҕсахартә сыжәла ухтара.
Уажәы усҕагылоит аргама,
Аха, уҕьалашьтроуп ара.

Зны усхыччо хара узцома,
Сара сзыхь ианақәым табара.
Уара қәыҕьма бызшәала уаазоума,
Азы зыҕәәоутәои ухәыштаара.

Ари адунеиаҕ умыцхәзоума,
Зиаск иштытуа еиҕш, атра.
Уа, хазшаз духәәпшны уишәихьоума,
Нас, утызгаз дарбану атәра?..

Ахьтәы шькылқәа

Ахьтәы шькылқәа дырныцны,
Дҳалагылеит дгәырҕьатцәа.
Гызмал икәара дынтысны,
Даҳзаама иара нцәа?
Ахьшь еиҕш днаҳаласны,
Бҕьыжәтцас аҳауаҕ хқаҕсауа,
Маалықьк иаҕәра хҕакны,
Хаигахуеит иара дахьнеиуа.
Аха дзымцазеит хәршәаны,
Ишгылац игылоуп хқацха.
Аҕәрышь кылцәаз хҕины,
Дпоет дагәоуп дазхазца...

Амш ахаџера итазоит

Амш ахаџера итазоит
Быччабжь,
Ашыжь,
Машэыршэа аџенџыыр исцэаатыз,
Иахатэи атцх исцэыблыз...
Шыыбжыоншэа зеггы сыџашэоит.
Аџытыбжыы,
Асаркьалбжыы
Сынасыџ иахылцыз,
Сыџстазаара,
Мралашаран,
Сан лыблақэа ицэаакыз...
Знык,
Быблақэак –
Ргэыџра,
Аџара...
Агэнаџа,
Сџынаџа –
Бышџаџоу, бхацкы? –
Далызхыз сыцкы...

* * *

Снаџшырггы сааџшырггы,
Мџа џшыақэак сырхуп.
Мазаџас схы сцэахырггы,
Аџаџшыа блақэа цэаакуп.

Ааџынра адэџэыџшаџы,
Адэыкрынқэа сызгэыкуа.
Исаџээз сыџхызқэарџы,

Мышкызны исызтаауа.
Ашәт быбышгы ,
Сыкәа итәшәауа.
Икәзар ахәырбгыцгы,
Ацстаараз смашшуа.
Ихәытыцчаз азыхыгы,
Ашәабжь сахауа.
Сыцстаара анышыгы,
Мшынгыла изсауа...

Атх лашьцараф

Пуля, на которой не напечатано мое имя,
не найдет меня.

Анемец жәлар ражәаңка

Атх лашьцараф ахызатә анхәыткьоз,
Сара ашышыхәа ачаибгыкәа сшәыстцон.
Абыгыкәа шәазызо амахәкәа ианрылацсуаз,
Исызкызма? Хара цәашык былуан.

Иахьатәи амш адунеи иацәызыз,
Ашьа уфәашәыма? Ухәрақәа ургьон.
Аға шәаргәында иоума ихысыз?
Гәырәа хьаак Сыцсадгыл иуцәкацсон.

Ахызатә исхашәышәуаз сыхьз анзамызт,
Слахьындамәафәы – еазәы дысцәагон.
Нахьхи, Цақәашь, сан дзыцәазомызт,
Хазшаз иаатцрафәы лара дцацшьон.

Баша дгыли-жәәани еинышәомызт,
Амшын аблақәа лагырзыла итәын.
Тәгалан ахьа шәыр цәкәыншьомызт,
Атынчра дагәа алахь еикәын...

Сыңсаатә

Сыңсаатә,
Амтәыйжәә азеитцыхуам, икарахеит,
Исхыңсаартә,
Ажәәан ду изалтуам, иагәылахьеит,
Ихынхәыртә,
Ажәәан уа ашытақәа еималахьеит,
Шьта шәынтә,
Аптақәа ахрақәа ирғалахьеит,
Харантә,
Аецәа әежьқәа рхала икаңсахьеит,
Харантә, –
Сгәыгра җыласқәа бналахьеит,
Уажәнатә,
Уа, сытхқәеи сымшқәеи еицәгәаахьеит,
Сырмахартә,
Зааза хыбрак дыргылахьеит...

Иахья сыказар

Иахья сыказар...
Аамта саңысит ауп,
Уи аамта – схамта,
Мәак санысзар.
Зны сцәыртцар,
Сызбоз изы илабәабоуп,
Изхәада, дгәашәта,
Исәатәаз азы цәыкәбар.
Мап, акрыказар...
Ари ажәа хьантоуп,
Итбаа-тыцәуп сашта,
Ишәбартоуп шәнаңшыр.
Иахья сыказар...

Иацы сыҕан ауп,
Адгыл сҕахәҕарта,
Сыңхызқәа уцәыззар?..

Сара сааңын аеыққәа

Урт, сара сааңын аеыққәа,
Адәы икәлеит адәыкрынқәа.
Аханатә, сыңстазаара зыртәуа,
Уа убжыы хаароуп сызфызтуа.

Шәахәатас сгәыграқәа аныңеиңеиуа,
Зана лами сзыргәәтеиуа.
Сдунеи иадҕырбалоит қәыңшрак,
Ашәабжь тыҕеуеит иахьа кәарак.

Иатцәарак сдақәа иртысит,
Ашьхарахь ажәәан мацәысит.
Араҕа аңшзара еимакны,
Ахәыхәқәа антәалоуп мәакы.

Уццакзома уара сөыхәа,
Сиак зны цьара саныхуа?
Урт сара сааңын аеыққәа,
Адәы икәлеит адәыкрынқәа...

Ампахьшыы шкәакәа

Гәында Кәыңниаңҕа илыхьзынфылоуп

Гәында лымпахьшыы шкәакәа,
Амра аңыцьқәа ирыхшьуп.

Амза зташәтуа атцх акәа,
Амш иагәылшәаз – шәтуп.

Дгыыли-жәәани рынцәахәы,
Бзиабарак импытшәеит.
Илхәоит ишылхәац ләахәы,
Мәа ссирк данысхәеит...

Шыжьыбзиа, Гәында цшқа! –
Бабацо ас шаанза,
Ацсаатә ргәы кабцарцу,
ашьшьыхәа,
ашәала...

Адуinei анапсыргәытцәф еицылеит урт.
Ицәырцыз асабии амра цшқеи...
Лыцсы хәыцы ашьац инылагылеит,
Ашьхақәа ирхашәышәуеит аурт,
Ибыгәтакузеи?..

Гәында лымпахьшьы шкәакәа,
Амра анапқәа ирыхшьуп.
Гәыграк ашьапы цыркәакәа,
Агәашә илагыланы ицшуп...

Иқазам азәы иаамта

*Рақхьазатәи Ашьхарыуаа
Республикаф ақхьагылақцаа иреуаз Ефрем Ешба ихъз
акамыршәразы*

Иқазам азәы иаамта,
Иқазоу ажәлар раамтоуп.

Иаазхэада уи аамта? –
Изтэхоггы еилыргоуп.

Ирхэалон: дыкан, дыкоуп, дкалоит,
Аха, атоурых абыгыққа ағышәшоит.
Ашәышықәса шәык танархоит,
Ашәышықәсағ фырхатцак датынхоит.

Ажәғангы шанханы иззыцшу,
Афырхатцагь шьоуп ихьыршу.
Ирызгәаҭо икам иштәцәу,
Итыц нызкылода иазәу?..

Ацхьагылара уатәеишьар калоит,
Ишцатәу амғаггы уирбоит.
Акакала иусқәа зегь наугзоит,
Нас, уцоит, уцоит – уцазоит.

Иутәым аамта уангылар,
Икалоит ацшьагыц ғыбгар.
Ацсадгьыл анышәнап уацәымшәар,
Насыцхоит ухьз зны ирхәар...

Иказам азәы иаамта,
Иказоу иулшаз ираамтоуп...

Инна бцәыртцзом

Инна Хацьым-цха лахь

Инна бцәыртцзом, уажәы бабакоу,
Арасазыхь быкоу, ма Акәоу?
Зны ашәышықәсқәа рышьтахь,
Бгьежьырцу, ахьышьтрахь, ахьышьтрахь.

Аңсадгьыл ибанахәои, иґыцу,
Аңта иахажьу, зны ихытру?
Бгәйднакылаанза шыжьы ашәаңшь,
Уаанза быказ рхәеит Цақәашь.

Ари аңстазаара зынза иґыцу,
Амаалық иңхыз еиңш иныху.
Иахтазом уаха уи хәартаңшь,
С – Зызлан хага ибґызшьда аңәаңшь?

Уаха, уаха ахьаа камларцу,
Ма амш баша гәыґрак хзацу?
Икам рхәеит агәыхь, ахыхь,
Зыхьк нхәытцпраит Арасазыхь.

Инна бцәыртцзом, уажәы бабаґоу,
Арасазыхь быґоу, ма Аґәоу?..

Ажәәан таца – ашәахәә

Ажәәан таца – ашәахәә,
Ааңын ыцьбара унахәә.
Ашәә хаарак анлаха,
Хатца дцазаап астыңґа.

Азыхь адгьыл алахьынца,
Ара узышьтада уекынца.
Бґы иатцәароуп, уеыхты,
Цәашьтдас амш уеибакы.

Азба иакызаап, ишабоит,
Ахала ардәынак шәахәоит.
Аңсабара иаңсахит аңштәы,
Хәасак хәытцаччоит игәыкны.

Аамта иҫацу зны исасуп,
Иаатғылома? Ашьамхы ласуп.
Мазак еибырхәоит геи-шьхеи,
Амшын ҫымтзакәа узыршуеи?..

Ажәфән ҫаца -ашәәхәә,
Ааңын ҫыңьбара унахәә.
Азыхь адгғыл алахьынҫа,
Сара усышьҫазар, уеҫкынҫа?..

2011, Ақәа

Адуinei ахьяа

Адуinei
ахьяа
цас,
Адгғыл
унапаҫы
ишәҫит.
Иапониа
азыблара
иагаз,
Зааза
аҫныҫа
ихынхәит.

2011, Ақәа

Усшәә ҳаилоуп

Усшәә ҳаилоуп хыла-гәыла,
Хыла-гәыла...

Ацәгъа ихәомызт зны са сгәыла,
Зны са сгәыла...

Ашъа аҕаҕәеит сьдгьыл хыла.
Сьдгьыл хыла...
Сеидру, Хазшаз ас дзаҳдыла,
Ас дзаҳдыла...

Пҕа еиқәатцәоуп ааскьа ихыла,
Ааскьа ихыла...
Аамҕа хзымкәабейт цсыуа зыхыла,
Цсыуа зыхыла...

Иҳахъзеи, нас аамҕала,
Нас аамҕала...
Аңсны, узыччама лактала,
Уара лактала?!...

Хазшаз, саанижьзар схала...
Сара хаҕала?..

Зеггы здыруа

Зеггы здыруа дҳазкашәеит,
Иҳабаргәузеи зеггы ихазшеит.
Жәфанаҕ аҕтақәа еилышәшәеит,
Ецәа гәартак лыкәшәахъеит.

Абнаҕ ақәыцьмақәа лыршәахъеит,
Уаҳа ихнымхәзо ицахъеит.
Зны хазшазггы дицәгәышуеит,
Пҕсаатә мцәыжәфан дпырхъеит.

Илыхәода шыта дышәтхеит,
Аха, дзызгәамтазгы рацәахеит.
Шыта хааигәа дыҕам дхарахеит,
Ааңын акәукәу еиңш, халҕаҕәеит.

Хыхьза инаңшқәаз аашанхеит,
Инаңшы-ааңшын, акгы рымхәеит.
Инкахәыцуа ҕынч иаатәеит,
Уаха лызбахә рымхәазеит.

Ақәа анауа

Ақәа анауа баша ҕынчроуп,
Ғаха-Ғымтҕроуп ааи, аиеи.
Асаби иеиңш схәаа ыцәоуп,
Акгы сархәазом геи-шьхеи.

Сыбла ишыгылоу бцәаара наскьоит,
Ақәа анауа, аңсҕазаара аншәартоу.
Бнасхьысны бцахьазаргы, шытыбжьқәак нхоит,
Иаха-иаха бнаскьоит сышәт ишәтхьоу.

Сыбзиабара... Гәбаа дәы икәтәоуп,
Зны исхыпраан ицеит ицазеит.
Сыңшуижьҕеи итзозеи! Сгәы аркуп,
Уаха акымзарак сызнымхазеит.

Шыта сызтәыда? Мзырхак сықәгылоуп,
Шәызжьома, сықәрацәҕьа наскьахьеит.
Нцәаныхәароуп сызҕу, сажәақәа ираамтҕоуп,
Гәыҕра мцак еицахшон, хбылхьеит...

Ғагалан

Ғагалан абығқға кәаша-кәашоит,
Абақчара ччақшыла иаағәит.
Ақсадлақға рымтәыжәға ажәған иахыызсоит,
Аамта аағгылама? Иңрит.

Зны аамтаказы сызгәалашәо,
Ғыңқак лыблақға сызгәыкит.
Игәыбзығра сгәы хәаан иалакшо,
Рыжәтәдас лыбзиабара сашыт.

Ақсазаара абнаршәыра амра агәылқхоит,
Амацәыс ашыта лаша кахәит.
Исышытацәыуоз цәашыкгы ахала аеашыт,
Амш ублағы шыжыза сааңшит.

Сызатәреи схәагәырәеи срылызго,
Инытқак цыс ашәак галоит.
Ақсазаара қхызым шыта сзырқаро,
Бзиабарак сгәытқак ишсылшо сцалоит...

Светлана

*Збағхатәра иахыршыааз аурыс поет
Светлана Кузнецова лгәалашәаразы*

Светлана, Светлана, бара Лана,
Бара Лана?..
Хызыс избыртеи, мшәан Ана,
Мшәан Ана?..

Быхыз ршоит хәта-хәтала,
Зегы рыхәтала...

Мап, ҳаизыҕамызт җара акала,
Җарт акала...

Уа, бҗарыҗыт Ғызмал икәара,
Ғызмал икәара...
Нас ибалхәои, Римма Казакова,
Римма Казакова?..

Бара быҕоуп, сыгәра ргозар,
Сыгәра ргозар...
Иҗашәымшьян, хиаанза дихьазар,
Хиаанза дихьазар...

Светлана, Светлана, бара Лана,
Бара Лана?..

Ушьапы еихга – даеа шьяфак

Ушьапы еихга – даеа шьяфак,
Ажәәан иху аҗстхәәкәә фәтәк.

Ублақәә ирхызлаз уа мазак,
Ухьяақәә унарыханы наҕ иҗхьяк.

Уара уцәыз, узышьтоуггы етәәк,
Машәыршәә Ева илыцәкашәәз тәәк.

Угәы ашыра ифымцәәауа мцәк,
Аҗстазаара ахысыбжыы аҗла махәтәк.

Ушьапы еихга – даеа шьяфак,
Даеа шьяфак...

Сызатцәра адәхәыңш

Сызатцәра адәхәыңш аҕы иеырбоит,
Аңшалас скәыңшра иаҕаазшә.
Сыблагәы бынхызсаланы бнаскьоит,
Сышықәсқәа анаҕә рхыҕызшә.

Сгәы арахәыцқәа цәқәырцоит,
Амшын саркәа иаңеыхоушә.
Абахә зиас ҕылак анцоит,
Хәылпазык аңсаса гәарлазшә.

Ашәахәа цырала азазаш рыҕәшәоит,
Аҕх еиқәа азба иакызшә.
Ибаазаз еурак азқәа аршәшәоит,
Аҕамчышьтыбжь абҕа ианырзшә.

Маза-аргама аамҕа наскьоит,
Мшынк аҕра иҕырцазшә.
Сықәгылан ҕыстит: шәысгәаңхоит,
Аңстазаараҕе скәапеи ҕәызшә...

Иузааигәома

Ты души уже не спрячешь
По июльскому – в траву.
Варлам Шаламов

Иузааигәома? Ма ихароу,
Ҕсык ауп зны иухоу...
Амшын цәқәырҕа анапы,
Агәеисыбжь зхылцуа аразҕы...

Адуinei гәнаҳала ианҕәу,
Лахынҕа абылра ианаҕу...

Адгьыл кәымпылуа инаскьоит,
Аҕыхәа апырцәқәа аҕаҕсоит...

Ара указу, харантә уаауоу,
Дгьыли жәшани узтаауоу...
Ацъныш иарбагъ ныкәицоит,
Бгак аблақәа кәаратцоит...

Ажәшан дагәа иҕахау,
Сабик итцәыуабжә умахау?..
Разкык, разкыда ианбылы,
Зәыр изытцәахыма ицсы?..

Абнаршәыра сьлсны саауеит

Я всеми принят, изгнан отовсюду.

Франсуа Вийон

Абнаршәыра сьлсны саауеит,
Бгассак рыбжыы сьхьзауеит.
Аҕдыхәеицш ацшалас шәышәуа,
Исышьтазаргы, ськам сырхауа.

Сацхьаҕа мәахәастак сагоит,
Адәхәыцшаҕ ашьацра лацәкәуеит.
Издыруада атцхкәа ирхыцуа,
Алашьцарагы адгьыл иананыцуа.

Атцлақәа рымахәқәа шәахәоит,
Сгәалақәа рхала сырцацшьоит.
Адыд ажәшан ду аҕамчы,
Жакьоуп адгьыл иаҕачы.

Ськоушәа ськамшәа саауеит,
Изхәада адгьылаҕ сьмыцхәхеит.

Ишәмырғыхан зны ицәар сыңсы,
Уаанза ишәымоуп ахәатәы...

Бара сара быстәуп

Бара сара быстәуп,
Сара бара сыптәуп.
Хараза ажәәан агәәфәы,
Ааигәаза адгғыл агәәфәы.

Срылоуп быблақәа цхыбжьон,
Брылоуп сыблақәа цхыбжьон.
Быбзиабара сзалымтцуа салоуп,
Сыбзиабара бзалымтцуа балоуп.

Уаха сыблақәа зыцәазом,
Баргғы уаха бзыцәазом.
Ейбаххәои ҳара мазас,
Ҳагәқәа иахзапыртцои ашәас?..

Сара уаха акгғы схәазом,
Баргғы са сышқа баапшзом.
Бгәы нсырхазаргғы уахак,
Ҳаи, бысцәамкындаз хьтак...

Илыздырзом... Исыздырзом...

Илыздырзом, саргғы исыздырзом,
Амра хәмаруа изкақхо...
Илыздырзом, саргғы исыздырзом,
Астәқьа ацыхқәа заухо...

Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Аетдә аблақәа зтыцьцьо...
Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Хуазәк дарбан иргәаҗхо?..

Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Мәас иаҳҗеиҗшу, ҳахьцо...
Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Цыск ахала изшәахәо...

Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Аҗсҗазаара ас изшо...
Илыздырзом, сарггы исыздырзом,
Уатәтәи ҳамш иаҗынхо...

Илыздырзом... Исыздырзом!..

Иҗбаа-тыцәуп

...я Евы траурное яблоко.
Леонид Губанов

Иҗбаа -тыцәуп ажәван кнаҳа,
Иҗамзарцу уаҳа гәнаҳа...
Ғыцс исаухәои ажәван уаҳа,
Адгьыл иахьагәылаццо атәә еихаҳа?..

Ева гызмал, Ева хага,
Бара ҳлахьынҗа җархага.

Ирхашҗхьоу аамҗа ҳаҗоуп,
Ирхашҗхьоу ҳацуп иахьаггы.
Адам, ажәван иацәәшьяз уоуп,
Араҗа са соуп, срыцҗауп уеизггы.

Ева гызмал, Ева хага,
Бара ҳлахьынца тархага.

Ацстазаара зыхьцәыуо са соуп,
Цыс цәыуабжьык нас исаҳазом.
Сара саамта дагәа сацоуп,
Ажәџан... угәашәқәа адыркзом.

Ева гызмал, Ева хага,
Бара ҳлахьынца тархага...

Ҳзырфыхалоз ес- шьыжыы

Ҳзырфыхалоз ес- шьыжыы,
Асаркьалқәа рфьтыбжьы.
Ақыта иагәылсны ицахьейт,
Амра ашәахәа аҕьахьейт.

Адәқәа ирықәхәуа ааңын афџы,
Унафыхәар, арыжәтә уашьып.
Еитаркхьейт адгьыл ацштәы,
Анхәафы сгәыраз, ушыҕоу фьуитроуп.

Нас, ашьхыц хьтцны иаҳзаауейт,
Ашәтқәа ргәыцшқа аатуейт,
Уа, ҳлахьынцәмџа, ҳагәтакы,
Цәашьык зааза иаҳзаркы!

Ҳзырфыхалоз ес- шьыжыы,
Асаркьалқәа рфьтыбжьы.
Ақыта иагәылсны ицахьейт,
Амра акыр иааскьахьейт...

Баргы биашоуп

Баргы биашоуп,
Саргы сиашоуп.
Икалазеи? Икалашоуп,
Хамшқәа хьшәашәоуп.
Бара бнаскьоит,
Саргы снаскьоит.
Гәыла-ңсыла,
Гәыла-ңсыла!
Хәыцрак балоуп,
Хәыцрак салоуп.
Збашьяк хзәтом,
Мәак ханзалом.
Ибгәағьзозеи?
Изгәағьзозеи?
Ҙынч бызтәоузеи?
Ҙынч сызтәоузеи?
Хыңыагы, абас
Хзылашәқәоузеи?..

Иңыашьатәума, иңыашьатәзам

Иңыашьатәума, иңыашьатәзам,
Азиас узыруама цха зыхзам.
Сара сцаанза, сцынхәра дизом,
Уаанза са сызбахә шәахазом.

Жәәанаң аңтақәа наскьоит,
Зиаск хагаха илакьтоит.
Адгьыл агәатца арыц Ҙашәоит,
Амра кнаҳа аҕамчы аҕьоит.

Ацла амахәқәа мазак рхәоит,
Ацдыс иатцәа ахалатцәкыа ишәахәоит.
Ашьха ҳаракыра иршәыху акәамжәы,
Зегыи мцазырсуа цшак ашьамхы.

Уа, аамта аатгылоит шыжьынацы,
Мпахьшыыда ахафы гьежь рбаны.
Шьта ҳашықәс җықәа ҳахьзоит,
Нас, иахзымдыруа зцаарақәак рызбоит...

Мра шәахәоума амҗа иантәалоу

Мра шәахәоума амҗа иантәалоу,
Сыңсы агага иацтәи сцәыз.
Иацтәи сцәыз иахьа санаалоу,
Ччацшык аҗықәыхх иара цәыртцт.

Цхыз сабомашь акәукәу игәнаалоу,
Ааңын аҗытцак арахь изхытцт.
Ацстхәа быбшқәа снапы иантәалоу,
Сылаңш игәыднакылаанза дара сцәызт.

Маза гәырғьарак сыкәа иҗысуоу,
Сишь! Сыззыңшыз игара дыртысит.
Баша мҗа лакьтак санысуоу,
Слахьынца аҗамчы ааган исдырakit.

Ацштәы цшза ацәақәа хыхь иаҗаршәу,
Ашьшыыхәа скьаҗ ахәда еибанаркит.
Сара сааңын зыхьтцас сажәуоу,
Уа, сгәы ахәақәа сыртысит...

Ус иапу

Ус иапу? –
Амш хазшоит
Хаззыңшу,
Хазхыңшу,
Цәашьтас,
Иаҳзарку.
Амш аңа –
Амшаңы,
Аб иңа,
Иңсы, Адунеи
Аңсҕы,
Уара,
Сара,
Сасра,
Иаҳзынхо,
Шәатәыс
Аңсадгғыл
Аамта
Асыкәмал.
Адгғыл,
Ахақәитра,
Аеы,
Ауафы,
Иахьягғы
Уацәгғы,
Аңсны...

Аңсабара амаза, амацәыс

Аңсабара амаза, амацәыс,
Цәаатәцас ажәфәан иазшаз.

Никола Тесла* дануухьыс,
Иарбан мчу инапы уанзыртэалаз?..

Исыздырзом уаха ауафы изымхо,
Насгы, нас, ихы зтаирхо.
Ажәван иацәахзоит хара мазак,
Адгьыл иацәахзоит дача хәычзак.

Адунеиаф маза рацәа цәыртцит,
Аецәақәа гәырәа змам хцәызит.
Хкьалан хрылахеит нас агәхахәқәа,
Иаахартырц хашьтоуп иахзарку агәашәқәа.

Азәгы ихаихәазом шыта шәаанфас,
Мәахәастак ханын иахьанза хаздыруаз.
Аамта зырлашода иахьа цас,
Аамта уцәашьы акәзам хазбылуаз...

Аамтак итамзеит

Аамтак итамзеит,
Ақсадгьыл ухьаа.
Ғытрак иахьзеит,
Ашәтқәа заа.
Адәы атынчра ацәызит,
Ианакәым аеқәа...
Сыңшзара хтаркит,
Сызжьоз ачнышқәа.
Азы италакьуа аңсыз,
Иамазам иахьатәила ацәыз.
Урт рымци, риашеи,
Ашәахьеи, ахәашеи...

* Никола Тесла – адунеиаф еицырдыруа агеницәа иреиуоу царауафуп.

Ҙазмакыат җартәлоит,
Сасыкәа даҗыабоит.
Җзакәйтә жәларузеи,
Адуеиәе иаҗтахузеи?..

Иказам урт амшқәа

Иказам урт амшқәа,
Иказам урт ашықәсқәа.
Атх иахыызсоит апырцәқәа,
Аеы нызкыло дзуста?..

Җанзыжьхьоу зегь җәаадоуп,
Ғәырпынцак җатдоуп.
Ажәван иаҗзеилмырго изблыда,
Ғәы зызтамкәа ицәыда?

Даеа цсҗазаарак цәыргазам,
Уаҗа царта җәа егыкәазам.
Адуеи сықәлеит сымцаазакәа,
Сыбжьы сыргазаап – сыпхамшьазакәа...

Шьяфала адгыл сахыықәу исшәоит,
Дамрак сабду дҗазоит..
Сара сҗеипш азәы илгәырфон,
Сабик исышьтаз дсыхьзон...

Иказам урт амшқәа,
Иказам урт ашықәсқәа...

Шыжьза арбағы фәнатит

Шыжьза арбағы фәнатит,
Адуеи цәырҳаны иаапшит.

Акыр-кыр асаби даачеит,
Инықәпрааз атх аеазеит.

Ашәахәа қәа хзауит,
Ачнышқәа ақәара дыртәит.
Амшгы амаҳәра уа,
Иаатгылеит ахара инаңшуа.

Амфасфы амған дахпылоит,
Сгәалақәа пстазаарак хдыркәшоит.
Адгғыл анапсаргәйтца сангылоуп,
Слахьынца лахьынтак ианыңшылоуп.

Зымтәыжәақәа пзыртлаз псаатәу,
Сара уажәазы сышқарацәоу!..

Ауақы лаша – Артаф ду

*Маи 6 рзы гәыңык ашәкәыфәцәа атааит Баслахә ақыта.
Арақа имәаңысуан Ч.Р.Хьйба джытәи 90 шықәса айра иазкыз
ауубилеитә хәылқазы*

Баслахә ақыта – апоетцәа рахтынра,
Арақа иуцылоит ажәра, ағара.
Аңсабаратә поезиа амахәкәа зазоит,
Хазшаз имдоу шәақәак нарыгзоит.

Аены амра пхомызт, ақәа қәапсатон,
Хнызкылоз арбан абаҳчағ хәимдон.
Чычыкәа Хьйба ипхьартқан имахәар,
Дычча-ччо дахпыломзт ҳа-ҳдаимбар.

Заира ахыбла, Енвер хтоуған,
Вова датқан атцарауаа рмакәан.

Терентии Мушьнии рызхашья мазоуп,
Раули Валентини ирхәо хаззоуп.

Аидгылаа рхәынтқарра Вахтанг дахадоуп,
Лагәлаа цкәын дхацым, Ткәарчалаа дыртоуп.
Адсатцлақәа тынчза ажәәанахь ицшуеит,
Еилалон, еилыцуан ақәеи ақәацсатеи...

Акәа, 2011

Уалқәак

Уалқәак умазаргы шәатәыс,
Дышьтумхыроуп азәгы нцәахәыс.
Уара, сара – хара, шәара,
Ахәуфы дагхазом ахтыра.
Адагәа еснагь еипш иахазом,
Агаза ифныка дхазкацазом...
Баша шәыхәхәоит: Адсны, Адсны,
Изыртәхьюу шәарбанқәоу зыцсы?..

Алашә

Алашә иблақәа карахан,
Ажәәан ахь дыцшуеит.
Илацш атц ицәалахан,
Цстхәоушәа цъара ихәуеит.
Гәтыхас имоу имзароуп,
Игәатцан асымкәыл ицәауеит.
Идунеиггы цәгья ицшзароуп,
Уи зызгәамтазгы длашәхеит...

Башаза

Башаза, ус сгәы аасыртуама,
Цшафьалак хыкәаалан итысит.
Сшәа-зызо сҫагылоуп ауахәама,
Инасықәкны ажәәангы хысит.

Исызгәамҫазо ажәәан ухаракхама,
Ацәәкәа сзамәа инафьисит.
Сгәырәа-хьаа зааза ухкәама,
Сымшқәа сышықәсқәа инархьысит...

Уи лашәа

Уи лашәа аҫхафьы игазом,
Агара лыртдысзом сҫаца.
Саргы цасхәа сааҫшзом,
Ааңыра иагәылагылоуп ҳаца.

Зынза слахәзашшәа сарҫхазом,
Сзыеҳәатәоу схәышҫаара амца.
Ус, зегь ааныжьны сызцазом,
Ашәабжь ҫысаанза сгәатца...

Аҫыхәтәантәи амш

Аҫыхәтәантәи амш, мра ҫашәара,
Улаҫш азышьтуп, уахьҫдыуоит.
Угәы заҫә зейсуеи аҫхара-аҫхара,
Хьаак унымҫшзо уаацәыртҫлоит.

Игәхьааго уааиуама анкьатәи уҫара,
Баша мәәқәак урнысуеит.

Ацыс пшқеипш ухшәеит утра,
Иуаҗәам, иуаҗәоушәа учырчыруеит.

Иузалхуп җым, Иуда игҗафара,
Шьала ишәу җатқакәак уҗауршәеит.
Иабаҗоу уҗсадгьыл, уламыс, угәырға,
Иузгәамҗазо улахьынҗа учышәеит.

Еикәыхьшәашәа иҗшуп уа ухәышҗаара,
Афыҗтаа иччабжь уагәылшәоит.
Уца, уаҗаа җазнык Амзара,
Уаанза умшқәа ашьшьыхәа реыршьлоит.

Ицахьоу

Тяжела ты, любовная память!
Мне в дыму твоём петь и гореть,
А другим – это только пламя,
Чтоб остывшую душу греть.

Анна Ахматова

Ицахьоу абзиабаратә аамҗа иахьынхалаз,
Еилкаауп, дыбжьазит, ма дбылхьеит.
Сабитцас атәыуабжьы җынч иаркараз,
Игәыҗра мра ацыҗхьқәа каҗсахьеит.

Иарбан доуха мчу зны иуҗааз,
Наурцас уҗхыз нашанак нкабеит.
Иахьатәи уҗхызаҗ лсахьа узҗызхуаз,
Уҗыс иатәа уқәыҗшрахь иҗырхьеит.

Аҗҗазаара цәқәырҗеипш, сыҗсы иацыз,
Сгәатца дҗысны шәҗқәак лыкәшәеит.

Сыбзиабара лыччабжь гара игартцыз,
Схьаа гәырѡа иагәытцак иңырхьеит.

Ашьыжь шара – ацх иашәтыз,
Пыткәырк гәылшәеит, бара быччеит.
Сыңсҭазаара зиас зны ибыхьцәыуаз,
Зана! Былапш гәкыраф схәәхьеит.

Афырхатца дыңсзом

Владислав Арзынба изкуп

Афырхатца дыңсзом, афырхатца дцоит,
Идгьылтә цсҭазаара амцәыжәѡақәа ццәоит.
Ашықәсқәа ишьтам, днаскьаргарц пхьаҕа,
Иңсадгьыл, иаңсуара ныжьуп шытахьҕа.

Афырхатца дыңсзом, афырхатца дцоит,
Ихьааи игәырғьарей мышкы еицташәоит.
Илахьындамѡа знысыз адгьыл шыабоит,
Иңсыцқьа зызнеиз ажәѡан ҫырбоит.

Афырхатца дыңсзом, афырхатца дцоит,
Хаштра иқәума? Ашәышықәса ҫаңшьоит.
Ааибышьас ирымои аңсҭазаарей аңсреи,
Иеыжәыз Сасрыҕәа , дҫеыжәцны дымцеи.

Афырхатца дыңсзом, афырхатца дцоит,
Абрыскьыл игәашәәф ихьз ҫаңшьоит.
Аңсны рхәацыңхьаза Арзынбак дилоит,
Адгьылаф дахбашам, ажәѡан даҫынхоит.

Афырхатца дыңсзом,
Иңсадгьылгы ииқәхоит!..

Амхаңыыра азхэыцра

Тымитыша хатганы,
Амшын цэқэырцағ ххэачены,
Қэоушэа лағырзыла хкэабаны,
Адуinei ханицеит хақсақьаны.
Хазшаз, аха ус хайшеит,
Даараза хпишэаларц избейт.
Адгылағ хшыа кашхейт,
Уи мпахьшыла ирбахейт.
Еснагь аңсуа даңыларц шыыжы,
Ейқэтэомызт хсаркьалқэа рфэтыбжы.
Халахьында иацбылуаз ацэашы,
Иқаңшыгышыан иара аңштэы.
Ааскьа ғазнык иқэпатэхеит,
Нас-нас, иааирак гатэхеит.
Дгыли-жэғани ааимыккеит,
Аңсны! Хазшаз ублақэа игэызуеит...

Ақәа, 2011

Ейқыртцхьаз аамтақәа

Ейқыртцхьаз аамтақәа,
Иқан зны ейқыларц.
Зыхэашык иамгакәа,
Рышьта еималарц.

Ижэылон ацэқэырца,
Мазак ацэынцэарц.
Иахаңсуазшэа ахэачаңа,
Ачхара цнашэарц.

Ицэыуоит аңнышқәа,
Сыгэтыха змаҳазаң.

Аңсны дғыл ашәтышқәа,
Сгәатқан имбылзарц.

Аамта ашытақәа,
Мышкызны иғьарц.
Снарыцлоит апқақәа,
Ссаркьалбжьны сгаларц...

Дачеа дунеик

Сара истәума,
Ари адунеи,
Издыруада?
Ахышә аартума,
Уахь сызгеи,
Исқылода?..
Ажәған ихума,
Сыңсы гәәтеи,
Исазхәада?
Мазак шәатәума,
Сыңси сыңсреи,
Еинзыршәода?..
Q-дунеик еиңырцуама,
Сызцәыуода?
Уақа цстынчроума,
Зны исшәырцеи,
Изхызгода?..

Баша сбызхәыцуеит

Уахагы баша бара сбызхәыцуеит,
Амзагы уа аңтақәа иргәылцуеит.

Сыгэггы ашышыхэа бацэызуеит,
Сыччабжьи схэаи еицэхазшэа еилыцуеит.

Сыблақэа ирзнымкылаз рылағырз схыцэоит,
Сыңсы рыцха еитымха исэацшеуит.
Сгэы хатгэын быхыззатэ аныцдоит,
Пшакгы ихагаха саатрафэ исыцдэуеит.

Сытыхкэа ахатгэын еиңш ихьшэашэоуп,
Ислахынцамзи, уа сымала слахэуеит.
Исықэыршэу ашьаршыаф даараза ишкэакэоуп,
Зааза сылазхээз цэашыкгы былуеит...

Исараза

Адгыл иаасараза –
 маңк,
Саныкамло сцэеижь –
 ушэысдоит,
Ажэван иуасхэоит –
 мазак,
Сыңсы хаара –
 ухтнысдоит.

Ауафы еиқэатцэа

Ауафы еиқэатцэа, агэатцэа еиқэатцэа,
Иашэа еиқэатцэа, махэык иафатэоуп.
Сабитдас дзыртэуыз адоллар иатцэа,
Q-хэынтқаррак рыбжьара икацсоуп.

Нас ишца, нас ишца, нас ишца,
Иусахьоузеи? Атифы иашья ица?

Ауафы еикәаттәа, дрызгәамтәзо дахтоуп,
Иреғу атәым хәыштаара цха дычәатәоуп.
Ихәзхәома, иахзымхәома игәра шәымган,
Икалазеи? Ашьшьыхәа даауеит Қәыцмахан.

Нас ишца, нас ишца, нас ишца,
Иусахьоузеи? Атифы иашья ица?

Арбағь фәнаанза, хысбыжък гаанза,
Ауафымра бна дылсуеит – ишаанза.
Арзынба ишә-гәашә дылсны даауеит,
Сергеи Багацшь инхарта дазцаауеит.

Нас ишца, нас ишца, нас ишца,
Иусахьоузеи? Атифы иашья ица?..

Ажәлар рыбзиабара

Ажәлар рыбзиабара иугәытцак иузгазом,
Мчыла хамтак угазаргы, иузхьяцшзом, ураҳазом.
Азәымзар-азәы, ашәышықәсазы зны,
Иутахызар, Руставели ацәашьы изаркы.

Иабакоу Уцсҳара? Иуцәызма удоуха?
Узахәацшуеи уеы нади уааигәа ифәхәа...
Азы ахра затәамыз, ихықәтәалоу азтачы.
Ауахәама утагылон, шәаргәындарак тәахны.

Хатца цара мариоума, тыцьхак азәы,
Гәашәк афы икналхәит, ирымуц ахьурзы.
Ахьи аразни еитныцсахло уаауеит,
Ацныш ицәкацсаз кәрышьк укәшәауеит.

Ажәван цаула уцъазшыаз лбаапшуеит,
Инаскыагоу пхәыскгы лылагырз тәауеит.
Хьацш-кәацшаа рымға иахьагы Амзара,
Иугәаланаршәоума ууафымра, угазара?

Ажәлар рыбзиабара баша иузырхазом,
Ацсадгьыл ацәыбналаф – ғас урыцхазом.
Уашәақәа рашәа – ацсадгьыл иазку,
Уаха иузымдырзои ашәеиқәатцәа шашәу?..

Сан лнапсыргәытца

Сан лнапсыргәытца хәыхәк антәалоуп,
Иерусалим ихәытцпрааз анкятәи сыпсы.
Сабду иашта амаалықьцәа иртәартууп,
Адуinei иахьагәылатцәаху сыпсадгьыл Ацсны.

Сан лыблақәа тынчрак иаамтоуп,
Ацстхәа быбшқәа жәәанаа рыхчы.
Амшын агәеисра гарак игароуп,
Акәара цатца ашәах зы афачы.

Сан лгәыграқәа адгьыл иахьаауп,
Гәаныла дныхәонатц: цәашьык ублы!
Дгьыли-жәәани цааимбарк ихәаауп,
Уан дықанатц улхьымтцәыуан схәыцы.

Сан лшьаркәарста гәыла саццап,
Бирайтцас цстазаарак снапы ианкны.
Мышкызны, сынагзаф хылпак ихеитцап,
Хашта дтымтырц агәашәқәа аркны.

Сан лнапсыргәытца хәыхәк антәалоуп,
Иерусалим ихәытцпрааз анкятәи сыпсы...

Амш шкэакэа...

Амш шкэакэа... насың шкэакэа,
 лабѣабоума?
Цици-кэакэа, аңта шкэакэа,
 уеыжэлахьюума?

Q-дунеик рыбжьара игэыкуа,
 ашэт шэтума?
Аңсҕазаара афытбжыы захауа,
 рыбла хтума?

Сабду инапсыргэытаф угэыкуа,
 иузҕахьюума?
Анасыңаз ацэашыы иадыркуа,
 уфыцэаахьюума?

Иахьюуп аеыхэа амш ианызсало,
Насгы,
Уацэгы, иахыагы,
Иаамтоуп, уи ашыта ихызысуа,
Цабыргны,
Хзапылар, уи амш шкэакэа...

Ардэына шэахэеит

Ардэына шэахэеит даеакала,
Даеакала ақатцара лашеит.
Даеакала, даеакала, даеакала,
Схэыцрақэа сқэыпшрахь сыргеит.

Ари ақыта исзыкоуп акала,
Ари адгылаф сышытақэа нхеит.

Акала, акала, акала,
Уи алакҗа хаа сҗацшуеит.

Исымамшәа уаҗа сара агәала,
Сҗыс иатҗәа инықәпҗраан ишәәхәеит.
Са сгәала, са сгәала, са сгәала,
Саамҗа иагәылсны аҗәзеит.

Уҗеи хәычы, уҗеи ду иахьала,
Ухәышҗаара сыҗәхәыҗны слатәеит.
Гәык ала, гәык ала – җынхарала,
Ааҗынраказ назаза схынхәеит.

Ардәына шәәхәеит даҗеакала,
Даҗеакала амрагы каҗхеит...

Адуinei агәеисыбжь

Адуinei агәеисыбжь – ашьхыц,
Ашәҗ азамҗаҗ иҗшаауеит.
Аҗсабара ашьыжьҗәи аимхәыц,
Ахәда җҗәәшаак иазгәышыуеит.

Аҗсаатә рашәа ахысыбжь иамхәыц,
Шьыжьнаҗы ашәыр рҗаауеит.
Зыбла ихысзлаз иаха ахәац,
Абна илҗаз жьак – кәлаауеит.

Ус баша насыҗк – иацәымзларц,
Изалшом, адгьыл агәы җшаауеит.
Жәәан җаулаҗ амра хәыҗшәарц,
Аҗамчбжы ашьхақәа ирҗәхәуеит.

Сишь! Исышьтоу сышьта ицәымзырц,
Аныхәартаҕе цәашьык абла зытуеит.
Схәыштаара мца уаҕа иҕымцәаарц,
Сабду илабашьазатә сгәызуеит.

Адунеи агәеисыбжь – ашьхыц,
Ашәт азамға был-былуеит...

Азацәра

Ажәған атзамцқәа быркыдыңшылоит,
Ицта еикәатәоуп бығны ахыб.
Бышықәсқәа бызатәраҕе ицхьарылоит,
Бзатымцуа батагылоуп агәнаҕа, ашәыб.

Ихжьароушәа мөак банылоит,
Иацы...
Иахья...
Уатәы...

Зны ацстазаара зиас быжәлоит,
Мазак блахьынтдамғаҕе ицхатца.
Цәашьык ибырцәаз, зназы итәыуоит,
Ибтахызар, былағырз цырақәа цхьаза!

Насыц бзахьзуп – абырг игәара,
Сабик дызным итцысуа агара,
Иацы...
Иахья...
Уатәы...

Ишәазхәада сзатәуп...

Мир, где каждый одинок.
Чикайя У Тамси

Амѡа икәуп иразуп,
Аҫоурых ианымтцзо иануп.
Сызтысыз зеггы стәуп,
Ишәазхәада – сзатәуп?

Сдунеи хьаада иҫацәуп,
Сгәыҫра азамѡакәа ҫаңшыуп.
Дгылыи-жәѡани сырҫакуп,
Ишәазхәада – сзатәуп?

Ҫамак цырцыруа исҫакуп,
Саннахырцгы агәҫакуп.
Аха сабду ишьҫақәа сырхуп,
Ишәазхәада, – сзатәуп?

Шәак ныҫакны иҫәалатәуп,
Слахьынҫамѡа агәашә аартуп.
Иахьанзагы мѡак сызҫшуп,
Ишәазхәада, – сзатәуп?

Аҫаа, 2011

Ахәылҫ аатгылан

Ахәылҫ аатгылан иҫшын,
Амра ахәәеуан амшын.
Шәахәак амахә иахьассы,
Аарла еивнагон аҫсы.
Амш уаха сасра ицоит,

Аатраҕе амзагы ҕаҕшьоит.
Етҕаа-етҕаала ажәван хҕьоуп,
Уатҕы иахтаауа шәахьоуп.

Акаа, 2011

Исеилымкааит

Ара, исеилымкааит, сара сызустоу,
Аҕсны сатҕеиу, ма сҕаҕсоу?
Җазшаз иишаз исиа ханитҕоу,
Сеидру, иҳазхәода мшәан хҕеиуоу?

Еилкаам иҕатҕәҕьоу, ишәартоу,
Баша сыҕсадгылаҕе сызхтаку?
Җазныкгы сыдгыыл ианықәуоу,
Мыц-табыргла аҕсуара хҕиуану?

Аамтабжыи каҕеуеит, ишәахау,
Ауаҕра шәзитизом зегь иҳаиҕау.
Аамтала слахынҕамҕа згәи нырхоу,
Уаниоит, уацәымшәан уа иузшоу.

Иаха исхызгеит

Иаха исхызгеит –
ҕсра хәычык,

Уаҕа сшыцәаз –
сара ҕынч,

Жәәанахь исыхон –
исызгәамҕо мчык,

Адунеи еикәтәахьан –
аеыртынч.

Ашьыжь исхалейт –
сыҕсы,

Исархәейт: ҕстазаарак –
уеазкы,

Аҕстазаарей аҕсреи –
рыҕштәы,

Саркьоушәа угәаца –
иҕакы...

Аамҕа ҕсаатә

Время-птица летит и летит.

Юрий Кузнецов

Аамҕа ҕсаатә дызустада уныҕәызцо,
Кыр узхәома, ма мѡас хазлацо?
Аҕстазаарей аамҕей шәхьаа хрыбжьакуп,
Ғхызқәак хрылоуп, ажәѡан харакуп.

Усшәа хнейуейт жәлақәак латцо,
Уарбану? Асаби иччабжь зыхьчо?
Азиас хага иахькаҕо илакьҕоит,
Амшын еиужьра аблақәа цәҕәыншьоит.

Аатгылашьа ақәым мчык хәикәзыршо,
Ауаѡы – уеытбжьоума адгьыл иаҕынхо?

Аамта җсаатә, аамта җсаатә,
Ус, узсыхәәҗшуеи зны усхыҗсаартә?

Аамта – сыҗсаатә...

Кавказ агәадурә

Кавказ агәадурә – Дудаев җьохар,
Рҗәә иҗамзызоиз Шамиль ибжыи рахар.
Хашьхақәә рҗыҗра иабжъашәышәуеит аҗша,
Ахақәитраз ақәҗә иацәшәароуп ихыҗша.

Аеы шьаха аамта – изықәҗуам адәы,
Ахаҗәә ираамҗоуп – аҗеира шәәзәны.
Абахә җакнаха иҗахысуеит гәыла аеқәә,
Ахахә шьанҗа иҗанасит хабдуҗәә рхы-рҗәқәә.

Еилалоит еилыҗуеит аамҗеи ашьеи,
Хадгьыл заҗә шьала зны ирымкәәбеи?
Ажәфан игәрымүа аҗамчы шьҗыбжь унҗоит,
Амра уабаҗоу ? Бгақәак рыҗ еихакшоит.

Хьаада гәырәада адунеи ду кашьшьы,
Адгьыл иаҗабылуеит анаҗәә ргәынқьыбжыи.
Иахьоума, уаҗәоума Кавказаа зықәшәало,
Аҗоурых заҗә акәхоит жәабжьны изхәало.

Сара узбарҗоуп

Сара узбарҗоуп усахьа,
Ахахә иахьагәылатәоу,
Амеыша наскьязгаз ашәахьа,
Хазҗагылоу аамта, хҗагылону?

Уччоит баша ушыччац,
Угәы араһь акы алану?
Усшәа хәаак уахымсзац,
Ухьяаи угәырфәеи узеинраалару?

Иушьтоу са сцәыуабжьы,
Уеыкәабаны узалтцру?
Аанда кәырша аихатәы,
Утыцны узыбналару?

Ацстазаара иахья, сара стәы.
Амаалыкь унапы дзантаалару?
Шәааласы, цәашьык ашәыркы,
Дыхьтамкырц ахахә иагәылатәоу...

Ажәфәан ашара ианазыцшу

Ажәфәан ашара ианазыцшу,
Харц иатцәоуп амшын иашәу.
Пцхәызбак акыр-кыр дыччоит,
Урт еирызхша мрак капчоит.

Ашьыжь иафьтцшәаз ашәацшь,
Акәара иқәнашьуеит атцәацшь.
Ацслымз шаха аңфьпуа,
Быччабжь царыхәтцәоуп сзызгәыкуа!

Сасра амш иахья иахто,
Хазшаз икәмчоума иныкәзцо?
Ашәахәақәа зызымкуа икашуеит,
Ацәкәырц бахьягәытцаку, сеилашуеит.

Нышьтцас иаҳа-иаҳа бнаскьоит,
Сара сеицымха ара саатәоит.

Ацнышқәа рхақәитра сазгәышыуа,
Быбзиабара рыжәтәоуп сазыршыуа.

Ажәџан ашара ианазыцшу,
Харц иатцәоуп амшын иашәу...

Ари адггылаҕ

Ари адггылаҕ – ахара ицштәын,
Ари адггылаҕ – аиаша цшаатәын.
Исымхәац сашәақәа ҕакала ихәатәын,
Даҕакала. Даҕакала ашәтқәагь пытрын.

Ари ацсҕазаара схәан сагәылсроуп,
Зны ари ацсҕазаараҕ сацшәымоуп.
Игәашәқәа аартны ҳазшазггы дысзыцшуп,
Зны-зынла маалықьтас сыблақәа цәаакуп.

Сыжәбахьоума ус башаза сышәтцәыуо,
Цьара уаҕа лашарак сзымбо.
Среиуам срыҕхьынтәалан хара ицо,
Ма, Зана лоума лаҕырзыла сызкәабо?

Шьҕа сзымџасзом ҕа-мџала,
Исхәахьоу, уаҕа сызхәомызт ҕакала.
Ари адунеиаҕ сыршеит акала,
Са сымџа сануп, сара стәала...

Ари сара сами

Ари сара сами амза зхыҕхәо.
Иацәымшәо арбаҕь аҕытыбжьы.

Бнапқәа схьызсоит уахак сырзымхо.
Сыбла хыстит шыжыы.

Абна сылсаап махәқәак сыцрыхо.
Бқышәқәа роума сызбылы?
Q-хәыхәк исзааигәоу уамак иҕәымшәышәқәо.
Рыбла рхаччоит ианысҕыңшы.

Сыбыз итдыхәмаруеит урт хьқәоушәа.
Абзиабара уцәашыы сзаркы!
Ацстазаараҕы уа ҕыц сыршазшәа.
Хыы-разынуп сҕарпы.

Быбла хыбҕоит тәымк дыбтазшәа.
Сара сами бразҕы.
Еимгаеимцарак ҳара иҳазшазшәа.
Амаалықь иаххыиҕоит иҕамчы.

* * *

Уа мшыбзиа, ашыжь шара,
Стыс иатцәа – абна агара.
Амра нхыцит, ашьха наара,
Ашәцатәы ашәнахырц ацсабара!

Ацнышқәа цхьатәеит

Ацнышқәа цхьатәеит иаапсама,
Бара быда итацәит аҕәара.
Ғаалантәи амшқәагы ҳзаама,
Иаамтоума быҕқәакгы шәтаҳара?

Ҳнавамлар ақәара ашәак хныџуа,
Еикәтәап амшынгыы ҳабжыы зхыџуа.
Нас хәыцра хаак зны сарфыхап,
Сгәы дырџегьх амшынахь исыхап.

Ацслымз иқәыршоу ҳашьта аныцма,
Ҳзеидымтәалазои нас ҳхы цхьак?
Сзызцаарыда, мшәан назаза бысцәызма,
Быцхыз саламшәазо ма уахак?..

Урт рзы иказам

Иацхьака икан – уацәы.
Алықьса Гогәуа

Урт рзы иказам – уацәы,
Ишыкоу агәра ргаанза ианбанзакоу?
Шәа шәгәалақәа изныруада уажәы,
Шәтынчра еилазго абгыыц шәкәахауоу?

Аамта бгыыц иахыцуеит уажә ацсы,
37 - тәи ашықәс аума изгәылаҳәоу?
Ишәзынхазеи, ажәџан иагазар шәыцшшәы,
Ахаҳә қацшь ахьаа хәыц иахаштхьоу

Дунеик агәхьаагара амцдан шәнәтәаны,
Азыхьқәа цәыуон баша шәара ишәзыцшу.
Иахьак шәа шәакәзам, ашьацра шәагәылсны,
Иеилкаам ныхоуп, хьаак ацсы златоу.

Иншәыжыыз иахьа иблызааит еицраланы,
Ацқәын хәыц ишьаркәарста шәанылан шәызцоу?
Ифәзымтзо ашьхақәагыы цшызааит ишанхаланы,
Иахьа иалазыз цәашьы блак изаркуоу?

Дышпарыцхау, уатэтәи ахәаәф,
Дназаанза зхала иҗахо...

Иҗацәыз адунеи

Иҗацәыз адунеи лнапы иадыркызшәа,
Лара дгылан дшанханы.
Азә иҗсы заны, иныҗак лызҗитызшәа,
Q-мҗак хышхыҗәон лгәаны.

Ла лоума асаркьалкәа ирыҗхаршьо,
Ла лоума згәала хәыҗ ззымҗәахуа,
Шьоук лаҗәажәтәҗьоит лара илымбо,
Нас, лара лоума зхәаа ззымхәәҗеуа?

Q-дунеик, Q-мҗакы җымҗзо дрыбжьакуп,
Азәы длыгәҗакуп, мши җхи лыҗсы рзеилымхуа.
Азәы лыҗсы далан, бахҗак аҗы дзыҗшуп,
Арахь дыҗшуп лымҗәыжәәқәа лзеитымхуа.

Шьҗа ибҗахызар, насыҗказ Хазшаз бихәала,
җыс иаҗәк шәәхәарым баатраҗ аҗыҗәахуа.
Бзиабарак быгәҗыхан шәымшгы бҗәуала,
Иарбан насыҗу адгылаҗ бара бхызхуа?

Акәа, 2011

Дгыли-жәәани

Дгыли-жәәани шанханы,
Аҗәәкәа исҗәажәит са сгәы.
Ғыхәак изықәсыма адәы,
Зыда имәсуама ишабаны
Ғәыҗрак сҗыххааса сҗыҗуеит,

Пхэызбак сьлгэьлалан сьлсует,
Лхьаа хэьц псфьхгас изгоит.
Зьда схэартам сгэь, сабацари?..

Шьыжь шаанза

Шьыжь шаанза ацстхэақэа –
жэщанафьы ихэуаз,

Ахьча икэахьча нкаршэны –
харантэ даньцшуаз,

Агэь иньцдалейт цшак –
ашьхақэа идырхаз,

Зьқэра дацэгэааны еснагь –
тыцьхатцас иагьуаз.

Ассир ! Бжьыда, шьтыбжьыда –
агыц иахцоуп,

Ажэщан асы-бамба –
злагарак иахоуп,

Аамта алуқэа рыбжьы –
мацк игэгэацэоуп,

Хьхьза гэашэқэак –
икьякьза иаартцэоуп...

Q - дунейк

Q-дунейк реимак хьантэхеит,
Саамта аеьщкэьын дыццакуейт.
Аамта – агэькьлтэага ашэахэа,
Хақэйтрак амахэқэа ирхьырша!

Амахә ҫа сықәтәоуп

Что ты делаешь, птичка, на черной ветке,
Оглядываясь тревожно?
Иосиф Бродский

Амахә ҫа сықәтәоуп, дысцәызит сҫыза,
Ашәә сҫәәгәышьом сыҫамшәә цәызда.
Иҫылаз хыкәәалак изышьтоугы са соуп,
Аха сыҫсҫазаара иагәылсыз, дааигәоуп.

Исхыңшыз ахыкәәала цәара ихәартәзтгы,
Иҫалон усқан даҫеакала сшәәхәзтгы.
Узмырсуа уқәхар, ишәартәзоуп азҫкәыцәә,
Зегы иреицәатцәҫоуп умаапшзо зны уаныцәә.

Сымаза сытшәымхын, уаҫа сымҫыаларц,
Сырнышәоит ахыкәәала згәы иалоу.
Усшәә сырналлоу, мап иҫоуп исзымхәәц,
Лахынцәамҫак зегы-зегь хзанаалоу?

Дгыли-жәәани

Дгыли-жәәани ргәырҫәәҫәәша,
Сан бабаҫоу? Ашәә зхәәша?..
Иаасыцрымшәо хыыхы гәыхы,
Бара бышьта сышхыц схыми...

Амҫа сықәуп сгәы сҫатцәыуо,
Сызатцәра ахаан санымшәо.
Рыбзиарак сызбом исыхшазгы,
Исзеиҫзамзи зынза смизазтгы?..

Адуinei сықәхеит са сҫынхадан,
Арахәыц па сгәатца иатцдан.

Еснагь гәытазызarak сазыпшырма,
Исазхәода иантәшәатцәкьо сымра?...

Аха сыкоуп, нас усшәа сааиуеит,
Ацстазаара афытыбжыы сыхнахуеит.
Сыжәәан хыбуп цстхәа еикәатцәала,
Нас, адгьыл зсыхои сан ббызшәала.

Дгьыли-жәәани ргәыргәафәхәаша,
Сан бабакоу? Ашәак сызхәаша?..

Пақәашь, 2011

Борис Гәыргәлиа уахь

«Исымхәар акәын, аха исхәәзааит», –
Уцатхь ыыла итәызааит.
Упоезиа чыхәа – ицшзаза,
Хашта италоит шыжьыза.

Хьаа зцым хәара адунеи,
Ицстацагоу зыхьтас уазышхәан.
Чаарқыт ашәакәа рцеи,
Хәгәта угылоуп, ушәтышхан.

Сәәанахәоит уразра, аҳаракырахь уцоит,
Дунеик еизганы, убжыы рхаччоит.
Дунеи дук иауркит уара уашәакәа,
Ацстазаара иалнахуа, ирыцу рышьтыбжыкәа.

Акәа, 2011

Аеыхәә өежь

Аеыхәә өежь амра наскыган,
Ахалазатә атц аатцраф иҳәуеит.
Амзафа уаха хамтак иазнаган,
Ацшалас ашыацраф ибылбылуеит.

‘Еурақәоуп ажәџан ду иахыкәшо,
Ршьамхы цар сымазаф илаҳәуеит.
Са сеицш разкума урт знымшәо,
Рышьта зиастцас цъара илакьюеит.

Амшын гәы ацәкәырц иxtәало,
Зылан лыхцәы шыкыыр афаҳәуеит.
Ацыс иатцәа ашәақәа еинраало,
Сдунеи хәыц абаҳчаф ипырпыруеит.

Ацслыш еитым амахәқәа хиаалан,
Изыхьзас зышьтак аблақәа ргәызуеит.
Барей сарей хамџақәа еинаалан,
Шыри! Уаҳа бысзымцаан, схынҳәуеит...

Акәа, 2011

Нас дыспырцит

Нас дыспырцит лгәашьтыбжықәа сызныжьны,
Лгәашьтыбжықәа сызныжьны, днаскьеит.
Аеа шықәсык, сызбылуаз мцак насхыжьны,
Ацсаатә гәыгра сагәылатәан, цсаатәцас сшәаҳәеит.
Сымшқәа ирхалазшәа лыблақәа сыхәацшуеит,
Урт аблақәа дахыкыоу сдырбоушәа сгәы иабоит.
Иззахьоу лыбзиабара сгәы ахыб ицаскуеит,
Уаҳа акгы камлазозшәа цша хаак сындоит.
Сыгәхьааган бсышьтамлан исырцәахьейт сцәашьы,
Сышбышьтаз, схы сцәызыр хәа сшәахуан.

Ари ажәван бызназгоит аблақәа ҫыртны,
Сыҫсы аҫсаатә бахъеыбцәахыз гәәтан.

Нас дысҫыртцит лгәашьтыбжьқәа сызныжьны,
Агәашьтыбжьқәа сызныжьны, днаскъеит.

Пицунда, 2011

Азацәра

Быҫқақсан. Быҫқақсан.
Ашәтқәагь рымәа харан.
Аҫсабара аабатәи аҫштәы,
Блахаала сьдгьыл уаҫаҫшы.

Быҫқақсан. Быҫқақсан,
Амшгьы инатәеит иаақсан.

Амшын агәеисыбжь пхашьон,
Аҫша быҫқәак ашәнатқон.
Бгьык ныҫшәар – уи цәашьык,
Бгьык ныҫшәар – уи цәашьык.

Ахәықә затә ахала иеырбон,
Хьаак са сызатцәра атынхон.

Арахәыц

Ах, если б смерть могли купить,
И дни могли продлить мы златом.
Пьер де Ронсар

Баша укадыршәзом, хьаакәак рхаштны,
Уа уҫынза мәахәастак быжьгоуп.

Нас урбаанза цша гәтыхак уацны,
Иууалу ащныка – аңсы затә агароуп.

Ара җа дунеиуп, уртаххаанза, урхаштхьоу,
Аңсы затәы иуцныкәогь, макъана ихароуп.
Аңсра рхаштхьеит ааигәаза ишыкоу,
Сара мыжда уеацәзаны ахара уцап.

Аецәакәа акакала жәәангәы инықәпраар,
Иабақало ихазхәода аңсы ахабар?
Арахәыц па адгылаҗы уанкаршәу,
Исоухәарц сҗахымзт лахьынцас иузшоу?

Нас, сыңсҗазаара шкәакәа ушәцаны,
Суртәома зны аңсҗхәа кәашкәа рыгәтаны?
Исҗахгәышьам, ари адунеиаҗ уахьыкоу,
Аха мышрак узацуп саргы сахьыкоу...

Нана лыблақәа

Нана лыблақәа, Нана лыблақәа,
Җазшаз импытшәаз, ахьыблақәа.
Адунеи агәеисыбжь зырлашо,
Назаза са сгәы иҗалашо.

Ари адунеиахь лышә аазыртыда,
Мратцас дзызкапхо дызустхарыда?
Ус башаза схала сызтәома,
Ма, лыбла гызмалқәа сдырқхома?

Нана лыблақәа, Нана лыблақәа,
Җазшаз импытшәаз, ахьыблақәа...

Гəдоутаа – Очамчыраа

Гəдоутаа – Очамчыраа,
Очамчыраа – Гəдоутаа,
Шəрацəоумашь, шəбаашəит,
Иааикəпапан иара дыркит.
Гəдоутаа – Очамчыраа,
Очамчыраа – Гəдоутаа,
Алик иацсуароуп иҗаха,
Шəара матцурада шəанынха.
Гəдоутаа – Очамчыраа,
Очамчыраа – Гəдоутаа,
Шəыбжьара измыргылазо акəап,
Дшəылацшуа дгылоуп Анқəаб...

Згəы зыхьуа

Згəы зыхьуа – урт рацəоуп,
Изыхьуацəкьо агəы зызтоу роуп.
Шəнацшы адəахьы иахьа шоуроуп,
Хьаада ихəуагы арахə рацəоуп.

Нас, алхьынцəгы ацхыз иафызроуп,
Гəнахак зцым ацсҗаара – мазоуп.
Арныг ихыза цəгьа ицҗазаап,
Уи иазгəышыыз «лгəы» шцəоуп.

Ауафымра бна илсны итəада,
Амца зыцроуцə аҗəа зырхуада?
Каканцас уи ишықəсқəа ршəшəатəуп,
Ашықəсқəа ирылшо, еилкаатəуп.

Ацсҗаарафь акгы агəхьаа зкым,
Уи «лынасыц» агəашəқəа аркым.

Ирцэыцэахьоу ргэы ахэыштаара иеҳэатэоуп,
Ибылуа ацэашьы аблақэа қаацэоуп...

Ақәа, 2012

Бгэы ақхараз – итабуп

Бгэы ақхараз – итабуп,
Бнапқәа рыхәмарраз – итабуп,
Сахьыбтииз азы – итабуп,
Бцәыуабжьязы – итабуп.

Зны бахьықаз азы – итабуп,
Бымақ шхам азы – итабуп.
Уахыктәи атцхазы – итабуп,
Шьыжытәи ҳаипырцразы – итабуп.

Бымц хәымгазы – итабуп,
Сықатәаразгы – итабуп.
Зныктәи быччабжьязы – итабуп,
Шәымтактәи ақстазааразы – итабуп.

Бнышь сахьақәтәаз – итабуп,
Ацәқәырқ гаразы – итабуп.
Нас, ҳаипырцразы – итабуп,
Бахьықам азы – итабуп.

Сыда блахьынтказы – итабуп,
Цәашьык алағырз бфашуп...

Ақәа, 2012

Уажәы сеидру

Ласка старика лишь осквернит молодое тело.
Луис Сернуда

Нас, сеидру, лара дзызхәыцуа,
Лыблақәа сырзымбазо – илашьцоуп.
Насың нашанак хштас илцәхыцуа,
Дахәаны илжәуа – сара сшьоуп.

Уаха сыкам, сыкам, сыкам,
Ғагалантәи абғы еипш снығшәеит.
Ларғы дыкам, дыкам, дыкам,
75-шықәса асаса дынташәеит.

Схәаи сгәырәеи схала срызныжьны,
Успыртны уабации ҕым, аҕша?
Сымала абзиабара хәтгәын сызныжьны,
Ацәқәырҕ сзахәәеуеи знык ианша?

Уара уда шылхәоз, са слыңсахит,
Азәгы игәра сзымго сҕалахъеит.
Ахәы дхықәгылан атыршә дысзасит,
Ихәыцагәан сыбзиабара лтихъеит.

Ақәа, 2012

Илызгәамтазо

Илызгәамтазо лхы давсны дцома,
Дабации, дҕыалама, разкыда?
Ацхаҕы рыжәтәтас иччабжь дахәома,
Лцәеи-лжьи мцада изыршыда?

Лышьтаһька дзымхынхәуа дцазеит,
Итәыз лтцецьзатә табахьеит.
Гарашәак лоушам шыта хәатәыс,
Ааскьоуп Гызмал икәара дантыс.

Ацстазаара дазхәыцзом иахьала,
Насыцк ла лхала илзахьеит.
Дыргәалашәап җыц ла лыцсрала,
Дызтәыуаша хатцак длызбахьеит.

Дызтымцша ла даталеит хьантәрак,
Насыцуп хәа лархәоит цьоукгы.
Аамтала илоузаргы цсгарак,
Еидарак датцаз са сызгы.

Илызгәамтәзо – ишгәалтәоз,
Сныжьны ицаз...

Акаа, 2012

Амш цшшәыда

Амш цшшәыда, атцх цшшәыда,
Гәырәеи-хәааи шәа шәызтәыда?
Иазытрымсыргы зны лабала,
Ашта итырцарцу алаҗала?

Амш бзиа, агәыла бзиа,
Ацсшәа зхәода, уа шыжьыбзиа!
Насыцказ, насыцказ, амц хәатәуп,
Быста җахраказ, хатцак дыршышьтәуп.

Ацма еицш лыблақәа җәызгаза,
Алағырз иазымбылыз икыду цәашьуп.

Атцх лашьца насыц хэыч ацэза,
Атцла ѡа амахэ дыхшыуп.

Амш цшшэыда, атцх цшшэыда,
Гэырѡеи хьааи шыта шэызтэыда?
Ажэѡан инатцак ишэахэо дхазуп,
Быста ґахраказ, уи иматц утэуп.

Акаа, 2012

Изхарада

Изхарада хэыцдас схы сжьазар,
Рахэцдас дыхэуа сашта дтан.
Баша инытцак сгэы шэахэазар,
Сыцсы лыцыстцеит саалкаґэан.

Нас зиастдас ашхам лцэхыцдит,
Сыѡуа сышлышьтамзгы схэаеуан.
Сызын хьшэашэа сышэ инхыцдит,
Сызмыртынчуаз хьаакгы сґахэуан.

Сгэыгра ашта лышьта анылхит,
Сахэо сызтэозма шыта атэан.
Сымшқәеи сытцхқәеи хэаак инхыцдит,
ґамак агрысызшэа сгэатца хэзан.

Сыцстазаара цхызаґ лара дысцэызит,
Лтачкэым ратцакқәа сышка ихан.
Ацстхэа быбшқәа ашьха ихыцдит,
Амра сгэыгра аґыцкқәа ацэбылуан.

Акаа, 2012

Сара сыблақәа

Сара сыблақәа – схи иазныжьуп,
Ирхәыз сгәы җсаатә амала иҗырлоит.
Хьаак ыҗазаргь, гәахәак ныжьуп,
Зегьы рцасхәа, сымала сызсоит.

Амш аҗсы ахытцит – ажәван иабазом,
Зыҗсы зхыҗыз сышлыхьҗәыуоз, сышлеит.
Сҗыс иатәа аҗра ихытцит, исызкзом,
Исызгәамҗазо лаҗырзык сыхзымкәа сшабеит.

Маза ихәыҗазжып, сгәы исызтымгоз,
Исызцәырмагоз, маза ихәыҗак исалхәоз.
җсаатә мҗәыжәоуп снап ианхалаз,
Лгәатҗа җәыхоуп ауалыр еиҗш иҗаҗәыз.

Слахьынҗамәәҗы акгы ыззом, –
Акгы ахьыҗам гәҗыхак узхәазом.
Баша сгәы сеижьеит, сыбжьаззом,
Ных, изури лара бзиа сылбазом...

Аҗҗазаара абызшәала иҗкалаша схәоит,
Аҗх ашамҗаз, сыблақәак сыҗәшәоит.

Акәа, 2012

Ахьаа лашә

Ахьаа лашә сҗааит еиҗах,
Сгәызатә – сгәыҗрақәа ирыоҗнакуп.
Сыздәылымҗуа сыоҗнахеит суаҗах,
Уи схьаа җәаҗа,
Сара истәуп.

Исыздыруам, сxy сцэызит иахьяк,
Уи сашьталан ацшаара сафуп.
Сара сзы иабыркызаргы гәшәк,
Бызнагалаз дгәырҕацәа.

Аеарххеит слахьынца, аеаркьалеит,
Сгәыҕра еурақәа сцәыбналеит.
Адунеигы сыңсы ацәхыцит,
Иаамтамкәа сара сырцәызит.

Зегь аныччо гәала згымхо,
Иарбан сахьоу сгәатца итыхо?
Лылацш оума сара сзыхьцәыуо,
Избан сымала ас сзеитымхо?

Абар-абар, сxy сазныжьуп,
Сара сыда зегь ртыцае икоуп.
Сыбзиабара цәааит... уара иуцәызда,
Азыша уамгеи унхазар зыда?

Сгәы сашьтоуп, сxy сцәызит,
Ацыс иатцәа суцшаару?..

Акаа, 2012

Акакала ицдәоит

Акакала ицдәоит сгәы арахәыцқәа,
Адыхәтәан сытцхқәеи сымши сынрыжьит.
Исылцуан ашьа иананыла сгәы ахәрақәа,
Уи ашьа слахьынца уалыр иазымкит.

Дыказам ацстазааразы ацстазаара ухтнызцо,
Дихьазаргы адунеиае макьана дымшәзац.
Атәым дгылае акәзам ахәа ахьукәнырцо,
Исышьталан иааиуада сыхәрақәа лырҕарц.

Шыта сабацои? Ара сынауроуп иказоу,
Сзанылома җеа мѡакгы схаҗа.
Хаҗала иласхәои згәы зцәызхьоу,
Сынзыжьхьоу са слышьталом шыта.

Уажәы сахьыкоу сеидру сзызхәыцуа,
Ма сгәы ахьаа иахәәеуама ацәкәырҗа?
Сышҗаитцашьыцуа зегьы-зегь ззеипшу,
Хык зхагылам изхоуцаша ахтырҗа.

Акакала иҗдытәоит сгәы арахәыцкәа...

Акаа, 2012

Ашьшьыхәа , ашьшьыхәа сыҗсы схытчып,
Бара бгәырҗа, бшәәхәа!
Скалозаргь хара зны ибызҗыстып,
Сбыхәом былаҗырз сызкаҗа!

Җаҗсҗазаарагы Җазшаз иҗхызоуп,
Иара дақәитуп хлахьынҗа!
Хьаак хәитозаргьы, иҗыцзоуп,
Иҗыцзоу хамышеипш, ихәшәҗа.

Уаха, уаха адунеи хзықәлом,
Изаухәода мчыла бзиа сба!
Сашәа җыцкәагьы рхы дыртлом,
Сцап асабеипш сынкаба!

Акаа, 2012

Дыҗазам уаха са сзыхьтәыуо,
Сара саныҗслакгы сызтәыуо.

Дгылы-жәғани ус иртаххеит,
Дырөегьх, схалазатә саанхеит.

Схъаа схалеит Гәыбаа-дәы,
Җазшаз исаихәеит унаңшы
Иубома аңстазаара еилашуеит,
Уаргыы ааңынаракахь ухынхәуеит.

Уаанза гәалан искәынца,
Ишчыжәу илеиуеит слахьынца.
Икало сеидру сааңшып,
Ма, сгәеисра ашәқәа акып...

Гәыбаа-дәы, 2012

Амаң

Икам аңх,
Икам амш,
Урә наӀ еиңхьбеит.

Сара сымраңашәарта,
Лара лашәахәартоуп,
Бзиабарак сгәыңцакуп.

Лыңсың схьысаанза,
Усоуп, суафьын,
Шьафак еихылгаанза.

Цыск исхампыруа,
Сышықәсқәа ирыкәшан,
Сабитас сылжьон.

Лымала сылшәылхзар,
Сыбзиабара лтиуеит,
Абырг игәатца лшьышьуеит.

Ах, ах! Сгэы цэааит,
Иҕалазеи? Акгы.
Бзиа избоз амаҕ сыцхаит...

Акаа, 2012

Арыцха

Аҕстазаара ҕсахра, лыҕсы ҕсахра,
Ллахынҕа ҕсаххар, ҕаҕеиҕа.
Абзиабара ҕсахра, хаҕак иҕсахра,
Насыҕ хьшэашэазоу илҕынха.

«Уда ҕстазаара сымазам уда» ...
Игэҕыҕыган шьтыбжык лгэатҕа иҕыуан,
Сыказам! Сзыҕалом гэыда,
Иеимдоз ашьтыбжықэа лышьтан.

Уажэы дахыыказам амцабз налхысын,
Деиқэыццышэ кэарак дылтаҕсеит.
Лгэы аҕэаабжэ ажэван иаҕыуын,
Цэашыбылҕас агэатҕа ҕнаҕэеит.

«Насыҕк» даазхэахыоу арыцха..

Я встретил вас – и все былое
В отжившем сердце ожило;
Я вспомнил время золотое –
И сердцу стало так тепло...

Федор Тютчев

Дыршөгьх, Зана сара дыспылеит,
Сгэы аҕааршэ иҕажыыз ҕсасит.

Ааңын ашыккыбжь мѡа санылеит,
Ацѡа салазшѡа ҕыц сааңшит.

Итысцеит схѡаакѡа сара сгѡатца,
Стыс иатцѡа гѡырған инасѡаңшит.
Рыцсы талеит сышѡтқѡа рқѡатца,
Царцалык ѡежыкгы снахыыңшит.

Схы сазцааит, абас ианбанза? –
Зана! Иахьарнахыс ааңынроуп.
Сыказ, сыкоуп нас шѡахьанза,
Ах, быбла гѡыграқѡа срыѡѡароуп.

Дырѡегьх, Зана сара дысцылеит,
Сгѡы ацааршѡ итажыыз цсасит.
Ааңын ашыккыбжь мѡа санылеит,
Ацѡа салазшѡа ҕыц сааңшит.

Схы сазцааит, абас ианбанза? –
Зана! Иахьарнахыс ааңынроуп...

Цѡоукы хатца ицоит аѡаацѡара аңырцарц,
Даѡа цѡоукых – ахацѡа рабѡар цыршѡарц...

Иамузеит уаха, уаха,
Мшѡан, сатѡоума гѡнаха?
Изыкамлеит знык исызшартѡ,
Ислыржѡыз ашхам схыцсаартѡ.
Икышѡ хыцсаакѡа

Иқышә хыңсаақәа қәацқәацо

Иқышә хыңсаақәа қәацқәацо,
Ахыза лықәихит игәы шәахәо.
Иғара мғасхәеит, ицахәеит,
Уажәы ғыц пхәыск дизааргеит.
Дышьтхысаа дрыцкәашоит афартыни аңшеи,
Уамак калама? Насыңс импхъазеи.
Ицхәрааз азыхь алақәа хтын,
Инаскыаган мазак аччара иағын.

Уажәы илшәылхуа уи аға цкуп,
Кәараанк ахапыцқәа дрыбжъакуп...

Узауазеи ақәа... узауазеи ақәа,
Сылағырз еиңш ажәған уағыкәкәа?
Иумырцәан имбылыц ацәашыы,
Шьта сангыы слырғыхазом шыжыы.

Ацх сеылаҳәан схала стәоуп,
Ахатғәын шәты афәы хаацәоуп.
Схъаа сагәылсны хара сызцом,
Сгәазхара Зана бзиа сылбом.

Слахынцдамәәғ ихаазоу сыңхыз,
Сыңсы зыркарахъоу са сцәыз.
Лышьта схыланы дсыңшаауеит,
Сгәығрағы лыблақәа сгәызуеит.

Узауазеи ақәа... узауазеи ақәа,
Сылағырз еиңш ажәған уағыкәкәа?..

Ақәа, 2012

Цшак асуеит сгәы цызжәо,
Схъаа цәыуан, сааныжъны ицо.
Азәы даныкәашо, данышәәхәо,
Сылбартам ашышыхәә сыштахо.

Мшәан, исзыкалазеи сыхьтакуеит,
Шыжьза афстаа лырбагь фнатуеит.
Ус, сгәыгра агәашәкәә сцәадыркуеит,
Абзиабара амца сақәцан сырбылуеит...

Бара быссируп, бара бышәтыцуп,
Арахь беикәфыстааха Нана быхьзуп.
Мшәан, цыцхгы быказма Амзара,
Нас, сныжъны бцазма бышцара?

Цсаатәцас бышьта схылан бсыцшаалоит,
Шәәхәәкәк брылцаан зны бызгоит.
Уаанза сыцхызаф бзамфәкәә сшышылап,
Сгәы исцәтыцо ицәырханы саанарцшлап...

Сыбзиабара ахәызба ацакны илкуп,
Сгәы затә ахала аеашыырц атахуп.
Аамтала сыкам лыбзиабара сыхцсаартә,
Агәырфәеикәәтцәә сзаанагоит атцх ацсаатә.

Уи атцх ацсаатә сгәатца итатәоу,
Ифымтзакәә ашышыхәә сара сызфахьоу.
Ирхәоит нас лахьынтцала лымшкәә тәуп,
Дызнысу ллахьынтцамфә сшьала ишәуп.

Сыбзиабара аҳәызба ацакны илкуп,
Сгәы затә ахала аеашьырц атахуп...

Ианвар хцә, ацх еиқәатцә,
Ацх лашьца – ацгәы еиқәатцә.
Икьиуа ацгәы аатрафә итәоуп,
Насықказы насықк шьала икәбоуп.

Цәашьык лағырзыла абылра иафуп,
Еиднагалаз ыцъа рныхәәфә ркуп.
Гәаныла, гәаныла абырггы дкуашоит,
Ғахра быстак иалазггы, дыччоит.

Ианвар хцә, ацх еиқәатцә,
Ацх лашьца – алахьында еиқәатцә...

Пусть вся боль от меня уйдет,
Пусть тебя моя боль найдет!
Светлана Кузнецова

Итацәуп, итацәит сара сдунеи,
Еилалоит еилыцуеит сылағырзи ашьеи.
Амацәыс ашьта схылан сызцом,
Лыбзиабара исгәытцаку тынч сартөом.

Жәәанафә мацәыстдас схьаа быллап,
Стдыс иатцә лағырзышо уазк ахәалап.
Сыхәра мыжда... аблақәа қағшыуп,
Акггы сзымхәо, ашәа сзымхәатцәкьо сшыуп.

Сара срыпсахит, нас сабацои, нас иаба?
Дггыли-жәџани тышоушәа зегь еиңшуп.
Аамта сабылзеит, са сыказам ижәба,
Ғәнаҗа зхысыз гәык тҗагәазы ипҗашьызоаап.

Сгәәґы ахьяақәа зеггы еизцаны,
Пҗсаатәтцас амџа иқәыстоит уацәы.
Урт бара бышҗа зны иназап,
Быблақәа ирхыз сыбзиабараггы набґабап...

Сыказарггы сыҗамзарггы гәхьяалгазом,
Слымбозшәа дсаџсны дцоит.
Сарггы шыта лышьта сызхылазом,
Сыда ґеа гәык лырпҗалоит.

Иацҗаз маҗумашь сцәанырра,
Сыпсышыа, сыпсы иазыхгом.
Лағызтцас исґытыкәкәо сыуазырра,
Схьяа цець макьана иазтәрбом.

Уаҗа, уаҗа акгы саҗәазом,
Сызатцәра схала исгәырџалап.
Уи бзиа дшызбатцәҗьоз ласҗәазом,
Уа сымаза сгәатцәґы иҗасырхап!..

Ацла махәқәа мцак рыцроуп

Ацла махәқәа мцак рыцроуп,
Ғагалан аґеыџ цкәын дхароуп.
Азын уапа шкәакәак ашәтцаны,
Иқәгылоуп ашьха җәашқәа рханы.

Ацәа изалцуам иара ахала,
Сабитдас аңша иахьгароу агара.
Зиаск мѡасуеит пшаҳәала,
Шәак агәытцашуп аңсабара.

Атцх агәышьтыбжь ианыѡуеит,
Љыхәак адгьыл еикәнаршон.
Шәтқәак ажәѡан иазыѡуеит,
Аңсаатә пхьарылеит иааңсан.

Амахәқәа рышьтыбжьқәа абгьыцқәа,
Зызлан лыхцәышла тдырпссоит.
Мцак зызмырцәаз ахәрыбгьыцқәа,
Рхала шыада ишыабоит.

Атцла махәқәа мцак рыцроуп...

Љыхәак аныкьыркьыр

Љыхәак аныкьыркьыр ахәаґы,
Цәқәырпцак ааилашит сгәаґы.
Схәәґуазшәа аҳауатцәґья сызхом,
Сгәәтеиуеит, цьарак сызтәом.

Амза изарлашои бхы-бґы,
Ибыцралаз амцоума бызблы?
Избылуазеи? Уаха атцх былуеит,
Сызыхґязеи? Схәтаґы сбылуеит.

Атцх нымѡахытц цьара хантәахьеит,
Слахьынцамѡаґ сызын, сбымпшаазеит.
Сыда бызнылаз бымѡа бцәынцәеит,
Сарґы сбышьталан хара сымцазеит.

Ғыхәак аныкырккыр ахәәґы,
Цәқәырқак ааилашит сгәәґы...

Пицунда, 2012

Амра ангыло

Амра ангыло еицш, схала, схала,
Са сеицш еицымха сымқазатә сануп.
Цша хагак исымқаа иазымгеит сгәала,
Инаскыаган схәаа сгәатцаґ ицәкуп.

Ацстазаара зегь изагәыламсыз шәәхәарала,
Сыблагәы лаґырз қақшыыла ишәуп.
Аамта-аамтала сымқасуан цәқәырқала,
Сызбылыз бзиабарак сыжра иаґуп.

Адгыл сықәцсоуп гәыла-цсыла,
Гәыла-цсыла шәтыкаґы сеизгоуп.
Стцыс иатцәа, сыцсы иатцәа, удырла,
Гәтыхак иабылхыоу сымцахә умырцәап.

Пицунда, 2012

Исымдырит ас бышрыцхаз
Мазала ґазәы бышизхыуаз,
Сыбзиабара бгәы итыбцаз,
Иазыбхәоума уажәы ауаз?

Баххәхыоума амца ибырцәаз,
Иґыцәаахыоу хәыштәарак бахыґәхәатәаз?

Сыблақәа бсахьа ирцәыбзаз,
Бгәатца итәзыз, имазаз.

Схәыцра хьаакәа еихыршәшәо,
Сзыкалома уаха сыбнышәо?
Цәыкәбарцас слахьынтца иафшәо,
Цшак натәоума хара исхыччо?

Сацуп зиаск ихышхытцәо,
Сгәы рахатзам зынгы саныцәо.
Схала, схала гәыграқәак лацо,
Мәак сангылоуп исзымдырзо сахьцо?..

Пицунда, 2012

Сентябр 23

Борис Тыжәба игәалашәара иазкны

Адыхәтәантәи амш, адыхәтәантәи асаат,
Сентябр 23, ихалцыз даггәашәт.
Цыс иатцәак ашьшыыхәа амцәыжәәа акеит,
Адгьыл инықәпрааз ажәван иазцеит.

Дҕеыжәызхыз иаамта – иканзаз ашәт,
Шәымтак уаатгылоума хьаак уеат?
Аарцәи-нырцәи рхәаа цшьа еилгеит,
Уа, цсыуа хатцак атоурых дазцеит.

Итцәыуаша тцәыуап, бжыкгы газом,
Ацсабарагы ахала гәырәада изтәом.
Дгыли-жәәани еикәфызтуа ацсаатә,
Мәа лашак дықәлама уаха дхамбартә?

Атдыхэтэантэи амш, атдыхэтэантэи асаат,
Сентябр 23, иахцэыпрыз аҕсаатэ...

Пицунда, 2012

Издьргэышьоит шыта

Издьргэышьоит шыта, быгэхьаагара схыҕсаалоит,
Башаза арыжэтэ ажэра сшаҕу.
Быбзиабара сабитцас сылақэа рҕаҕшьалоит,
Игэазтода усқан сгэы ҕыарак иштаҕу?

Игэазтода сарыхьташыуа сангылоу сеитцас,
Амшын ду зызмкреиҕш сышхэашу?
Исазхэода хьаак шсылалаз хьтацас,
Ғымтзакэа Гызмал икэара шыҕшу?

Ибзымдырит, атх ҕаҕшьалоит са сызцым,
Сгэышьтыбжь аокиан еиҕш иҕгэахоит.
Аха, изури дыстахым, дыстахым, сызтахым,
Сгэыҕрақэа сыдрыҕхаанза еиҕах стахоит.

Ғамҕакоуп бахьыстахыз, о, ҕамҕакоуп,
Сыбзиабара сацоуп, тынхакгы дсымамкэа.
Исыгхаз ачыкоуп, исыгхаз хэычыкоуп,
Дгыыли жэҕани шэоума ашэҕқэа сьмазкуа?

Издьргэышьоит шыта...

Гагра, 2012

Атцлақэа сеихсны

Атцлақэа исеихсны сыршьит,
Сызшыыда ? Сара дсыздырзом.

Ажәдан иаалыркыан ишәшыт,
Сырблит... сызблыз җылтзом.

Хараза аңстазаара агәаҗы,
Блақәак хәаганы сдәуон.
Амра ца ашыжь уансҗаңшы,
Ла лыкамзаара гәхәазгон.

Сызшыда ?.. ҳаи, слаҳәит.

Ибыхыыз седру

Ибыхыыз седру – сыбхаштзар?
Исыхыыз седру – бысхаштзар?
Азы шцара сааныжны бцарцу,
Җхызу, лакәу, – изтәууои арцу?

Исмаҳазац – уаҳа исызҗыбтзом,
Ибмаҳазац – уаҳа ибызҗыстзом.
Ииасхьоу – быбжы мгарцу,
Имиасуа – сыхәра мҗарцу?

Иказцарызеи ?.. сгәалашәара,
Иҗымцәаауа амца ацроуп.
Сдунеи антыц... мраташәара,
Бахыкам хәыштәарак сыҗәәтәоуп...

Ааңын аблақәа

Ааңын аблақәа – аҳәасашәт,
Ибыбышза иахыгылоу аагәашәт.
Зиаск ахықәаҗ ашәтқәа ччеит,
Цыс иатцәак ашәақәа ҳарқатәеит.

Унан, адәи ашьақи ак рыбжьан,
Уаха азәгы изымдырзоз мазан.
Апарқалыкықәа шәахәак рхысуеит,
Бзиабарак ихнахыз ақша трысуеит.

Аамта җыхәа агәи қшааны,
Итәоуп азаза чара рханы.
Қхызшәа гәыграқәак хынхәуеит,
Саргы, Аира лыблақәа сгәызуеит.

Аақын аблақәа – ахәасашәт...

Сыхьташыуеит

Иацы азәи днаскьаргеит,
Дышцара уи дцазеит.
Иахьа аҗазәи дазгәартәит,
Уиазәк ибжьгы мгазеит.

Иқалазеи ? Зегьы абацо,
Блақәак алағырз рташуп.
Лахьынцала хәихзыршәшәо,
Иаххашәышәуа иқамчы бжьоуп.

Иацы азәи, иахьа җазәи,
Гәыгра чарак еилашуеит.
Ных, стәазаргы сыҗзаны,
Исыхь сыздыруам, сыхьташыуеит.

... Ахцәыбырфын,
Иқәашза

Азиас
Иацәкашәеит.
Кыр дыңшын
Дышлаанза,
Дниас
Дцазеит.
Еидарак
Дацалеит
Бығыкаңсан,
Махәтак
Ғахылцәеит
Дааласцәан.
Шьта
Дзатцымтцуа
Уи абырг
Ишықәсқәа
Дрытцоуп.

Инцәытцазан сгәы

Инцәытцазан сгәы пыхааса стытцуеит,
Лаңшыла быблақәа сшышьларц.
Қәа шьтыбжык сышьтоушәа сеилысуеит,
Пытрак быхаара сызхарц.

Ибзымдырзо былаңш быцәғгычны ибцәызгоит,
Зыхьтцас снағыхәан изжәларц.
Былаңш зыхь пытрак исытцгәоит,
Сгәы ашәа абжыи хнатцарц.

Атцх тәца аблақәа ацәызуеит,
Ашарқаз ажәван бахьзарц.

Инцэытцазан сгэы цыхааса стытцуеит,
Лацшыла бқышәқәа сгэызларц...

«Уара уда ацтсазаара» – ибзырхәазеи,
«Исымазам», «Иныҕастсазеи?» – измаанои?
Ибхәон ба бхала тынч, уа тынч,
Избан уажәы сгэы асаба зықәч?

«Уара уда» – хәмарран, ҕырбаран,
Зегыи ззеипшу лзы аахәаран, тиран.
Ахәтеипш бгәи-бгәатцәеи тцаәи,
Бцаәи-бжыи иашәыртцаз зны имхои?

Иазхоуп, мацзак, хбымжыан,
Иаархәаз, шыта бхәычзам...
Урт бажәақәа – ахызатцә, игәыҕекаагоу,
Иахыа урт рымға иабаго?..

Буада

Буада ҕ-цсаатәк ҕначырчыруеит,
Рыхъз ссируп, Кешеи Лизеи.
Сара урт иахыа срызхәыцуеит,
Санырбо исархәои Кешеи Лизеи?

Схыан сбылсма уажә сахыыҕам,
Ҙамҕак анасыҕ бара ибызхома?
Рҕашк бхәыцрақәа брылнахрым,
Рҕашк агәеисыбжь еиқәтәазома?

Снацәкыарақәа бхахәы инзаасшылан,
Бзиабарак шәтцас исзыршәтуама?

Нас, мазала мазажәак схәахуан,
Былаңш иацәғьычу мазакгы сыхьчома?

Итәыуоз нас сгәы, зхьаакәа пытлаз,
Сыказаргь уаха сахьыказам, инхаз...

Ажәван

Ажәван иалышәшәан ацәақаңшь қаңсон,
Зылан лытқала акәарақәа лыңссон.
Еихьымзо-еиңымзо пша хагак нашәышәит,
Атлақәа хьтакызшәа өежьрак нарфәашәит.

Аңнышқәа амшын ихтәалеит иааңсан,
Ацәкәырқ рчара агәеисыбжь еиқәтәахьан.
Аилашәшәымтеи ашьхақәеи ихааза инеиқаңшит,
Ажәван агәашқа ецәакгы нкашит.

Амәа сахьықәыз лыччабжь сеизнагон,
Схәыцрақәа иаасысны сабитдас срыпқон.
Амш пшьаала иарцәоит исыцәтыңоз сгәабжьы,
Быблақәа реиңш адунеи шпахаау уажәы!

Ажәван иалышәшәан ацәақаңшь қаңсон,
Зылан лытқала акәарақәа лыңссон...

Пицунда, 2012

Ауақы дызмыртынчуа

Ауақы дызмыртынчуа хьаа затәыкоуп,
Иқәхцарызеи ? Уи иахьзуп – агәыхь.

Ауашы ипсҗазаара ақәатҗа дытҗоуп,
Ипсҗазаара ишалапсогоы зны акәыхь.

Ах, аамтҗа еикәшара, аамтҗа еикәшара,
Исоухәои, җымхеит уатҗәтәи ашараз?

Слахьынҗамҗа санысаанзҗа урт сышьтҗоуп,
Ҙгәәала қәыҗьмак рыц еихакшо.
Бымчала Аира аамтҗала наҗ срылгоуп,
Схьаа пслымзтҗас бнапәҗы ианхәашо.

Ах, аамтҗа еикәшара, аамтҗа еикәшара,
Исоухәои, җымхеит уатҗәтәи ашараз?

Сыҗоума уаха снатәартә сара тынч,
Сыдгьылтә хьаақәа зны исыҗәшәартә.
Иутахызар зназы улахьынҗа уацәҗгыч,
Аха, псаатәтҗас уҗаз – ушәахәартә.

Абырг шатлаҗья ла пинак игәәпҗеит,
Апинагь данабатҗәҗья атыхәа аршәшәеит.
Иқьышәқәа кәамкәаμουа раштҗа дантыс,
Иеыхәа днақәтәан ддәықәлеит дытҗрыс.

Дреигзо дыҗоума ирахә, ицәтҗыс,
Агәылацәа ириҗап уаха уи шьтәыс.
Иҗалазеи? Данымиеит уамак,
Иаштҗа иантҗаргала ласбак.

Мрагыларатәи алапина аблақәа разуп,
Имлакуама? Икәабоуп, ишьышьуп.
Аблақәа җәыскәысуа изеипшратҗәҗьоу рымбац,
Ихылҗа атҗыс тәпҗрауеит арныг Кәадац.

Абахә җакнаҗа ихьшәашәаза ицшуп,
Кәадаци ила җинеи ишеицыз еицуп...

Ажәәан агәыштә җаҗшьуп

Ажәәан агәыштә җаҗшьуп,
Азтынч амацәыс җашуп.
Ацәәкәә аҗама иахшьуп,
Аҗсызқәә рыбақәә лашәуп.

Шьта урт мазак рызхәазом,
Ацәқәырҗ иахьалоу ихәәезом.
Ацхаҗы уаҗа иркәабазом,
Жәәантәи аетцәә рызбазом.

Игәытҗкәә-җсытҗкәә амш җшуп,
Ашьац азамәәқәә цәәакуп.
Ашьха аика харакуп,
Ирзас гәыҗрак уа итцәәхуп.

Азтынч амацәыс иазхазом,
Бжык набжызит, ихәхазом.
Хьаак нахгәытцак ихазгазом,
Мәәк ианылаз дааҗсазом.

Ажәәан агәыштә җаҗшьуп,
Азтынч амацәыс җашуп...

Ажәтцыз исхыҗрааз зны ухынхәуама,
Зны саныҗамлогы уа ушәәхәома?
Ускан башаза адәхәыҗш усызгәыкуеит,
Ускан башаза аҗарҗалыкь уҗырҗыруеит.

Нас, иахьала дарбан сзыгәтыхо,
Стдыс иатцәоума ашыжь сзырҕыхо?
Махәык иқәтәоу бҕык шәахәоит,
Аккара ианыцалоз кәарак лакьтоит.

Аамта, саамта ура уеырбома,
Уеыхәа сеыжәцан хара сугома?
Адунеиаҕ сыпхыз хаа наскьоит,
Зиастцас ацстазаара сагәылсны сцоит.

Слахьынца цәашьы издыруада уандырцәо,
Сацәшәома хәа гәырҕак ихышхыцәо?
Саркьалбжьык ишгац игалоит,
Ибжям цшак ашьта сыцшаалоит.

Иаацсада?

Мир наскучил мне, и я наскучил миру.
Шарль Орлеанский

Иаацсаз уа уакәу, са сакәу,
Иахзыкалеи ҳагәкәа еихшәартә?
Исызҕуҕама ура скәукәу,
Укоума ма сышықәсқәа уцхьазартә?

Иҳазхәода адунеи угәы иалоу,
Ишәазхәода саргы сгәы иалоу?
Сыканаты сгәеисыбжь еиқәтәашам,
Хгәеисыбжь амазагы цәырахгашам.

Адунеи сутагылан иузҕыстуеит,
Цәа қацшык Ева илызҕысхуеит.
Ацстхәа быбышқәа жәван ихыз,
Хгәыҕра ҕыхәагы – уахзыпшыз!..

Ари адгьыл

Ари адгьыл агәы тәзом,
Сара сыда, уаха, уаха.
Знык санца, нас, схынхәзом,
Сыңсы ахылоит жәван такнаха.

Нышык гәтеиуа амшын ихуп,
Цсаатәк тыңраауеит са сгәатца.
Хәыстак ихзылаз сгәыгра рхуп,
Рахәыцтас сатдоуп агәыр аца.

Афымызәзәа сымшқәа захуп,
Иузадымбало ҫара ашәахста.
Сцәашыы иатцәа амца акуп,
Иахылакъто слахьынтца мәахәаста.

Цсаатәтас рымтәыжәәқәа ҳаракуп,
Адәы ианықәлаз шыжьтәи ашәтқәа.
Цыра-цыра рыччабжьгы кәшәатәуп,
Иаха урт ирхыңсааз ахәырбғьыцқәа.

Ари адгьыл агәы тәзом,
Сара сыда уаха, уаха...

Ұыңа рызатәра

Зана дазәыкуп, сазәыкуп саргы,
Мәак ҳзацианымсит, иамуит уеизгы.
Сықанатц дыҕоуп, лыхыз схәалоит,
Цааимбарк ихала тәак ирхлоит.

Згәы тынчу аптхәәқәа рхала ихәуеит,
Ғыхәак иақәтәоушәа цшакгы шәышәуеит.

Ус, сыңсҕазаара ианалатәаз лқышәкәа рзыхь,
Исызфымхыз жьымжәоума, изалапсой акәыхь?

Сгәыҕра азахра аблақәа сгәызуеит,
Схәыцра аңсыз-лакә лакь-лакьуеит.
Дгыли-жәџани рхәааф иаҳзыпшуп,
Хдунеи амаза – хлахьынтцамџаф итцәахуп.

Зана даныкам, сзыкалом саргы,
Аамта нхажьуеит, шәеыжәла шәаргы.
Хабзиабара зыхь – иафыхәаз деикәхоит,
Иааңымтцәазо атыс иатцәа шәахәалоит...

Бара бфымтра

Зны гәаныла сара сныхәон,
Рыжәтәдас бфымтра сафыхәон.
Нас, исыхъзеи иара сылсма,
Изуа сақәымшәо бысцәызма?

Сгәы ашыра зиастдас исыцәхытуан,
Сызтиз лыхъз кәрышык ахтнысхуан.
Дыкам назаза стынчра далазырц,
Аха мцак исыңшыын саблырц.

Бара бфымтра – хатгәынтдас ихьшәашәоуп,
Блахьынтцамџа ашәеикәатцәа акәыршоуп.
Бынрыжхъеит, уаха адунеиаф быказам,
Аш зхылахьоу быблақәа лағырзыда изыччазом.

Гәаныла уаха сныхәазом,
Бфымтрагь рыжәтәдас сафыхәазом...

Егры хытцма?

Ишьшьылаҳаз Егры азиас хытцма?
Исышьтаз абгақәа сышьта рцәызма?
Рыбла мца бцъартцас исылаткәацуан,
Сшьа инафыхәар, тынч итәахуан.

Зны сыңсы еивызгон, оф, гәышьа,
Мацәык изылакәуеит имңсыша.
Сгәыграқәа атцх иналашәкәа ицеит,
Ҙгалантәи сыпқақәа кыртә ихынхәхьеит.

Уажәы сыңсадгылаф сынхоит иахьак,
Слымха цырхит иуыуа бгассак.
Ихаңгылоу абгалаң атцәцәа ссир ахоуп,
Аңсадгыл зтиуа зеггы дыртынхоуп.

Нырцәи-аарцәи хзеиғамңшуа хтәоуп,
Кәыдры ацха атцанза иғәкәоуп.
Ишьшьылаҳаз Егры азиас хытцма,
Аңсны агәтан абгасса цәыртцма?..

Марина

*Липецктәи ахәышәтәыртә ахақьым
Марина Хачатриан лахь*

Сыбзиабара исыцәхыцыз зыхьтцас икатәеит,
Хьаак сшаргәәтеиуаз, зааза ишеит.
Еитәсыжәлахит хәыцрақәак сызхәәчыша,
Азәггы дыкам гәыблыла сгәтца зышьшьыша.

Сгәы атцәабжь стцыс иатцәа иахәоит,
Сахьыкам дунеик ахь исыхан сыргоит.

Апстазаара суцәшәоит,суцәшәоит, суцәшәоит,
Зны иузгәамтазо шәтык еипш сүфшәоит.

Схы ырзны, сыштәазгы са сбылны,
Шәхәатас быччапшь сгәыдыпсалоит ифәыпны.
Шьта быбла кәазкәа пхызла избалоит,
Ғагалантәи сыпсаатә амтәыжәәа сыхьнашьлоит.

Схәыцракәа шәышпахаау, сгәы тыпсаауеит,
Адәахыи иаакәымтзо абзиабара асы ауеит.
Ашьшьыхәа хнеины хнылагылап шьамхахыи,
Аразны азыхәа исыпсахуа сыкоума ахыи?..

Пицунда, 2012

Аамта аатгылеит

Аамта аатгылеит. Ғынчран уахак,
Сыкамызт арака адунеи сакаган.
Исыхьцәыуозма ускан ихараз блакәак,
Ашьацра зылагырыз абылуадаз уашьтан.

Ахьаа зиастас сзамәа иафәыкәкәоит,
Алагырыз цала схы-сфәы сызәзәоит.
Сфәызак ихала акарышькәа ипхьазоит,
Дфәапха-фәаччо сныхәәфә таиркәкәоит.

Сызын афәаргәғәаргыи, аапынра маауеи,
Ус баша сыкәума ари адунеи?
Истәу схьаагь шәтцас ишәтуеит,
Исхьтцны ицар, схала сымгәыкуеи?

Зны аамта аатгылоит, аха нас,
Азыхькәа хәыткәоит, амрагыи убас.

Сыблақәа ссаччап дырөегьх хәыңдас,
Аха нас, аха нас, аха нас...

Агузера, 2012

Схьаа

Сгәйднакылоушәа ахы снарбоит,
Истынхоушәа сцәа-сжыы еимнадоит.
Изыурызеи, изыурызеи бзиа сабоит,
Саргыы изласылшола аҕак ҕастдоит.

Мѡак ҳаицықәуп, ҳзыхьқәа чоит,
Ҷшеицу шәтқәакгыы ҳаҕәшәалоит.
Ҷара ҳзы агәхьаа азәгыы дамгаит,
Идыруп мышкызны ашьшьыхәа ҳаицҕахоит,
Аха уаанза, аха уаанза, –
Ҷныхәәҕа нызкыло даҕгәапхоит.

Абас еиңш, уаҕа ишәызхәару,
Иара гәыкала бзиа шәизбару?
Еснагь исыцрымшәо знапы сану,
Сыңдстазаара мѡаҕы сызхьыңшу,
Аха уаанза, аха уаанза, –
Лахьынцдак ауп иҕоу, игәыку...

Агәызера, 2012

Инықәпрааз сышықәс ңсаатәкәа

Абар, инықәпрааит сышықәс аңсаатә,
Аамта уагәылсма зны уааңсартә?
Уа, сқәыңшра ихәытчычаз сара сзыхь,
Хьҕак саурукхьазма уаныцәхалоз ачыхь?

Сымѡа аѣгазма абахѣ тагнаха,
Сыпхызкѡа ирыцыз атѡа еихаха...
Унан, аѣстазаара ушыпшзоу здыруа,
Сара сгѣеисыбжбуп уашѡа зныруа.

Пхыз лакѣны исызшаз слахынѡа,
Усаѡсны уцама шѣкѣык санѡа?
Адгъыл, угѣы ѡалалраз иѡабуп, –
Ажѡѡан сыпсы хѣычы ухыпшуп...

Нас, сыѡхи сымши ркакаѡѡа сыкѣшѡон,
Зны абзиабара хаа укѡа сѡашѡон.
Сымѡѣыжѡѡа еитѡызхыз амшын ашѡа,
Сѡыс иатѡѡа уѡынхама сызбахѣ зѡѣаша?

Абар, иныѡѣпрааз сышыѡѣс аѡсаатѣ,
Саамѡа уагѣылсма зны уааѡсартѣ?..

Акѡа, 2012

Машѣыршѡа

Машѣыршѡа хахѣааикѣшѡаз,
Бѡѡа-бжбы бынѡысит.
Былаѡш ѡатгѣын исхыысыз,
Ѣѡѡа-Ѣымѡтрак сѡанасит.

Ас, иѡызшѣыз ѡаифѡѡшышыѡа,
Ѣагѡѡа иѢажѡкыз, иакит азыша.
Пшак ахалатѡѡѣа инашѣышѡит,
Ахра саѢѣязшѡа шыак насѢашѡит.

Бгѡатѡѡѣы бымаза ѡѡахуп.
Сгѡатѡѡѣы сымаза ѡѡахуп.

Бзиабарак ашыпкәа хтуп,
Ҙынхак дамазам, изатцәуп.

Блахьынца иаҕаршәу ацапха,
Сеидру, дарбан изырпха?
Шьта быпстазаараҕе смыцхәуп.
Мәак сзанымцуа тынч сануп.

Машәыршәа... маза... маза.

Ҙыца

- Бара бабакоу?
- Уара суцуп.
- Бааигәоу, бхароу?
- Мәак хаицыкәуп.
- Ааигәа бызбару?
- Сеидру, схәыцып.
- Бара бызустада?
- Аира дзызбада.
- Уара узтәыда?
- Сароу?
- Баргыы саргыы,
- Азәгыы.
- Ҙыцьоу?..

Зны бхәәеуама?

Бхы баназныжбу бара бхәәеуама,
Амца антәкәашо шәуаңаҕ?
Ма инцәйтәзан шәак бызхәома,
Бшыңсхьоу базхәыцхьоу ах, агәәк?

Аңсҕазаара ашақә ишыбзасуа,
Штәк бтәгьежьюеит бқәас-қәас.
Аамтә изалшом зны иаанҕасуа,
Блахынцоуп ибжъаз бара цас.

Адунеи бықәитцеит хыда-гәыда,
Хахәык азамҕаҕ зны бынхарц.
Насың бзахьзыз, мап зкыда,
Ҕәараан бжык бгәатә арқхаларц.

Ецәатцас бхала бынтәлеит хланцы,
Бхалазатә аҕызцәа брылшәеит.
Бзиабарак бамбылырц бтахны,
Зегь рылымкаа лағырзцас бынкыдшәеит.

Адунегыи хьзыда ҕнаҕит,
Цыс цшқак атра ихыцит...

Ари амза амаза

*Сылағырз зызказтәаз
Уго Чавес игәалашәара иазкны*

Ари амза мазақ атцоуп,
Итәыуо ишыччо – ҳазбазом.
Ааңын амаҕа зацә атцоуп,
Заштә иҕысыз дахьязом.

Асаркьал абжыы тынч игозар,
Адгьыл агэы иалазар иахьтацэыз?
Аамта аеура ус иахэтазар,
Нак имѡасуеит, ха хацшыз.

Нас, лабжышла изкэабатэузеи,
Хтоурых шэкэы акакала еихыршэшэо.
Ешбеи Лакобеи рзы имыцхэузеи,
Урт ршьала хбирак анкэабо?..

Акэа, 2013

Амаахыр еицш

Амаахыр еицш, аетдэ бызфэысуан,
Хамтас ибыстомызт, истдэахуан.
Быбла бзамыкэқэа схамацэысуан,
Бымц дунеиаф сара сзатэзан.

Сгэы ибзаасыртыз, ашэы ашэыбтзон,
Инцэытэзан ѡардацк ишка блацэкэуан.
Сыда снышь амшын ихыбтзон,
Цсаатэтэс бахьяархэахыз бцыруан.

Нас, баалтызшэа сымца шыра,
Бнықэхэаша бырсит Ешыра.
Икылкаан беихсит сгэы ацэкыара,
Цэыуабжык тыѡырц атх ашара.

Адунеи тацэза... абырг зыш,
Икэа итаиртэаз анасыц цыныш,
Инықэцало-аақэцало иныкэгатэуп Аеш,
Даатгылар, дныцашэкэоит ацшеицш.

Амаахыр шкәәкәазам,
Амаахыр иацәызхьеит ацштәы...

Ас ианбанза?

Аибашьраан иззанымцуаз зкәардәкәә,
Гәдоутә ихәытатәаз акәарткәә.
Уажәы ашәә шәхәахуеит инароу,
Шәыңсы цәыршәагакәә Акәә ианшәоу.

Икәхцдарызеи аамта ус ишоуп,
Абналаф иахья ара дынцәоуп.
Ахылаңшөы инапы иакуп азакәан,
Пицундаа рхьяла иртәаанза имакәан.

Хамтак ыкоума ирзымгакәә инхаз,
Ирылахәхәтәуеит рцеира ирцәтахаз.
Бригадирк ф-матцурак дырхатәоуп,
Днапыршышыуа аиҳабыра рыкәә дтоуп.

Ех, иараби... Ас ианбанза?..

Нас, мышкызны

Нас, мышкызны бхафы-ңшза,
Нас, мышкызны схафы-ңшза,

Бгәалашәара дунеиаф ңара сынтәап,
Сгәалашәара дунеиаф ңара бынтәап.

Итшәаз ари адунеи ыңыа рымфә,
Хәдшьак итахәәчыз ахылфә-ңсылфә.

Амѡа нагоуп, гѡашѡк аартуп,
Уахь италаз бара базѡуп.

Ишьтассы абна илашѡкѡо бгак атыхѡа,
Ашѡыб ауп ашықѡс хьантѡ зырхѡа.

Хѡтгѡынк быргылап быбла тызхуа,
Хѡтгѡынк сыргылап сгѡы хызхуа.

Хыхь акацѡарахь цсаатѡк еикѡѡыртып,
Иказ, хѡкамшѡа тынч хнеипырцып.

... аха, уи нас мышкызны.

Азы изыхнагаз

Азы изыхнагаз абганц еипш,
Адунеи сагѡылахеит схьацш-кѡацш.
Ажѡтыс еипш, ахѡылц сналаз,
Еилашѡшѡымтоума са сызцѡыз?

Ласбатѡас слахьынцѡа иалахѡмаруа,
Схьаа ақѡѡысымтыц усцырцѡ.
Мза шѡахѡома инкахѡмаруа,
Сышьѡа ихыло аштѡ нтыцѡ.

Еикѡатѡиуа цстхѡа лашьцарак,
Жѡѡан иагѡыцѡаѡеѡит, цѡеи еикѡтѡап.
Адгьыл гѡы цѡтцѡатуан иахантѡарак,
Сабик игараѡ шѡакгьы рхѡап.

Ус, иаакьыркьырп лбааѡа ѡыхѡак,
Амѡа нымѡахыц ашьѡа хѡап.

Атх исцәалапсыз сара сыгәтыхак,
Лағырзк нақәтәан, тынч снатәап...

... азы изыхнагаз.

Амш мөасит

Сгәашә инылапшны амш мөасит,
Хәылпазык сабитдас иаччан.
Амшын цәқәырпақәа илеилацәхасит,
Псаатәдас рымтәыжәоақәа аадыршәшәан.

Нас, атх ашәшьыра стынчра згароу,
Адуinei агара иартцыслап.
Слахынца мөа адәны ицәиалоу,
Стцыс иатцәоушәа ахала ишәахәалап.

Лакә пхызтдас шыжь ицәыртца,
Дәеа мшыкафы азәы изхап.
Хәылпазык, мшәан, атх изхытца,
Иқәпраа Зызлан лчараф икәашалап.

Ихнымхәуа са сымшқәа,
Иеыжәу са сытцыхқәа,
Урт сышрызхәыцуа,
Мышкызны ирылазуа...

Мцак ацалан

Мцак ацалан цәгъа иаршын,
Агәы ацәтықон иаха амшын.

Унан седру, артқәа зхароу,
Шьта иазцәыргома агәы иалоу?

Амрагь усшәа тынч ицшын,
Ашәахәа зсахуан арыжәтә иашьын.
Ҙагалан атлақәа амца зку,
Ирыздырзом азынра ирразьку.

Иеыжәлаз саамта баша ицшын,
Сгәыгра хьааха ашәы ашәын.
Сашьтам, исазхәода са исзыцшу,
Сацлабзом ацстазаара сызхьыцшу.

Мцак атцалан цәгьа иаршын,
Агәы ацәтыцон иаха амшын...

Пицунда, 2012

Ашта сьтыцит

Зны ашта сьтыцит агәашә ныдцан,
Сышьтахька инсыжьуан сара сәара.
Исызгәаҗомызт аамта инасгәыдцан.
Сапырцырц сышхьқәнаргылоз адамра.

Уа, срылан снапыршьышыуа ацхьызқәа,
Сдунеи ашәтқәа шәтуан ишышәтра.
Сеидру, изхәытцаччоз инхәытцпрааз азыхьқәа,
Сцыс иатцәа ашьшьықәа ихтәалан атра.

Исцәырацәахон сахьнеиуаз исызгәамтоз ацәызқәа,
Исхаштуан Зана лқышәқәа сышрыгәзра.
Сзырылымтцуа срылахон сытхтәи азыркәиқәа,
Цштәы рацәала ишәын сышқәсқәа ргазара.

Уажэы иабакоу ацстазаара ихышхытэоз,
Аамта азиас иаццама ишцара?
Сызхаачыша абзиабара цэқэырпа исыжэлоз,
Нас, слахьынтцамға узацшэахэама угэазхара?

Сеидру, иххэйтцаччоз иххэйтцпрааз азыхьқэа,
Стыс иатца ашьшьықэа инахыпрааит атра...

Ашэышықэсоума слахьынтца иеишуа,
Сышықэс бгақэоума ихьтакуа?
Уа мѡак сықэзаргы сгэатеиуа,
Матык сышьтома илакь-лакьуа?

Дықан, сѡызак, дыказам... Ицштэуп,
Адуinei дацэызуеит уажэааны.
Аамтацыцхьаза цьара дыцшуп,
Ишьта ихылода уи дыцшааны?

Арахь дымѡахытца, итцозеи даауеижьтеи,
Рыжэтэк сиржэуеит, шхамк ашаза.
Итцозеи акы саихэарц избоижьтеи,
Игэагыт. Иигэагырц иитахыз шьыжьза.

Еидароуп дызцоу са сахь даацшаанза,
Аха, ддагэома асаркьал бжыы иахэазом?
Дыршеит ус ауаа рахь дааскьяанза,
Ашэышықэса дналацэоит, акгы қалазом...

Шьыжьбуп

Шьыжьбуп. Биарта былаиоуп бхала,
Ашамтаз ибтаалоит гэырѡак быхтазкуа.

Асы леиуеит, илеиуеит еимала,
Атәым қытағ ҧеыџтас изызымқуа.

Уа, еиқәыхьшәашәахьоу блакта ихытцзом,
Зынтәи быбзиабара икәабоу лағырзыла.
Усгы зынроуп, ашхырцәағгы хытцзом,
Насыңушәа акы баццыччома гәыртәыла.

Атцаа ибгәытцацчо уамак барцхазом,
Анакә хчылоуп шәаштәғ уажәааныла.
Згәатца бтанасыз, шәтык икәшәазом,
Азәы дизиңшума ичаала аанкыла?

Сишь! Аңсҭазаара азырџаш еиқәтәазом,
Еиниоума бхәаи бгәырџеи уахынла?
Бынасың зтәыуахьоу арбағ ғәнатзом,
Атцла махәқәа иахьрылатәоу шарцазыла.

Шыыжьуп. Биарҭа былаиаз бхала,
Шьҭа Цақәашьтәи амра шәахәа бызкақхом.
Бацаз исцәыбғгычыз сара сгәала,
Ицахьоу рсиа бангәышьоуп, баншәазом...

Ацәахәақәа

Дфырхатцахеит, избахә рхәеит,
Икаитцазеи? Иуада ихьчеит...

Инаигәыдырцоит аиаша зхәаз,
«Ахьз-аңша» ианаршьоит «иаңсахаз».

Иҗалдарызеи Ө-дунеик дрыбжьахеит,
Ғадхәыск «иабцъараз»дылгәаҗхеит.

«Аполковник еиқәатцәа» махәқәак иршәшәеит,
Какантас Аҗсны агәы еиҗәиршәеит.

Ауааи ажәлари ешоуп,
Рыбжьара аҗныш дыбжьатәоуп.

Илгәағьызеи

Илгәағьызеи?.. илгәағьит, илгәағьит,
Лаб иашта дынтыңан, дыңрит.
Мцак илыцралаз лзамәақәа рбылит,
Илгәағьызеи?.. дгәахәит, дгәахәит.

Лышықәсқәа ирымоуп ирзымхәо мазак,
Ашәиңхьыз лышьтоушәа дтәан лчыңхьак.
Лынасың ахы акәәе игылоуп уахак,
Аамта иазымго, иазымтәахуа рхақ.

Ғыңьа алашәцәа
Ажәәан ржәуан,
Ғыңьа ашьыццәа
Ғаҗгәынк ржуан,

Насыңк иблыз, агәы пшаауан,
Насыңк иржуаз, акы иазтәауан,
Рыңсы ргәы икылахон,
Ашәтқәа тәаауан...

Амѡа ианыцсалоу

Амѡа ианыцсалоу абыгықѡа срыцѡшѡоит,
Урт рхѡаа шѡахѡатѡас сѡамѡақѡа рбылуеит.
Ихьѡакыз ашьѡацра кѡицѡѡак рѡынхоит,
Ашьшьѡыхѡа ѡшакгы ашьхантѡ илбаауеит.
Унапы сзыркыз аамѡа иахьѡала изѡаѡѡуп,
Сыугѡалашѡома? Уаѡын заѡаѡ сѡѡахуп.
Мѡак зыцрасыз сгѡы цыхѡас илашѡуп,
Ѥынхада инхаз сыѡаѡѡера цѡашьык ахаркуп.
Зны слахьынѡа са сахьыкѡазам инхеит,
Адунеигы сгѡыграқѡа шѡаѡѡахуа збахьеит.
Нас, маѡа абыгықѡа ирыѡазо згѡырѡоит,
Сыблақѡа ирѡамзо лагырзхан икаѡѡоит.
Ѥхык измыѡѡо алагырзқѡа еизнагоит,
Са исымбарѡаз ашьыжь ашьѡаѡшьѡаѡ икабоит.

Азын ѡырбоума?

Азын ѡырбоума? Ѥкы шкѡакѡак ашѡуп,
Ажѡѡан ѡѡѡашаа агѡы иѡаѡѡа хѡуп.
Лбаа аѡѡаѡѡаѡ аѡѡлақѡа заѡоит,
Машѡыршѡа урыхькысыр рымаѡѡ ласхоит.

Икѡѡруаз азиас, ишкѡѡруа изѡаѡом,
Акѡара иахьынѡѡалаз абжы азыѡгаѡом.
Иѡықѡѡықѡѡа ардѡына абнара иахьзоит,
Сабду игѡыгреиѡѡ ахѡышѡѡарамѡа лашоит.

Дунеик зызгѡамѡаз, дунеик изыѡѡшуп,
Аамѡа аѡыхѡа аблақѡа разуп.
Амши-ѡѡхи еишьѡаланы еицѡоит,
Сишь! Ишьѡѡѡама аѡѡѡаѡара шѡахѡоит.

Азын ыырбоума? Цкы шкээкээк ашәуп,
Ажәѡан цқәашаа агәы иатцәа хтуп...

Ашәтқәа цшзоуп

Ашәтқәа цшзоуп –
Лацшык рхысаанза.
Аимхәыцқәа кацсоуп,
Напқәак ирыкәшәаанза.
Ахәтгәынқәа,
Ахәтгәынқәа –
Ашәтқәа,
Ашәтқәа –
Урт аацсаанза.
Мѡахәастак тацәуп,
Зегы хәихьзаанза.
Имѡахыцуа дубап,
Цсҭазаарак хәхьзап.
Инархысит ашәтқәа,
Иаатит агәашәқәа,
Адуinei иамкуаз,
Ах, хәапсеит...

Ашәтқәа цшзоуп...

Аицырцра

Аицырцра,
Иахцәынцәаз аамта ахәтгәын,
Ацла махәқәа цшак нарыласит,
Настәи ацсҭазаара дырласит.
Аицырцра,

Ишанхаз ашәышықәса агәы хтын,
Жәәанаф амацәыс мацәысит.
Хьаак сгәатца итысит.

Сара сәыхоит.
Ирызгәамто сара сәыхарафы,
Бжьык тахоит. Ицъашьатәу ашәафы,
Сырфыхан шьыжьза. Нас итцәыуада?
Қәак бжьыда, хыда, гәыда,
Абырг иаамта, инапафы
Апцәыс бышықәсқәа фзырпыда?
Аеыхәа зыркьыркьыруеи ахәафы?
Аипыртра,
Иацу аамта ахатгәын...

Аамта агәы

*Ингеборг Бахман,
Пауль Целан рашәазы*

... аамта атынчра – ацстазаара ашәацшь,
Ѡ-гәык, адунеи бзиабарак ахысыбжь.
қышәқәак ирықәпрааз ацсаатә-атцәақацшь,
ажәәан азамәа амра атцәацшь.

абзиабара аапын – азыхь афытыбжьы,
гәнахала ирцәоу атц ацәашьы.
азаза кәашара ашьацра, адәафы,
ажәәан ихту атаца лхы-лфы.

еилацәаз Ѡ-зиаск адгьыл агәафы,
фыхәак икьыркьыруа – ана ахәафы.
асаби иччацшь – ацәақәа иафатәоуп,
азиас иухъзеи? Ушьтыбжь ағыцәоуп.

Амш җацәуп

Ауалыр еицш амш җацәуп,
Ргәы җыгыуеит абыгы џежықәа.
Ивцрааз ажәџан җардак ахшыуп,
Хысыбжык рҗыџуеит ашыха җагыақәа.

Аамҗа иалазџо еқәак зсоит, –
Сеидру, са сөыхәа зыргәҗеиуа?
Аилашәшәымҗаз лџак цәқәырҗоит,
Җцҗхәҗҗас инхылоит иҗеиҗеиуа.

Иахыҗәи сымшгыы нақ инкабоит,
Са сацгәырҗоит җыц еиҗеиуа.
Ахала стыс иаҗәа шәахәоит,
Амра сарҗхоит җынч иахынеиуа.

Ауалыр еицш ари амш җацәуп,
Шәгәы зҗыгыуеи абыгы џежықәа?..

Агәызера, 2012

Сабитҗас сызжыаз, лыҗхыз,
Азмыжы еицш, сзаагылоуп.
Са сакәу, ла лакәу, ацәыз,
Хәҗстзаара зҗаара дыргоуп.
Җыраакыр дыбжыазыр?..

Сгәы җжәонаты, слызхәыцуеит,
Нас рыжәтәҗас дысхыҗсаауеит.
Даеа дунеик җыц иаатыхуеит,
Җынч инцәыҗҗазан схәыҗхәыҗуеит.
Ас, ианбанза?..

Абар ицәкәырцоит

Увидеть глаза, в которые ты погрузился
И смех, где тебе оставлено место.
Поль Элюар

Амшын аакәымтцзо абар ицәкәырцоит,
Уи иху аҕбагы ацәкәырц ахыкәкәоит.
Ашьшьыхәа сзаакәкәалоит блакәак рызмыжь,
Ус бхала бцома с-Аира сааныжь?

Быбла апыцькәа сабитцас сныкәырцоит,
Цшак сныздо цсаатәума инасхыцраан ицоит.
Сгәы арахәыцкәа ирхысыуазшәа бнапкәа,
Сзамѡа инаҕысуеит былагырз акәа.

Быччабжь гәыҕкаага цхызтцас иласуп,
Сымшкәа бара быда хапшьоушәа иҕацәуп.
Сызхара исзымбо быблакәа рҕы иҕахо,
Уи сара соуми, зны бымцарсны бызго?

Аира быччабжь – сыцстазаара,
Быблакәа – сдуinei ашәткәа...

Агәызера, 2012

Акьала

Сыблакәа ирхыз ашәткәа лымбазеит,
Ацх дагәылалан ианар азы дцеит.
Иканзас ашәткәа лыблакәа рҕатәеит,
Кәчышьтцас ахышь дышьтыхны дагеит,
Бабакоу, акьала?..

Сагэытцаршэуп атцх

Сагэытцаршэуп атцх, изатцэу ацсаатэ еипцш,
Схахы дарбану уаха аетцэ фзырпуа.
Ацыхэа иахьзоушэа ихэмаруеит Аеш,
Амза шэахэа шьтхысаа кэоушэа ианауа.

Икаршэуп адэныка ашьацра цырцыруа,
Адуinei ианыоуа сгэы ишыз абжьоуп.
Ацэкэырц нхьатцит ашьшьыхэа инкахэыцуа,
Фырбагас икоу атцх ампахьшьоуп.

Сгэытцракэа иргэылсуеит фыхэак кырккыруа,
Уи абга икэку ацхэызба дыцшзоуп.
Идырым асшэа амшынгэы зеицэккысуа,
Жэоан иацэкашэаз амза ашэахэоуп.

Сагэытцаршэуп атцх, агэеисыбжь згым,
Итцаулоу тцеицуп акэапей зхым...

Агэызера, 2012

Ауафы

Даниуа дышитцэкьаз издырзом,
Адуinei дныкэлоит зегь злазо.
Дыканатц хьааи гэырфей ицрытцзом,
Фамоакоуп цстазаарас дзыхьзо.

Данца дцагэышьоит, хьаак инырзом,
Даеа дунеиуп уи дзызца.
Дгыли-жэоани усгы фыртзом,
Цсра хэа акгы ыкам, ихатца.

Амши-атцхи, уа еикэфыртзом,
Цеибжьык гахуеит шарцазза.

Еиқәыхьшәашәаз, шыта ҳазҗитзом,
Уи даҳдылазом дҳахьза.

Ҳаицшуп зегь акала,
Ицаз имазам агәала,
Уҗоуп,
Уҗазам...

Икәаша-кәашоит

Икәаша-кәашоит аҗыкәаша,
Амза зоит, ахаҗы лаша.
Ацх зымаза агәашәқәа арку,
Сызатәроуп цәашьцас иузарку.

Ацстхәа зцалашо ажәџан кнаҳа,
Сызтымцуа сатцоума цъара гәнаҳак?
Ацсабара иагәылсуа мџакгыи тацәуп,
Адгьыл уа учҳараз, итабуп.

Бара, аџстаа, слахьынца ашынаҳа,
Исызтабтәаз агәыхь самшьырцу уаҳа?
Бнапы ианыцсалоу аецәәқәа лацәкәуеит,
Ирыцрабтаз амцаҗ ашьшьыхәа ибылуеит.

Икәаша-кәашоит, аҗыкәаша,
Амза зоит ахаҗы лаша...

Марина

*Марина Цахнакиа-Ажьйба
лыҗсы лаша иазкны*

1

Бшьапышьтыбжь уаҳа Аҗәа иаҳазом,
Бгәеисыбжь атцх иалазит, ихынҳазом.

Аңсаа ртээрта шыта атла махэкэа,
Ұыцэаара зкэым, ибхагылоу ацэашькэа.
Бхэыцра иоуа иахыкэыз адэеиужь еитцхэа,
Быгэхьяагара иаркарашт Аалзга аңшахэа.
Аннеи Енвери ара азатэра иазынхаз,
Еилкаам цсаатэцас бырхыцраан бызцаз?
Цхызла сасра лассы-лассы баалашт,
Ипка шкэакэан былагырзгы кацэалашт.
Ашьа иныцхэрааз азиаскэа еилычэоит,
Бкэыцшра иагэыцдакыз бышэтцкэа агалоит.
Сабитцас ибызгэамтакэа еитцыбхыз бнапы,
Хазшаз дбыхэама, баах, исыркы!
Мраташэаранза тынч афныка бхынхэит,
Цэашькэак рыбақкэа рхала ицэаакит.
Бшьапышьтыбжь уаха Акэа иахазом,
Бгэеисыбжь атц иалазит, ихынхэзом...

Акаа, 2012

2

Избан мшэан, избан,
Цсцазаарак цхызцас имазан.
Ұыхэак ахра иафэхейт,
Ацааимбар ашэтцкэа ицэканзейт.

Избан мшэан, избан,
Ашьацраф алагырз хэачеуан.
Ажэван дыдратцас ицэқэырцеит,
Гэык амцэыжэақкэа еикэацсеит.

Избан мшэан, избан,
Зиаск зыда икэаран.
Дгылы-жэвани еизынхейт,
Цсцазаарак ахэаакэа цшэахейт.

Избан мшэан, избан,
Анна лхэыцра гэыкуан.
Изалхэода мшэан, схынхэуеит,
Ла лакузар? Царцалыкык цырцыруеит.

Избан мшэан, избан,
Цэашык аблақәа хтуан.
Ахьааи агэыгреи еиҫахэуеит,
Маза шәтқәакгы шәтуеит...

Акәа, 2012

3

Ҷымтроуп, тынчроуп амш шьахитшәа,
Ашьахитра уи сытцх иазхгом.
Назаза аҫымтра, назаза атынчра,
Гэык ахьаатәкьа азхэазом.
Баша аҫстазаара иаҫхызшәа,
Ахэыштаара акәицқәа шәахэазом.
Зны дышәтыцха, сҫыза иаалоз,
Уажә лыбжыи хаа хәахазом.
Аҫсратәкьоуп уаҫ дызмыхәо,
Изтацэызеи мшэан дунеик,
Ҫыцьбароушәа шхамк хәҫыхәо,
Иахзыркыи дарбану кәапеик?
Иарбан гәнахоу дызцэыбналаз,
Изышартә лышәтыш хәыч ишәтуаз?
Изакәытә лахынцоузеи илынхалаз,
Ихазгәамтазо цәашьтас данбылуаз?
Аҫсаатә рашәабжықәа дырҫашьеит,
Аҫстазаара дагәылшэан дрыцәкашәеит.
Мраҫашәарахь лымрагыи нтәлеит,
Дызқәыи амҫа хара дацәыхкьеит.

Акәа, 2013

4

Уи лыблақәа аҕсабара иахалан иҕахаәпшуеит,
Шыта лыблақәа ххьарцшуа дахьыкоу хдырбоит.
Акымзарак ззеилымкаац асаби дцәыуон,
Ацәашыи ашәтқәеи рыблақәа еицтахон.
Жәѡанк аҕеыхақәа зиаск ихыцсалоуп,
Ѧ-дунеик рыбжьара тыҕк тацәзоуп.
Дцеит хара хахьыҕам, лапшык ахьыхароу,
Азызлангы даацәыртцлон, ахра даҕахоу?
Иҕалаз шәахама: Хрыслап асаркьалқәа,
Адунеи тацәза... Иабаци абжьқәа?
Ашарцаз иҕалсып шыта уи дшыҕазам,
Аамтагы иҕалатцәҕьаз макьана иаздырзом.
Изырцәеи амца, цша хьшәашәоума нас,
Маза аргама апкоума имѡас?
Аҕстазаара зыгәхьааз лахьынцакаҕе иҕахахьан,
Гәнаҕа-гәнаҕала амш аблақәа хтуан.
Уи кәарма-кәарма дрышьтан дзыхьзоз,
Маза лыҕсы рзылшон ашьшьыхәа изгоз.
Илыгәхьааз зегь ҕымткәа шәтцас илыҕәшәон,
Ла лыгәхьаак аҕеҕь аҕа танарбон.
Диижьтеи далан цхьык алакта хаа,
Дшыҕатцәҕьаз лызхамцо, дахьымзеит аҕәаха.
Хаззыцшымз амаалыкь аҕәаақәа еихишеит,
Марина лыҕсы жәѡантәыла иазишеит.

Акәа, 2013

3

Имариазма амѡа анысра,
Шьаҕақәак, еиҕа шьаҕак.
Амца зҕалакьуа аисырра,
Аҕсны ибылуа акәакь.

Иҕцәама цсаатәцас бымцәыжәѡа,
Апоет Ажьйба дгәырѡартә?

Изейтцыхру Енвер ижәфа,
Гәыртәыла Анна дшәахәартә?

Зегь ааныжь бара бхала,
Џьанаҫ тәылахь бызцей?
Ибызхымгоу адгьыл агәала,
Быда иҫамцәи адунеи?

Уалқәак хрыҫоуп иахзымшәо,
Уаҫа иҫалшом, бхатқы.
Аҫҫазаараҫы абас ҫаиҫызшо,
Иарбан гәнаҫоу, ҫазбылы?..

Аҫәә, 2013

Сызхаштхьоу

Сызхаштхьоу быблақәа сдырааҫсазшәа стәоуп,
Аҫыҫтра еиҫш, иҫацәуп са сгәы.
Исымариам, адунеи аҫта еиқәа схатәоуп,
Уаҫымрак сагәылсуеит ишсаҫыуа аҫшаҫы.

Исыхьшаз сара акраамта сазхәыцзомызт,
Исеиҫшыз азәы башаза игәра згаанза.
Џсгарта лымамшәа уаҫа акгы лхәомызт,
Сыҫсра ҫалхәон ҫ-шьхак дрыбжьагылаанза.

Ларазәк деилыскаанза лыҫсы схалҫон емхәыцҫас,
Ашәҫқәа илзынрыжьыз азатҫәрала ла лызатҫәраҫ сынхон.
Мәә хара аҫыхәә, мәак иқәуп аҫшалас,
Иаҫыаҫыара сара сеиҫш, иаҫыаҫы дрыҫбабон.

Лыблақәа сырхыҫшылаанза лгәашыҫыбжь иҫырхьоу,
Ллахынтца ҫыармыкыаҫ аахәәҫцәә раҫәәҫхеит.

Хьаак рхылаанза сыблақәа җазнык ибылхьоу,
Пҗшаала сгәыҗра ахәаақәа ахала иҗацәуеит.

Сызхаштхьоу быблақәа...

Ашьха уарбақәа

Ашьха уарбақәа халоит цәванцәыҗка,
Рымтәыжәфақәа ирҗазсо пҗхаҗка инаскьоит.
Хәылҗазынза урҗ зыҗьежьзом «афныҗка»,
Сыҗсадгьыл иухаҗьежьюа утынчра рыхьчоит.

Арфашқәа ишәахха рқьышә аччапшь шықәу,
Инаскьоит амшын ахь рышьтыбжьгы нкабоит.
Сышықәсқәа рыҗцаафы уабаҗоу цым, акәукәу,
Зны абнара улатәан саамҗа уҗхьазоит.

Ных, уццакцәоит сыпшалас аҗеыхәа,
Иҗкамыз дыҗоушәа аҗеыжәлара игәаҗхоит.
Шәымҗак иалазо җәрышьҗас снызхуа,
Сышьҗа дхымзаргы слахьынҗамфәа иҗссоит.

Ирхаштхьаз асаркьалқәа аамҗа иазыхәәҗзом,
Апҗкақәа хынхәызшәа рыбжьи наххыҗцәоит.
Ева лҗәаҗаҗшь Адам ацхара изыгәаҗзом,
Имазоу ацәашьи лаша азәы ирцәалоит.

Изаацәоуп, сзыҗьежьзом афныҗка,
Хазшаз иасхәаанза сыгәҗыха...

Акәа, 2013

Самсон Чанба игәлалашәара иазкны

Идсхьоу аамта – иагәылырхуеит удсы,
Ашәышықәса блаатых, зныктәи уқсра.
Аамта уагәылс, ҳаи, аеыхәа уааласы,
Уеацәыхьча атцх, уцаанза ушцара.

Хараза Колыма атцааршә иуцәашьымызт,
Удгьылтә хьаакәа нас дарбан изыкәшә?
Адсны ашәгәашә аартра иазыцшымызт,
Адуinei дагәа ицшыхын ус икәызгашәа.

Мрагылара уахьиз, уи ибла тыхгоуп,
Иуам, иуцәкьом Ингорокәа иахәшьаца.
Ашхам ифьтцыкәкәо Ешбеи Гәлиеи дрышьтоуп,
Ажәла ацсахьы, абзамыкә, ахтыцшша.

Удоуха ацыцхькәа аамта иагәылсуеит,
Шәынтә иуеихысыргьы, мап, урызшыуам.
Кәдры мақаруазаргьы сабитцас утысуеит,
Шьыжьнатцы итцпрааз, ажәфангьы шәшьуам.

2013

Акымкым

Дыкоуп издыруеит сызтахым,
Ирылацәажәо икам-ианым.
Исхоу сыблакәа – ак итахым,
Ирыцхаишьоит сҗатын иблым.
Игәнигоит сахәоушәа атәым,
Акаҳуажәырҗаф сахьыцшуа иахьакәым.
Сицны цьаргьы шыҗа сцарым,
Шҗакафьы сшыцәахьоу схәарым.

Иашта гәараҕ кыраамта узтәарым,
Цьым, ахьяакәа арака иртыттәым.
Еснагь ихы идыруазароуп атәым,
Зыкәра ыкоу лышкаггы инацштәым.
Афызеи ақәлеи зеггы еицшым,
Башаза азәы иратцәоит итачкәым.
Сырзымдырзо ус сниас сызцарым,
Иашәакәа срыланатцы ақымқым.

Ацстазаараҕы акы ухәарггы, егьяурым,
Аха, ҳазшаз Анцәатцәкәаггы дужьбарым...
...Ушцакоу? Бзиа сызбацәо ақымқым?

– Чего стоите!
– ...Стреляйте!
– ...Это идут грузины!
– Стреляйте!!!
«Махаджиры. Возвращение домой».
Николай Абин

Ацсны...
Азәггы издырзом умаза,
Рцәа итазызоит абыжькәа –
Абжьытцәкәа зеггы иратәазам,
Ахра зауз азыркәикәа,
Иаадырлашеит атц азамәа.
Ацхәыс лашә...
Адгьыл ду аҕацхәа,
Ауаа рсаркәал бжыы,
Ахәыштаара дычәатәоуп,
Дызфүзеи,
Ахақ ашәароуп...
Икоуп:

Бзиа дызбацәаз ахызатә,
Ахысыбжь иеилаҳаз ауафызатә,
Адунеи цшза – агара цысуеит,
Аамта хәыхәтцас ицырпыруеит,
Шака хтыс – Аҕәа агәтаны.

Ҙычтцас сара стынчра сцәыбҕычит,
Сыңсы цәаа-цәаауа ибышьталом, бхынхәы.
Зиастцас бжәылан цюукуы ашьа рфыбхит,
Нас, насыпушәа акы быкәа итабтеит еикәархәы.

Шьта быччала мшәан, кыр ибыхәозар,
Бара ақьачақь рыцха, маҕтцасгыи бхәазала.
Насың бымоуп, быңстәзаара барцхозар,
Азырлашә хьшәашәа, атацыықь-бырг дгәызла...

Аңса

Бара иахьяк
Беидара гәырфәқәак.
Быканатц фәтцак
Быңсы ахәтцак.
Напқәак бдырцхоит
Шәтқәакгыи канзоит.
Бкәашарцгыи бтаххоит,
Бызатцәра баҕахоит.
Ных, бкәашала
Ашәакгыи хәала.
Унан, блаатых,
Дарбану ихыбх?
Анапеилацса,
Аңса...

Ихэйтдашьу аамта

Ихэйтдашьу аамта мѳасуеит,
Ахақәйтра мцабзла ибылны.
Ҳгәатдақәа хьшәашәарак ртысуеит,
Мрашәахәак ашьтақәа ҳарбаны.

Аха абгақәа ирзымфац аамтала,
Снеиуеит са стәала, срымбац.
Қырынтә исгәыдырцахьеит хағала,
Мап. Агындиа Сергеи дымшәазац.

Абатқәа реицш, шьоуки ицәарсысуа,
Ҳыцқәак ааныркылт имтарс.
Қыртуа ҫнқәак иҫнажьуп ихырсысуа,
Аибашьраан ацхәыстцкы зхазцоз хтырпас.

Ихэйтдашьу аамта мѳасуеит,
Ахақәйтра мцабзла ибылны...

Иахьа бгәырғьо

Иахьа бгәырғьо ашта бтоума,
Насыц шәахәала бара бкәабоума?
Нас, атц бәаларзны уаха зны,
Былағырз зкабтәои избан, иззы?

Зегьы бзеицшны ус бзынхома,
Ма абырг игәы хьанта базырпхома?
Насыц бзахьзуп: хатца бцеит,
Ҳатғәынцас бызатәра бтынхеит...

Ақәа, 2013

Баирон... Лермонтов... Аңсны аңха,
Аңсра азышәахәаө... Саида Делпңа.
Цсқәак агәылатәоуп атңхеикәара,
Шәак агәытқауп Цышә икәара.

Иткәиза изсазсоит етәак абла,
Цәашьтдас иахьзысаз Кациҳабла.
Жәәан иафәысны цюукы мөасуеит,
Хара фаитонк ашьтыбжь каөуеит.

Нак, Палестина гәыраз... ашәт аптымта,
Аңсны лаша... аҳаңшыа хтыртә.
Быжь-дунеик лахьынтдас исызшоу,
Ма, аамта рыжәтәтдас сазтәтәоу?..

Ҙынч ирнаалаз

Амши-атңхи Ҙынч ирнаалаз,
Цша ласума суада иөнысыз?
Сакәзамшәа зегьы сырңылеит,
Уа, шыжьбзиа ! Амшын фыхеит.

Азаза бырлаш ашьац ианаалон,
Арцу шәахәон игәыргьацәа.
Амра Ҙыпңа лыблақәа лашон,
Адәы иныкәшит ахьыетәа.

Иахьатәи амшгьы цсҘазаароуп...

Азацәра

Иахьа сыҘазаргьы, сырбазом,
Сызатцәра ашәышықәса инҘысит.

Азиас мѳас ус иҗабазом,
Сгәатца хьаак инахьысит.

Баша җынч ус сызтәазом,
Сгәыҗра геи-шьхеи ирҗысит.
Аҗсаатә лас амҗәыжәә ааҗсазом,
Сышьҗа ишхыз саҗәызит.

Аҗла махәҗакгы лаҗәуам,
Рыжәтәҗас ашықәсқәа сылсит.
Слахьынҗа кьаҗҗас иззахуам,
Җсык ауп исхоу, сааҗрысит.

Иахьа сыҗазаргы, сырбазом,
Сызатҗәра мѳақәак ирнысит...

Җазамакьат аҗҗыхеипш, амра ашьхақәа ирҗаҗсоуп,
Иааҗсаз амшын цәқәырпа амҗәыжәә еикәаҗсоуп.
Нышьк ахала җынч сыбзиабара згароу,
Сеидру, сҗыс иатҗәа ашәақәа идыркароу?

Аҗх ашьшьыҗәа имѳасуеит еикәышьшьы,
Сгәы алабжыш аҗәкаҗәоума азазаҗ шыжыҗы?
Җыхәа-еырба, амза-еырба инаскьоит,
Җхы-етҗәа, жәѳан-етҗәа амахә аршәшәоит.

Аҗх асаркьа – амза,
Аамҗа аҗынхоит...

Аҗәа, 2013

Акалашәа ишоуп адунеи

Акалашәа ишоуп адунеи, акалашәа,
Ахаан бысхаштуам, ус акгыы сызбахәом.
Зхытдроушәа быпхыз цәгәа саналашәа,
Сгәы цәкьарас изкыдыбцаз, исабхәом...

Закә аамтаз... ачышьтақәа быртамлан,
Бымәа ианыпшылан, дыкам ибыхызаз.
Анасың мәан зиастас бынзаалан,
Уажәраанза бызфыз, иарбан кәашараз?

Быблақәа цама, ах, бнаифыпшылан,
Бызатцәра фәрхәеит. Бзиас бтабоит.
Цси-бзарейи ззеипшу имәа бнанылан,
Бхагара ааччеит. Цстазаарак шабоит.

Асаркьал абжыы... Бгәы асаркьа цнаеит...

Акәа, 2013

Икоуп ус мазак

Икоуп ус ицәыргам мазак,
Ахафы хутуазаргыы, хәычзак.
Уаәсны уцозаргыы иахьак,
Ацстазаара азырфаш, фамфак...

Ус саатгылоит шәымтак,
Иаасықәпхар, мца хәычык, шәахәак.
Изтымцуа дгыли-жәфани рхәаак,
Сыңсы атла иафәршәу махәтак...

Акәа, 2013

Адами Евеи рбаҳчара с̄тысуеит,
Ус ауп, ус ауп, шәтқәакгы ҫысхуеит.
Исыцрымцуа сыгага сылахь иантәалоуп,
Слахьынца ҫсаатә ҫара ихтәалоуп.

Иҫырцәаз сватара абжы саҳауеит,
Ғәыҫрақәак иҫыжәлаз мшынцас еилашуеит.
Сынзыжьхьоу ааҫынра аблақәа ҫаҫшыуп,
Аблақәа ҫаҫшыуп, иатәа бҫыла ишәуп.

Ашәышықәса аҫыхақәа с̄еыхәа ргәылсуеит,
Зны Ҳазшаз иҫаҫхьа с̄шьямхы асырсуеит.
Апхьизи агагеи истаауа сыртәуп,
Дгыли-жәәани рцаҫхакгы арктәуп,
Сыҫшуп...

Акаа, 2013

Q-шьхак, ̄-дунеик,
Агеи-ашьхеи рыбжьара,
Очамчыреи Аҫәеи еиҫаҫшуеит,
Афонтәи абаҳчара шәтуеит,
Иҫхьазам аетә рхыҫхьазара,
Итца аҫхьазашья уахак...

Азатәра ацәа итанакзоит,
Ғәйдкыларак – агәы ахьаа,
Дунеикаҫ – ахысыбжь, аира,
Бзиабарак – ахала аешьяра,
Аҫстазаара пхьыз ахәаа,
Ашәышықәса аҫымтра иахьзоит...

Q-шьхак, ̄-дунеик,
Агеи ашьхеи рыбжьара.

Усшәә

Усшәә, усшәә лхы лжьон,
Анышәынтранза... бзиа сылбон.
Ных, дабаҕоу, аамта цеит,
Шыжытәи азазеипш дынкабеит.

Амц иаркараз, схала стәоуп,
Ғәыгран саатраҕе сөи ҕахәоуп.
Усшәә, насшәә бжык саҕап,
Егаҕы еҕаҕара рыгәра згап.

Усшәә, насшәә...

Тому, кто способен укротить свое сердце,
покорится весь мир.

Пауло Козльо

Амацәыс рыбжыҕама? Еипылеит ичыҕит,
Ҙаблақәа ирыбжыпдрааз пшак нашәышәит.
Ҙаи, абааҕс, сгәызатцә хыҕакит,
Бзиабароушәә ашышыыҕәә шыак насҕашәит.

Ишәазызо сгәи итыҕоит атра,
Ихышхыцәаз схәа дарбан избара?
Цыпхтәи сгәалақәа иахықәыпсоу аҕәара,
Цықәреитцас амра шәахәа иаҕуп аҕырпра.

Дырҕегьх, аурти аңшеи ласцоит,
Иеыжәу аамта еипш, иаҕа схарахоит.
Сышықәсқәеи слахынтәи еишытазарггы, еихзоит,
Сабитцас сыпхызаҕе схала сыччалоит...

Сыңсаатәушәа атла махәқәа срылатәоуп,
Ичырчыруеит сганахьшәа аңша.
Атла махәқәа рҕынгы иҕоу еиҕыхароуп,
Үстәзаарак уацгылоит знык ианша.

Аилашәшәымта амшын цәқәырҕа иацкәашоит,
Ацәқәырҕақәа хәытыччоит рыҕеза.
Иааңсаз амшгы адунеи ду иахыкәшоит,
Ахауагы аеартынчуеит иҕәызгаза.

Иахьатәи агәыҕрагы харҕдас ишәцашәыхуп,
Ажәџан икыдҕхьалаз аецә дарбан изыпхьаза.
Иахзымдыруа дача пхызк аҕы дыпсҕыхуп.
Ма акгы ыҕазамкәа ҳазырцу зынза?..

Сара ипхьарылаз аңсаатә...

Бара бцара аамтазы... цсран...
Иаатгылеит аееикәа атхаҕ иааңсан,
Шьта дааигәамызт, Медеиагь дхаран,
Геи-шьхеи лызбахә рҕабахьан.
Ббара иахыццакуамызт, амш
Бара быҕазам, быҕазам, гәаҕ,
Быңсы бхаштит рыцха, наҕ,
Бынтәара иахьцәыуом амш.
Абырг-такуажә аиқәатцәа дталахан,
Аатраҕы цсра шәтқәак лыкәшәон.
Азәы бымџа данын деикәышлаха,
Икышәқәа изынкылом деикәыхәлаха.
Медеиа лтәыуабжь насыпк бышәнатцон,
Иаха-иаха атх лашьцон.

Абырг иҗаца, агәылараз дизыргон,
Ашышыҗаа бынтәон... сара жәеинраалак сҗынхон...
Наунагза...
Иахьанза...
Нас, уатәынза...

Азатәра

Ацәхәыра сықәхеит, асакара,
Ақсабарагы бҗык зызҗазам.
Схы сазныжуп сымацара,
Мцак сыцрасит иахьакәзам.

Итәаа-тәаауа пшакгы асуеит,
Даара сҗажәкит, аха сықсуам.
Сыхьтакызшә зны сеитасуеит,
Аха, амәа сықәуп, сҗежьюам.

Сиеипшха сдәықәуп апоет хага,
Зана, Зана быхьз сцәахуам.
Җазшаз сихәоит дахьыкоу снага,
Нас еҗсыхуам, сара сбылуам.

Уака исхыччоит ашьха, ага,
Җаха җымтроуп, адунеи җнатзом.
Уи саанзыжьыз илымам гәнаҗа,
Лара длашәхазшә иахьа сьлбом.

Сиеипшха сдәықәуп апоет хага,
Зана, Зана быхьз сцәахуам...

Акаа, 2013

Аамта

Аамта цацыпхьаза шака бхароузеи,
Нас, иараби, сгэатца бтыхо бызтоузеи?
Быкоуп, быказам... шака брацэоузеи,
Сара саамта бчылаҳэан бызтэоузеи?

Ус схала сшыкоу азэггы издырзом,
Игэхьаазгаша сыкамзаара иахьала дцэырцзом.
Сара ари атцх зеггы сбеицхызуам,
Зегь акоуп сгэыграфы бсырзуам.

Сыңсы антэарта бара ибалагартоуп,
Хьаак бгэытакызарггы, ных, бкэашалароуп.
Жэохэ тцкык, жэохэ қыта ирбароуп,
Насың лаша шбоуз агэра ргароуп.

Амши-атцхи амц ныха еимырдазом,
Ашэтқэа бзиа ианеибаба еицтэыуазом.
Нырцэггы беитымра бшазынхо сзычхазом,
Ара бзиа бызбацыпхьаза схы сацэыззом...

Сыбзиабара аблақэа тэыуон иахьак,
Сыбзиабара аблақэа иртэахуан мазак.
Амш дузза быгы џежыла итэуп,
Атцх дуззаф барей сарей хтэахуп.

Ацэқэырцақэа абзиабашья сдыртзон,
Ацэқэырцақэа абзиабашья бдыртзон.

Шьта са сахьыкоу цыоуки ирбазом,
Сгэы цэашь ифыцэаауа ирбарггы сузом.

Аамта аласра, даара ихъантоуп,
Исхарои, аңхыз еиңш бқышәқәа хаацәоуп.

Ашәахәақәа агәыдкылашыа сдыртзон,
Ашәахәақәа агәыдкылашыа бдыртзон.

Сыпқа шкәакәа атцәыабжь гоит,
Атцәыабжь слахынцә еура иахъзоит.
Зана, бфымтра цаула сацәшәоит,
Зана, ашьшьыхәа атцх цаула ҳацәшәоит.

Сыңсафәы бхафсахыа цәахуп,
Уи са истәызарц сҭахуп...

Акәа, 2013

Ацааршә цырычча сгәыднакылоит,
Ахәылц сытәхәа сылс сахьцо.
Аңсаатә еиңш, аилашәшәымта пхъарылоит,
Цъара махәы назарафә иқачқачо.

Ажәван иафәтцәоит аләа еишьылза,
Цхаррак сныруеит сгәы зырцхо.
Ах, сназанда аңхәызба бкынза,
Нас, еилкаак соуан сызтахо...

Акәа, 2013

Зәыза зцәызыз аңныш ааңсеит,
Ажәван иахьалоу лағырзқәак ацәкаңсеит.
Сынкахәыцуа амшын хәыштаара сыехәатәоуп,
Аңнышеиңш, сгәыгра амцәыжәақәа цытцәтәоуп.

Илбааңшыз амра хышәәхәә, җарпын,
Сгәы иҗаңсыз сашәә ашьҗа ихын.
Ацәқәырҗ ныҗәеипҗ харакгы сымцазеит,
Сылаңш зеичеырбоз шәҗыкгы сыцәканзеит.

Уара убаҗоу? Сыпҗа шкәәкәә, слахынҗа,
Избан са сааныжыны уара узца?
Схала сшыҗоу, сахыеҳәәтәоу, умбазои,
Нас уахыҗоу, жәәан иатцәарахь сумгазои?..

Мцы зымхәә, хзымжыә акоуп,
Уи ҳаатраҗ ихәыҗатәоу аңсроуп.
Җаңхыз цаулаҗ ҳара ҳазжыә,
Ғәыҗра мзышәоуп ҳазҗажо.

Аңсҗазаара аблақәә хцәызуеит,
Имәәсыз адгыл иагәыҗаңсан.
Ажәәан ахалара ххәыцуеит,
Аетцәәқәә ҳаңсқәә ирылаңсан.

Аҗынчра игароуп ҳаңхызқәә,
Иҗоу аҗамзаара иазхәыцуа.
Ауафы, зегь рааста ицәызқәә,
Зынҗәи аамҗоуп дызгәыҗызхуа...

Ақәә, 2013

Свои слезы оставь на потом.
Юрий Кузнецов

Зегьакоуп, уажәы исызбазом,
Изныжь, имазааит аеазәы.

Ишауц иауеит, ақәагы хкәазом,
Ғамәак ажәәан икных ухьурзы.

Згәы ахьтоу ззымдыруа, бызцәыуома,
Сшьа ашьта бхылан бнаскъеит.
Агәы ыҕамызт уаха... ахьаа цәыртцма,
Кәашара иаҕыз, илцәыззеи – деикәхеит.

Нас зны, мышкызны – былағырзқәа,
Бзамәа кычырақәа ирхьыкәкәап.
Адунеи илцәалазит лыпхызқәа,
Абзиабара закәызеи? Цьоуки дрызцаап.

Дыблырц дыҕамызт уаха...
Азырәаш, абахә тақнаха,
Лағырзцас амахәқәа ирхьыкәкәоит,
Абахчаҕы, Нана дшәахәоит...

Леонти Лабахәуа

Ақәыцьма еипш, ашәышықәса иуцқаз,
Иалшазеи? Шья пҕак уәанаршәит.
Аамта зеибафа хызатцәтцас иргәылсуаз,
Уәапхьа имчыдаз пшак нашәышәит.

Ацааршә штычыцуаз уа уеышьта,
Ацх уеналарз Рекаҕа ухынхәит.
Атоурых мәа иабылхьоу ушьта,
Ицзозеи? Уашәақәа рыбла хнатит.

Иҕымтзо ипшгәышьоуп адунеи еибаркыра,
Ааигәа Ткәарчал шыҕоу имацәсит.
Ипшьоу упоезиа шьха аҳаракыра,
Ажәәан, кометоушәа уетәахә аҕысит.

Ақәа, 2013

Үсаатәтдас жәәанаф сымтәыжәәа кашышы,
Мацәыстдас сынтагыежып башта шыжыы.
Быблақәа ирхытцхьоу, зызбахә бмақазо,
Сыңсы хаароуп қаимбардас изсо.

Анкьаза сыгәхьяаган лағырзыла итәыз,
Исазхәо иҕада урт башаза иштацәыз.
Сеиңшаргы апҕа зны аңстхәақәа ирцәашыыз,
Аамтала цыара сыҕаз, бхәыцраф сцәахыз...

Ахытыфы пхәызба

Ахытыфы пхәызба шыжыыказ дызбап,
Харантә сналыхәаңшыр, акыр-кыр дыччап.
Лыччабжь гәыкыра сцәа-сжьы еимнадап,
Мра шәахәан лыблақәа сахьцо сдырцхалап.

Итацәаху сымаза, сгәатцаф исыхьчап,
Сгәызатә игәәтеиуа , шәакгы азхап.
Аңсҕазаара иагәылсуа сымәагы харахап,
Иацы жәаа схытцызшәа, дырәегьх сааеырбап.

Адуinei иагәытцакуп ө-мазак,
Иалсхара сыздыруам, руак.
Руақы цхызуп, иуаароуп,
Егы – елкаам лахьынцоуп.

Гәнаҳак сацоуп ус саауеит,
Гәыҕрак аштан сеы тахәуеит.
Исхыцрааз ашықәсқәа хынхәзом,
Саңхья испеиңшу сызбазом.

Сызшаз усшәа иҗахуп,
Ара адгъылаҗ ссасуп.
Сеидроу, сышьтахь истынхо,
Еилкаам афныҗа зны санцо?..

Акаа, 2013

Амшын кәара... ахәышҗаара,
Аҗлакь ианыҗсалоушәа аҗслымз шуп.
Ацәқәырҗ агәеисыбжь наҗ хара,
Зызлан лыччеиҗш иҗәахуп.

Аилашәшәымҗа җынч лакьҗоит,
Дгъыли-жәфани рхәаа аркуп.
Гәык аҗынчраҗы сгәы җахоит,
Араҗа цәашьык аблақәа хтыуп.

Амза иахылҗуа шәахәаны,
Гәыҗрак баатраҗы иҗәахуп.
Шьынҗа-кьынҗа аҗх сышәҗаны,
Уа быгәхьяазгаз сазәуп.

Ғхыз хаала аҗх хырҗоуп,
Амшын ухәышҗаара сыҗәәтәоуп...

Уаха җхәыс дигоит абду,
Абнаҗы ишәахәоит абгаду.
Иаҗсыуароуп, ус иаҗуп,
Мазак цәырган иҗәәтәуп.

Урҗ амза рыҗуп икәаратҗо,
Нас, иарбан гәырҗьароу иныҗкәызҗо?

Хаас, нашанак ара иҗалейт,
Җбырг хәыч деилаҗсеит.

Хара ахәҗан җара диҗшааит,
Лыҗшра лсахьа игәы ғнакааит.
Лара лынасыҗ ахышә аатит,
Дызгоз ишҗа дааҗцакит.

Уаха җхәыс дигозар абду,
Абнағы изышәәхәои абгаду?..

Аамҗа сеишуеит ахыухыухәә,
Ақәә схагьежьюеит ахырхырхәә.
Амаҗәыс хысуеит аҗырҗырхәә,
Шьҗа издыруада са сызтәыухәә?

Ахәеи җамеи җара еиҗасит,
Махәык алҗааит Палестина.
Слахьынҗа хәычы агәы еиҗасит,
җлакгыы гылоуп ахы хьынаа.

Адуinei ахьаа рыжәтәҗас исылсит,
Сеидру, иарбан мчу сзыргәәҗеиуа?
Сара исеиҗшыз азәы дхысит,
Смаҗа иоума исышьҗанеиуа?

Аамҗа сеишуеит ахыухыухәә,
Ақәә схагьежьюеит ахырхырхәә.
Амаҗәыс хысуеит аҗырҗырхәә,
Шьҗа издыруада са сызтәыухәә?..

Аңсҕазаара сгәы ухшәеит,
Мыц ҕабргыла ушеибыҕаз сурбеит.
Уаха сылымшо сааңсан снатәеит,
Сгәыҕра ҕхызқәа наҕ еиҕхьбеит.

Амши-аҕхи зеггы уаароуп,
Сызтымҕуа бахта хәычык сыфнатәоуп.
Схы сцәымҕхан ус сыҕшуп,
Кьаҕҕдас амц сара исшәоуп.

Шьҕа сеилахауам ашәҕ аффы,
Хьаауп шьыжь шаанза исҕәшәы.
Сгәы иахыкәшеит иаха афы,
Сеидру, ас сыццышәха сызбылы?

Дгьыли-жәфани сызтаауеит,
Ислахьынтдан ус, срыбжьыҕсаауеит.
Слахьынҕа самкуа сыфнахеит,
Хьычҕаҕырҕдас сымҕәыжәфақәа былуеит.

Ных, шьҕа сзыҕалом сара ара,
Сниасып жәфанахь анхара...

Ғәҕәала иасыз аңшаҕы,
Имҕанарсит аамҕакы.
Аҕла иҕнаршәаз абҕы,
Иахьҕәыуон игәыкны.

Нас, иахпырҕит иццакны,
Шьҕа азбахә ҕеи иаххәап.
Аҕхгы изшәызххьаз аҕкы,
Ашьыжь иааҕырбап.

Ашьхарахь ацшазатә иеыжәу,
Ашыкыбжь адунеи акәа итацсоит.
Ажәван ҳаракыра икәыжәкәыжәу,
Ччацшьтцас мазак аҗабоит.

Ахылѡа-цсылѡа азмыжьра изхытца,
Ашыжь ахаҗы цқба ркәабоит.
Цсҗазаарак сгәатцаҗы иеыжәтца,
Ашьта схылаанза икабоит.

Аҗауа цқба агәырѡа цсҗыхга,
Царцалыкытцас ашьацраҗ икаиоит.
Аамҗеи слахынҗамѡеи срылга,
Сҗыхәа аҗеимаабжь шәахәоит.

Нас, сҗыжәума схаҗа?..

Иахьатәи амш аччыбжь иналазѡеит,
Сара схааи сгәырѡеи.
Акәара амшын цәкәырҗа агәызуеит,
Бзиабаран: иаци иахьеи.

Бсахьа итысхуаз шьта исцәызуеит,
Инасыҗраан цсаатәкәак мцахьеи.
Гәаныла сыҗхызаҗ зны баацәырцуеит,
Сахәәҗырц быблақәа рдунеи.

Сыҗхәымтцзо гәыҗрак ахәышҗаара сыҗхәатәоуп...

Ауағы дыкоуп, дыказам,
Дтәоуп ажәѡан дкыдыңшыло.
Икоу шыкоу ибартазам,
Аамта злагароуп изылаго.
Аңстазаара ңхызда ихәартазам,
Ңхыз лашароуп изкақхо.
Дыканаты азәгы диазтаазом,
Нас, ихьтәыуоит зны данцо,
Аха, иаба, ианба?..

АХҚӘА

Амза гылаанза.....	3
«Амшын хахәқәа аҕәара зырцәажәо...».....	3
«Ҡы-шықәса...».....	4
«Хаштра зқәым атдых...».....	5
«Иаарту аҕенцьыркәа рааттра иавахеит...».....	5
«Ицоит адәығба, цъара иаанғасуам...».....	6
«Исғәтәо қәа цәыкәбаруп...».....	7
«Хазшаз ихәамтан ишәахама...».....	7
«Сыңсадгьыл ухьаакәа имжыжькуа...».....	8
«Абат абз еипш, ибзамыкәра иццәыртцеит царауаок...».....	9
«Агәы ҕақшь, ашьапы ҕақшь...».....	9
«Аеыкәашеицш, алашьцара наскьоит...».....	10
«Псырзхатәи аҕша иазытәахуама амаза...».....	11
Пақәашьтәиатәатцла.....	11
Исхаштхьоу.....	12
Мышкызны.....	13
«Ашәышықәса рыңшақәа ахьеиғасуа...».....	13
«Сағанеи-Гәашьа.Ахьча Зартыжә...».....	13
«Уа, сьжәван итбаауп уахтыңра...».....	14
Аибашьы имшынца.....	15
«Хазшаз ицафы – хара хартцафы...».....	16
Ғаңсадгьыл ағы.....	16
«Сыбжы бағауама, Зана...».....	17
«Ғынч асаркьалбжы еикәтәама...».....	18
«Сыңсадгьылағ аңсра сара сацәшәазом...».....	18
Ғымтроуп.....	19
«Анакә иагәылсит амра игылаз...».....	20
«Иҕан атх...».....	20
«Амға икәуаңшамақаруеит...».....	21
«Ибтаҳзамкәа...».....	22
«Узтәыуозеи саамта, – схәычы...».....	22
«Ғынч, ашьшьыхәа, аңхыз сшалаз...».....	23
«Аамта ҕылас – сара сыгеура...».....	23

Аоныка.....	24
«Ацаакааазыжэраиаеуп...».....	25
«Цэыкэбаркэак абар, быкэа итэшэоит...».....	26
«Q-цэыцака афытаэоума...».....	26
«Урт аблакэа – ацстазаара ацсы...».....	27
«Аилашэшэымта иагэылпэрааз азыцэа...».....	28
Абыгькэа.....	28
Ацхгароупуахаагара.....	29
Амза ацхакэа итысит.....	30
Вологда.....	31
«Ашьеиалагырзи араеилазомыт...».....	31
«Ғыц узадылом амра игыло...».....	31
«Агэы хтуп иахьатэи аамта...».....	32
«Аацын гэыраз абла хтит...».....	33
«Хауатцас уажэы исзымхо...».....	34
Ишэахау?.....	34
«Хазыпшымзи, иара хынхэит...».....	35
«Амшын цэқэырпэ деипшын кэзшьэла...».....	36
«Аамта, исараза, – исызхэртэ...».....	36
Ацэқэырпгэатеиуеит.....	37
Сыказам заа уи азфыстырц.....	38
Агэыгра.....	38
Агэхьаагара.....	39
«Ргэы ғыгыуеитатцлакэа...».....	40
«Избан, иахьа сызгэыкуа мыцхэы...».....	40
«Тэгалан – абыгь эеижькэа раамта...».....	41
Аамта уакэзар.....	41
Сызфыхэаз азыхь.....	42
Амш алахь еикэуп.....	43
Сентиабр хэба.....	43
Акьаф еипш.....	44
Адгьыл сатэума.....	45
«Ашэапшь хэыцкэеит...».....	45
Сыблакэа бышьтоуп.....	46
Исыздырзом.....	47
Сгэы ашэа.....	47
Бгэы пшқа – стьыс иацэа.....	48

Иамузеит	48
Абзиабара – қара амазам.....	49
Аира	49
«Бныжьны сызцома...».....	50
Ғынчроуп.....	51
Ажәған сазтаан	51
Схала, са схала.....	52
Ғагалан өежь	52
Ус изызбада	53
Узағхьозар, уағхьа	53
Абырг унапы	54
Сымшқәа акакала исықәшәон	54
Избан исхытцау шәзәзтаауа	55
Бысгәалашәазом	56
Сҕынчра еилазго	56
Ажәған ағштәы	57
Инцәытцазан сыблақәа	57
Сгәы иқәыңсон	58
Кешеи Лизеи	59
Ақсаатә еиңш	59
Бара бызхәыцра	60
Сымшын бҕазсоит	60
Ашьыжь агәеисыбжь	62
Q-лахьынтцак.....	63
Еллада ағхыз.....	63
Ашәеиқәатцәа ршәылеит	64
Изгәағьызеи	65
Ашьыжь шаанза	65
Саамта ҕыхәа	66
Иисус иблақәа	67
Ауағра хьантоуп	67
Бара быччабжь – ақстазаара ақсқы	68
Ацых иалагылоуп аеқәа	69
Ацх шкәакәа	70
Атыңхацәа	70
Ашәышықәса	71
Изакә аамтоузеи	72

Иахьа цэыцак.....	72
Зны дпоетын.....	73
Сыбжы.....	74
Ацла иафалаз – Амш.....	75
Бжыкисытцанахэоит.....	75
Жэфан итазсоит.....	76
Ацсатцлақәа рымаза.....	77
Амца акызшәа.....	78
Ушьа фәнатуама.....	78
Ахьтәы шыкылқәа.....	79
Амш ахафәра итазоит.....	79
«Снацшыргы аацшыргы...».....	80
Ацх лашьцараф.....	81
Сыцсаатә.....	82
Иахьа сыказар.....	82
Сара саапын аеыоқәа.....	83
Ампахьшыы шкәак.....	83
Иказам азәы иаамта.....	84
Инна бцәыртцзом.....	85
Ажэфан таца-ашәахәа.....	86
Адуinei ахьаа.....	87
Усшәа хәилоуп.....	87
Зегы здыруа.....	88
Ақәа анауа.....	89
Тагалан.....	90
Светлана.....	90
Ушьапы еихга – даеа шыафак.....	91
Сызатцәра адәхәыпш.....	92
Иузааигәома.....	92
Абнаршәыра сылсны саауеит.....	93
Бара сара быстәуп.....	94
Илыздырзом... Исыздырзом.....	94
Итбаа-тыцәуп.....	95
Хзырфыхалоз ес- шыжы.....	96
Баргыбиашоуп.....	97
Ицьашьатәума, ицьашьатәзам.....	97
Мра шәахәоума амфа иантәалоу.....	98

Ус иапу.....	99
Ақсабара амаза, амацәыс.....	99
Аамтақ итамзеит.....	100
Иҕазам урт амшқәа.....	101
Шыыжьзаарбағыенатит.....	101
Ауағы лаша – Артаф ду.....	102
Уалқәак.....	103
Алашә.....	103
Башаза.....	104
Уилашәа.....	104
Ацыхәтәантәи амш.....	104
Ицахьоу.....	105
Афырхатца дыпсзом.....	106
Амхаңыырма азхәыцра.....	107
Еиңырцхьазаамтақәа.....	107
Даеадунеик.....	108
Баша сбызхәыцуеит.....	108
Исараза.....	109
Ауағы еиқәатцәа.....	109
Ажәлар рыбзиабара.....	110
Санлнапсыргәытца.....	111
Амш шкәакәа.....	112
Ардәына шәәхәеит.....	112
Адуinei агәеисыбжь.....	113
Азатәра.....	114
Ишәазхәада сзатәуп.....	115
Ахәылқ аатғылан.....	115
Исзеилымкааит.....	116
Иахаисхызгеит.....	116
Аамта цсаатә.....	117
Кавказ агәадура.....	118
Сараузбартоуп.....	118
Ажәәан ашара ианазыпшу.....	119
Ари адгылае.....	120
Ари сара сами.....	120
«Уа мшыбзиа, ашыыжь шара...».....	121
Урт рзы иҕазам.....	122

Итацэызадунеи.....	123
Дгыли-жәфани.....	123
Шыжь шаанза.....	124
Q – дунеик.....	124
Амахәа сықәтәоуп.....	125
Дгыли жәфани.....	125
Борис Гәыргәлиа уахь.....	126
Аеыхәа өежь.....	127
Насдыспырдит.....	127
Азацәра.....	128
Арахәыц.....	128
Наналыблақәа.....	129
Гәдоутәа– Очамчыраа.....	130
Згәыхьзыхьуа.....	130
Бгәы аңхараз – итабуп.....	131
Уажәысеидру.....	132
Илызгәамтазо.....	132
Амшпшшәыда.....	133
Изхарада.....	134
Сарасыблақәа.....	135
Ахьаа лашә.....	135
Акакалаиптәоит.....	136
«Ашьшьыхәа , ашьшьыхәа сыңсы сыхтып...».....	137
«Дықазам уаха са сзыхьтәыуо...».....	137
Амаҫ.....	138
Арыцха.....	139
«Дырөгегх, Зана сара дыспылеит...».....	139
«Ҙьюуки хатца ицоит атаацәара апыртарц...».....	140
«Иамузеит уаха, уаха...».....	140
Иқышә хыңсаақәа қәацқәацо.....	141
«Узауазеи ақәа... узауазеи ақәа...».....	141
«Пшак асуеит сгәы пызжәо...».....	142
«Бара быссируп, бара бышәтыцуп...».....	142
«Сыбзиабара ахәызба атцакны илкыуп...».....	142
«Ианвар хҫа, атх еикәатцәа...».....	143
«Итацәуп, итацәит сара сдунеи...».....	143
«Сықазаргы сықамзаргы гәхьаалгазом...».....	144

Ацла махәкәа мцак рыцроуп	144
Ҷыхәак аныккырккыр	145
Амра ангыло	146
«Исзымдырит ас бышрыцқаз...»	146
Издыргәышьоит шыта	148
Ацлақәа сеихсны	148
Ибыхьыз сеидру	149
Аапын аблақәа	149
Сыхьташьуеит	150
«... Ахцәыбырфын...»	150
Инцәытазан сгәы	151
«Уара уда ацстазаара» – ибзырхәазеи...»	152
Буада	152
Ажәван	153
Ауафы дызмыртынчуа	153
«Абырг шатлақьа ла цинак игәақхеит...»	154
Ажәван агәышца қақшьуп	155
Иаақсада?	156
Ари адгьыл	157
Ҷыцьа рызатәра	157
Бара бҶымтра	158
Егры хыцма?	159
Марина	159
Аамта аатгылеит	160
Схьаа	161
Иныкәпрааз сышықәс цсаатәкәа	161
Машәыршәа	162
Ҷыцьа	163
Зны бхәәҶуама	164
Ари амза амаза	164
Амаахыр еицш	165
Ас ианбанза?	166
Азы изыхнагаз	167
Амш мҶасит	168
Мцакацалан	168
Ашта стыцит	169
«Ашәышықәсоума слахьынца иеишуа...»	170

Шыжыбуп.....	170
Ацәәхәәкәә.....	171
Илгәәгъзыей.....	172
Амәә ианыңсалоу.....	173
Азынчырбоума?.....	173
Ашәткәә ңшзоуп.....	174
Аипырттра.....	174
Аамта агәы.....	175
Амш тацәуп.....	176
«Сабитдас сызжъаз, лыңхыз...».....	176
«Сгәы ңжәоноцы, – слызхуцуеит...».....	176
Абарицәкәырдоити.....	177
Акъала.....	177
Сагәыттаршәуп атх.....	178
Ауафы.....	178
Икәаша-кәашоит.....	179
Марина.....	179
Сызхаштхәу.....	183
Ашьха уарбакәә.....	184
Самсон Чанба игәалашәара иазкны.....	185
Акъымкъым.....	185
«Аңсны...».....	186
«Ғычтдас сара стынчра сцәыбгъычит...».....	187
Аңдса.....	187
Ихәыташыуаамта.....	188
Иахъа бгәыргъо.....	188
«Баирон... Лермонтов... Аңсны аңха...».....	189
Ғынчирнаалаз.....	189
Азатәра.....	189
«Ғазамкыат аңчыхеиңш амра ашьхакәә ирәәңсоуп...».....	190
Акалашәә ишоуп адунеи.....	191
Икоупусмазак.....	191
«Адами Евеи рбаҳчара стысуеит...».....	192
«Q-шьхак, ә-дунеик...».....	192
Ушәә.....	193
«Амацәыс рыбжькъама? Еиңылеит ичычит...».....	193
«Сыңсаатәушәә атла махәкәә срылатәоуп...».....	194

«Бара бцара аамтэзы... псран...»	194
Азатэра	195
Аамта	196
«Сыбзиабара аблақәа тәыуон иахьак...»	196
«Атцааршә тырычца сгәыднакылоит...»	197
«Зыза зцәызыз ачныш иаақсеит...»	197
«Мцы зымхәо, хзымжьо акоуп...»	198
«Зегьакоуп, уажәы исызбазом...»	198
Леонти Лабахәуа	199
«Псаатәтас жәфанаф сымтәыжәфа кашышы...»	200
Ахытифы пхәызба	200
«Амшын кәара... ахәыштаара...»	201
«Аамта сеишуеит ахыухыухәа...»	202
«Ақсҕазаара сгәы ухшәеит...»	203
«Ҙғәала иасыз ақшағы...»	203
«Ашьхарахьақшазатә иеыжәу...»	204
«Иахьатәи амш аччыбжь иналазөеит...»	204
«Ауафы дыкоуп, дыказам...»	205

Сергей Арушьян-иҭа Агындиа

АРИ АМЗА АМАЗА

Ажәеинраалақәа

Сергей Арушанович Агындиа

ТАЙНА ЭТОГО МЕСЯЦА

Стихотворения

На абхазском языке

Аредактор *Енвер Ажыба*
Акорректор *Флора Бытәба*
Асахьағыхыф *Руслан Габлия*
Компиутерла еикәлыршәеит *Астәнда Ацьынцьял*

Аформат 84x108/32. Атираж 300.
Икәтә. акь. бгы. 6,75. Иныкә. акь. бгы. 11,3.
Ақәтаққа №